

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка

ЗБІРНИК
НАУКОВИХ ПРАЦЬ
СТУДЕНТІВ ТА МАГІСТРАНТІВ
ФАКУЛЬТЕТУ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА

Випуск 18

Електронне видання

Кам'янець-Подільський
2025

УДК 80:001(045)

ББК 80

3-41

Ідентифікатор медіа R30-02191

*Рішення Національної Ради про реєстрацію №132 від 18.01.2024 р.
Рекомендувала вчена рада факультету іноземної філології Кам'янець-
Подільського національного університету імені Івана Огієнка
(протокол № 5 від 29.04.2025 р.)*

Рецензенти:

Н. Г. Єсипенко – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри англійської мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

С. К. Криворучко – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри зарубіжної літератури та слов'янських мов імені професора Михайла Гетманця ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Відповідальний редактор: О.Г. Шаповал, кандидат філологічних наук, доцент.

Редакційна колегія:

О.В. Кеба, доктор філологічних наук, професор; **А.А. Марчишина**, доктор філологічних наук, професор; **О.В. Галайбіда**, кандидат філологічних наук, доцент; **Т.В. Калинюк**, кандидат педагогічних наук, доцент; **Н.О. Стахнюк**, кандидат філологічних наук, доцент; **А.О. Хоптяр**, кандидат філологічних наук, доцент; **Н.М. Сліпачук**, кандидат філологічних наук.; **А.О. Трофіменко**, кандидат філологічних наук, доцент

3-41 Збірник наукових праць студентів та магістрантів факультету іноземної філології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2025. Випуск 18. 124 с.

У збірнику вміщено доповіді і наукові повідомлення здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти факультету іноземної філології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка за підсумками науково-дослідної роботи у 2024-2025 навчальному році.

Тексти публікацій подаються в авторському редагуванні.

УДК 80:001(045)

ББК 80

Електронна версія збірника доступна за покликанням:

URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9323>

© К-ПНУ імені Івана Огієнка,
факультет іноземної філології, 2025

© Автори статей, 2025

АНГЛІЙСЬКА МОВА ТА МЕТОДИКА ЇЇ ВИКЛАДАННЯ

Руслана БОРИШКЕВИЧ

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
3 року навчання спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська))*

*Науковий керівник: **Світлана НИКИТЮК**
старший викладач кафедри англійської мови*

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ ІДІОМ ІЗ КОЛЬОРОВИМИ КОМПОНЕНТАМИ

У роботі досліджуються особливості англійських фразеологічних одиниць із кольоровими компонентами. Аналізуються їх семантичні особливості, прагматична роль та культурний контекст. Визначено основні групи таких ідіом відповідно до їхнього значення та функціонування в мові.

Ключові слова: *фразеологізми, кольороназви, англійська мова, семантика, прагматика, культурний контекст.*

Актуальність теми. У статті досліджуються особливості англійських фразеологічних одиниць із кольоровими компонентами. Аналізуються їх семантичні особливості, прагматична роль та культурний контекст. Визначено основні групи таких ідіом відповідно до їхнього значення та функціонування в мові.

Мета публікації. Дослідити семантичні особливості англійських ідіом із кольоровими компонентами, розглянути їхні основні значення, символічне навантаження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ідіоми є невід'ємною частиною мовної картини світу, оскільки вони відображають історичний, соціокультурний та емоційний досвід народу. Особливий інтерес викликають ідіоми, що містять назви кольорів, адже їхнє значення не завжди відповідає прямій номінації кольору, а формується під впливом культурного контексту. Дослідження цих явищ сприяє глибшому розумінню мовної картини світу англомовних народів [1, с. 9].

Ідіоми з кольорами в англійській мові відображають широкий спектр значень. Наприклад, ідіоми з "black" зазвичай мають негативне забарвлення. Вони відображають негативні емоції та стан людини (to be in a black mood – бути в депресії, to look at the black side of things – бачити все в похмурих тонах), символізують темні сили та небезпеку (black magic – чорна магія, a black hole – безвихідь), використовуються для позначення соціальних явищ (black market – нелегальний ринок, black sheep – вигнанець у сім'ї) [2, с. 182].

Ідіоми з "red" можуть виражати фінансовий стан (to be in the red – мати борги, not a red cent – не мати ані копійки), вказувати на прояви емоцій (like a red rag to a bull – викликати сильний гнів, one's ears are red – вуха горять від сорому) або символізувати небезпеку (to see the red light – розпізнати загрозу, red alert – стан підвищеної готовності) [3, с. 98].

Ідіоми з "blue" асоціюються із сумом (feeling blue – бути сумним), а також з несподіваністю (out of the blue – несподівано).

Ідіоми з "green" можуть позначати заздрість (green with envy – позеленіти від заздрощів) або екологічність (go green – дотримуватися екологічних принципів).

Ідіоми з "white" символізують невинність (white lie – невинна брехня) або страх (as white as a sheet – дуже наляканий) [4, с. 87].

Висновки. Таким чином, кольорові ідіоми англійської мови мають складну семантичну структуру та відображають багатогранність мовної картини світу. Вони не тільки передають базові колірні асоціації, а й несуть у собі глибші культурні, емоційні та соціальні значення. Досліджені ідіоми демонструють, що кольори в мові є не лише засобом позначення об'єктивних характеристик, а й важливими семантичними компонентами, що передають емоційний, соціальний та культурний контекст. Вивчення таких ідіом є ключовим для розуміння специфіки англійської мови та міжкультурної комунікації.

Список використаних джерел:

1. Базова В. І. Фразеологічні одиниці з компонентом-колонорімом в англійській мові: лінгвокультурний аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2024. № 68. С. 8–11.
2. Башманівський О. Особливості вживання прикметників black та white у складі фразеологічних зворотів англійської мови. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Філологічні науки. Мовознавство*. Луцьк, 2013. № 20. С. 181–185.
3. Вишницька Я. С. Питання класифікації кольоронімів у лінгвістиці. *Філологічні науки: історія, сучасний стан та перспективи досліджень: матеріали міжнародної науково-практичної конференції: м. Львів, 8–9 грудня 2017 р.* Львів: ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2017. С. 97–99.

4. Гайденок Ю. О. Феномен кольору та його відображення в сучасній англійській мові. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород: Видавничий дім "Гельветика", 2022. Т. 1. Вип. 25. С. 85–89.

Олена ВОЗНЯК

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
3 року навчання спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська))*

*Науковий керівник: **Світлана НИКИТЮК**
старший викладач кафедри англійської мови*

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТРЕНДИ У ВИБОРІ СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКИХ ІМЕН

У тезах розглянуто вплив соціокультурних факторів на вибір сучасних англійських імен. Проаналізовано популярні імена, їх значення та зміни у вподобаннях батьків під впливом медіа, гендерних тенденцій та культурної глобалізації.

Ключові слова: антропонімія, сучасні англійські імена, соціокультурні фактори, поп-культура, гендерна нейтральність, глобалізація.

Актуальність теми. Імена є важливим елементом ідентичності, що відображає соціальні та культурні тенденції певного періоду. У сучасному англomовному середовищі на вибір імен впливають глобалізація, зміни гендерних уявлень та популярна культура. Аналіз цих факторів допомагає зрозуміти, як суспільні трансформації відображаються у виборі особистих імен.

Мета публікації. Розглянути динаміку впливу соціокультурних факторів на вибір англійських імен.

Виклад основного матеріалу дослідження. Найпоширеніші англійські імена часто мають давнє походження та символічне значення. Наприклад, "Emma" означає "цілісність", "Olivia" походить від латинського "олива" – символу миру, "Liam" є ірландським варіантом "William", що означає "сильний захисник". Вибір імен значною мірою відображає суспільні та культурні впливи, які формують цінності певного періоду [3, с. 8]. Крім того, статистичні дослідження демонструють, що популярність імен циклічна, адже деякі традиційні імена, наприклад, "Charlotte" чи "Henry", переживають відродження у XXI столітті [6, с. 153].

Традиційно імена поділялися на чоловічі та жіночі, проте сучасні тенденції демонструють зростання популярності гендерно нейтральних імен, таких як "Alex", "Taylor", "Jordan". Це відображає зміни в суспільному ставленні до гендеру, прагнення уникати

стереотипів та сприяти рівності. Дослідження показують, що нейтральні імена стають особливо популярними серед батьків, які підтримують ідеї гендерної рівності [4, с. 85].

Окрім цього, соціологічні дослідження підтверджують, що вибір імені може впливати на кар'єру людини та її соціальне сприйняття. Наприклад, у бізнес-середовищі більш формальні та традиційні імена асоціюються з надійністю та професіоналізмом [2, с. 26]. Це підтверджує той факт, що гендерні аспекти в іменах пов'язані не лише з особистими вподобаннями, але й із соціальними установками.

Сучасні медіа значною мірою визначають тренди у виборі імен. Персонажі популярних серіалів та фільмів можуть впливати на вибір батьків: після виходу "Game of Thrones" ім'я "Arya" стало одним із найпопулярніших у США, а "Elsa" з "Frozen" набуло поширення серед дівчаток. Соціальні мережі та впливові особи також сприяють поширенню певних імен, створюючи нові тренди у виборі антропонімів [5, с. 187].

Варто відзначити, що вплив медіа не завжди є короткотривалим: імена, пов'язані з відомими особами, можуть залишатися популярними десятиліттями. Наприклад, ім'я "Diana" і досі асоціюється з принцесою Діаною, а "Elvis" завдяки Елвісу Преслі є впізнаваним у різних культурах [6, с. 153].

Завдяки глобалізації в англomовних країнах зростає популярність імен іншомовного походження. Наприклад, "Mia" (латинське), "Sofia" (грецьке), "Kai" (японське) дедалі частіше зустрічаються серед новонароджених. Це відображає мультикультурний характер сучасних суспільств і відкритість до запозичень з інших мов та традицій [1, с. 1253].

Крім того, дослідження доводять, що запозичені імена можуть змінювати вимову або адаптуватися до особливостей певної мови. Наприклад, ім'я "Alejandro" в іспаномовних країнах може трансформуватися у "Alexander" у США або Великій Британії [2, с. 26].

Висновки. Вибір імен є динамічним процесом, що відображає соціальні, культурні та історичні зміни. Гендерна нейтральність, вплив медіа, поп-культури та глобалізація формують сучасні антропонімічні тенденції. Дослідження цих аспектів допомагає зрозуміти, як змінюється суспільство та які цінності воно втілює при виборі імен.

Список використаних джерел:

1. Lieberman S. The instability of androgynous names: The Symbolic Maintenance of Gender Boundaries. *The American Journal of Sociology*. 2006. № 105. P. 1249–1287.
2. Карпенко Ю. О. Спроба футурологічної ономастики (чоловічі імена). *Ономастичні науки*. 2008. № 2. С. 25–28.

3. Олійник Т. С. Семантичні та функціональні характеристики символічних власних імен в сучасній англійській мові: автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 2001. 14 с.
4. Пеліна О. В. Особливості перекладу українських ідеонімів і прагматонімів англійською мовою: дис. ... канд. філол. наук. Одеса, 2014. 190 с.
5. Чорноус О. Класичні підходи до проблеми значення власних назв у зарубіжних дослідженнях. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2020. С. 185-188.
6. Яків'юк М. І. Класифікації та типи англomовних прізвищк. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород: Видавничий дім "Гельветика", 2019. Т. 1. Вип. 10. С. 151-155.

Ірина ГУМЕНЮК

*здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня
1 року навчання предметної спеціальності 014.02 Середня освіта
(Мова та зарубіжна література (англійська))*

*Науковий керівник: **Оксана ЛИТВИНЮК**
кандидат філологічних наук*

ХОРЕОГРАФІЧНА МЕТАФОРА У ТЕКСТІ РОМАНУ Д. РОУЗ «ЙОГО БАЛЕРИНА»

У дослідженні прослідковано відображення тематики хореографічного мистецтва у тексті сучасного англomовного роману за допомогою метафори. Класифікація метафор здійснена за частиномовним критерієм. Розкрито механізм створення хореографічного метафоричного образу.

Ключові слова: метафора, образ, текст, хореографічний.

Хореографічне мистецтво є знаковою системою, яка через набір специфічних елементів ретранслює зміст, смисли, стиль, образи. Воно виражає внутрішній стан і духовний світ людини через кінетичні прийоми, рухи, пози, декорації, костюми, ритм, музичний супровід. Як і будь-яка знакова система, танець має умовну природу, створеною людьми і для людей, і складає яскравий пласт нематеріальної культурної спадщини кожного народу. Література переплітається із хореографічними компонентами, вплетеними у сюжет чи образи персонажів. Проте відображення композиційних елементів і дійових осіб потребує відповідних інструментів, і тут мовні одиниці виходять на передній план. Такий зображальний потенціал найкраще реалізують одиниці стилістичного рівня, зокрема, тропи. Одному з них, а саме – метафорі, присвячене це дослідження. Оскільки процес осмислення дійсності крізь асоціативну призму й метафоричний механізм триває, поки людство здатне порівнювати об'єкти, він становитиме **актуальну проблематику** лінгвістичних досліджень.

Метафора відома упродовж тисячоліть, з часів Аристотелевої «Поетики», де для неї була окреслена ключова функція – перенесення найменування з одного об'єкта на інший на підставі їхньої подібності. Відтоді мало що змінилося у розумінні метафори, і сучасні мовознавці її тлумачать майже так само: як використання «знаків однієї концептуальної сфери на позначення іншої, схожої з нею в якомусь відношенні» [5, с. 326]. Тому **метою** цієї роботи є встановлення лексико-семантичних особливостей метафоричних образів з царини хореографічного мистецтва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Граматично оформлені образні структури метафоризують авторське мовлення. Лексико-семантичні моделі метафор в аналізованому тексті роману «Його балерина» (“His Ballerina”) відзначаються різноманітністю та смисловою віддаленістю порівнюваних понять. Метафора Дарсі Роуз – насичена, глибока, з чітко прослідкованим асоціативним рядом. Найбільш виразними та пов'язаними із сюжетом твору вважаємо тропи, семантика яких резонує із хореографічним мистецтвом – пристрасстю головної героїні. Таке метафоричне розмаїття дає можливість його класифікувати за різними критеріями. Розглянемо один із них.

За частиномовною належністю виокремлюють дієслівні, адвербіальні, прикметникові, іменникові метафори. Дієслівними вважаємо метафори, в яких один член виражений дієсловом із переносним значенням. Такі конструкції завдяки індивідуальному авторському мисленню та світосприйманню творять мовно-естетичні знаки – образи танцю. Дієслівні лексеми – це номінативні одиниці, у значенні яких фіксуються та закріплюються категорійні ознаки. Тут переносність (образність) значення сприймається на рівні його сполучуваності з іменником: *My skin feels itchy, my muscles are jumping* [6]. У цьому прикладі м'язам під час танцю автор дозволяє «стрибати» (*jumping*). Аналогічні асоціативні відчуття виникають у балерини, коли вона танцює: *[I] allow myself to fly. That's how it feels when I'm dancing* [6]. Тут вона приписує собі здатність літати – звичайно, метафорично, оскільки мистецтво танцю окрилює.

Дієслівна метафора виникає внаслідок порушення семантичного зв'язку між предметом та дією, бо дія, яка притаманна предметів одного семантичного поля, приписується предметів іншого семантичного поля [4, с. 204]. Ось, приміром, здатність кипіти при високій температурі герой відчуває на власному прикладі: *Men call out to her, using all sorts of language, and my blood boils* [6]. Відчуття ревностів змушує персонажа гарячкувати, що спричинює «закипання» крові.

Іменникова метафора, переважно виконуючи номінативну функцію у тексті, індивідуалізує сприйняття й відображення пре-

дметів і явищ, дає якісну оцінку й семантично розширює контекст. Саме через іменникові засоби метафора виконує цю ключову із своїх функцій – називну (номінативну) [1, с. 4-5]. Вона найчастіше залучається для метафоричного омовлення нових речей і явищ, для відображення асоціативно-образного сприйняття буття. Саме так – асоціативно, чуттєво, образно – головна героїня сприймає балет у своєму житті: ...*that **ballet was my lifeline. It was the door to a whole new world*** [6].

Іменникова метафора здатна розширити семантику контексту, оскільки іменник, змінюючи своє значення, змінює і функцію називання, набуваючи функції характеристики [4, с. 202]. «У процесі метафоризації метафоричний іменник отримує синтаксичну функцію епітета відносно модифікатора» [2, с. 128]. Це відбувається через те, що, змінюючи своє значення, іменник надає якісну оцінку іншого поняття. Так у прикладі *Brand-new pointe shoes **cost a hell** of a lot more than I can afford right now* [6] вартість балетного взуття – пуантів – порівнюється із пеклом (*hell*) і характеризує емоцію героїні, яку викликає така захмарна ціна. Так само вартісно оцінює балерину інший персонаж, називаючи її «досконалою коштовною річчю»: *Because as I stand here, watching through the window as this **perfect, precious thing** dances back and forth across the room, I can't help but think I was meant for her* [6].

Кожен мовець має свій словник, стиль мовлення, манеру комбінувати мовні засоби й осмислює буття через свою систему мовних знаків [3]. У наступному прикладі персонаж описує балерину як тендітну й делікатну дівчину, але яка має сталевий стрижень: *Besides, she might look small and weak, but there's a **core of steel** inside this girl* [6]. Тут вольовий характер і наполегливість асоціюються із металевою опорою.

Серед лексико-семантичних засобів метафоричної образності виділяємо займенникову метафору – явище досить рідкісне, тому й помітне в тексті. Наведемо приклад: ***She was a nobody**, just like all the other **nobodies*** [6]. У цьому реченні двочленна метафора виражена займенниками різних розрядів: особовим (*she*) та заперечним (*nobody*). Однак у відокремленій конструкції наприкінці речення другий займенник субстантивований (з притаманною іменнику формою множини), що й створює метафоричний зміст.

Висновки. Хореографічна метафора – це стилістичний засіб, троп, який ретранслює зміст одного поняття через назву іншого, зокрема, назви дотичних до хореографії понять переосмислюються й називаються за асоціативним зв'язком, подібністю певних ознак. Найчастіше такого переносного значення набувають іменники й дієслова, рідше – займенники. Хореографічні метафори відтворюють самотність індивідуально-авторського сприйняття танцювального мистецтва у тексті художнього твору.

Список використаних джерел:

1. Винник О.П. Метафоричні процеси у формуванні української економічної лексики: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Харків, 2007. 18 с.
2. Мацько А. І. Стилїстика української мови. Київ: Вища школа, 2003. 462 с.
3. Німенко О. Метафора у лінгвістичному аспекті. *Взаємодія одиниць мови та мовлення: комунікативно-когнітивний, соціокультурний, перекладознавчий і методичний аспекти*: зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: НТУУ КПІ, 2014. С. 55–57.
4. Панчук Г. Метафора та її граматичне вираження у збірці О. Пахльовської «Долина храмів». *Рідне слово в етнокультурному вимірі*. Дрогобицький ДДУ, 2015. С. 201–205.
5. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
6. Rose D. His Ballerina. URL: <https://freenovelread.com/darcy-rose-and-j-l-beck/584292-his-ballerina>

Олександра ІВАСЬКОВА

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
3 року навчання спеціальності 035 Філологія*

*Науковий керівник: **Світлана НИКИТЮК**
старший викладач кафедри англійської мови*

СТИЛІСТИЧНІ ФУНКЦІЇ ІДІОМ У ПІСНЯХ THE WEEKND

У статті досліджуються стилістичні функції фразеологічних одиниць у текстах пісень The Weeknd. Особлива увага приділяється експресивній, метафоричній та структурній ролі ідіом у створенні художньої виразності композицій.

Ключові слова: *фразеологізми, ідіоми, експресивність, метафоричність, The Weeknd.*

Актуальність теми. Фразеологічні одиниці є важливим елементом художньої виразності в пісенній ліриці The Weeknd, оскільки вони додають глибини змісту, емоційної насиченості та автентичності текстам. Як зазначає дослідниця Людмила Підкуймуха, «лексичні, фразеологічні та синтаксичні засоби вираження експресії відіграють значну роль у пісенних текстах, сприяючи передачі емоційного стану ліричного героя та створенню атмосфери композиції» [1].

Мета публікації – дослідити стилістичні функції ідіом у піснях The Weeknd, визначити їхню роль у формуванні змістового та емоційного забарвлення текстів.

Виклад основного матеріалу. Експресивна функція ідіом сприяє передачі емоційного стану ліричного героя та створенню

атмосфери композиції. Наприклад, у пісні «I Was Never There» використовується вираз *gone in thin air*, що не лише означає зникнути безслідно, але й підсилює емоційний ефект втрати та безнадії.

Метафоричність ідіоматичних висловів є невід'ємною їхньою функцією. Вони базуються на асоціаціях, що роблять значення образними та глибшими. У композиції «In Your Eyes» вислів *in your eyes* означає не лише фізичний зоровий контакт, а й емоційне сприйняття іншої людини, її почуттів і намірів.

Іншою важливою функцією фразеологічних одиниць у ліриці The Weeknd є їхня здатність створювати відчуття оповідання та пов'язаності. Використовуючи відомі ідіоми, митець посилює залучення слухача до розповіді, роблячи емоції та ситуації більш доступними. Це можна спостерігати в пісні «Save Your Tears», де фраза *save your tears* не означається буквально, а метафорично пропонує придушити емоції та відійти від розбитого серця. Ця фраза резонує зі слухачами, які пережили подібну емоційну боротьбу, зміцнюючи зв'язок між виконавцем та аудиторією. Здатність створювати кінематографічний ефект через ідіоми є також частиною творчості The Weeknd. Ідіоми та метафори допомагають уявно малювати сцени, роблячи композиції схожими на короткі фільми або візуальні історії. Наприклад, у пісні «Moth to a Flame» використовується ідіома *like a moth to a flame*, що означає нездоланний потяг до чогось, навіть якщо це може бути небезпечним [2].

Ідіоми також відіграють роль у формуванні ритму й плинності тексту. Наприклад, у пісні «Reminder» використано вираз *all my exes live in Texas*, що додає римованій плавності та відсилки до поп-культури.

Крім того, ідіоми часто містять культурні посилання. У пісні «The Hills» є фраза *I'm faded*, що вказує на спробу втечі від реальності через наркотики чи алкоголь. Ідіоми можуть відображати психологічний стан героя. Наприклад, у «Out of Time» вираз *out of time* символізує втрату можливості чи запізніле усвідомлення.

Висновки. Ідіоми та фразеологізми у пісенних текстах The Weeknd відіграють ключову роль у побудові художньої виразності. Вони надають текстам поетичної насиченості, метафоричності, посилюють емоційне напруження та забезпечують ритмічну цілісність. Завдяки використанню ідіом пісні The Weeknd викликають глибоке емоційне співпереживання слухачів.

Список використаних джерел:

1. Підкуймуха Л. Стилістичний потенціал емоційно-експресивної лексики в пісенних текстах сучасних українських гуртів. *Maticterium. Мовознавчі студії*. 2011. Вип. 43. С. 69-72.
2. Про що співає The Weeknd. *Project 12*: веб-сайт. URL: <https://p12.com.ua/journal/view/pro-csho-spivaje-the-weeknd> (дата звернення: 12.03.2025).

3. Цибрій В. І., Ситенко О. О. Особливості компаративних ідіом в англійській мові. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2020. № 12. Т. 2. С. 278-282.

Валерія ІГНАТ

*здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня
1 року навчання предметної спеціальності 014.02 Середня освіта
(Мова та зарубіжна література (англійська))*

*Науковий керівник: **Оксана ЛИТВИНЮК**
кандидат філологічних наук*

МЕТОДИ НАВЧАННЯ СЛОВНИКОВОГО ЗАПАСУ ЗА ДОПОМОГОЮ ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТІВ У ЗЗСО

У статті розглядається важливість використання онлайн-інструментів для ефективного поповнення словникового запасу. Підкреслюється, що сучасні цифрові засоби допомагають інтегрувати індивідуальний підхід та різноманітні стратегії запам'ятовування, переходячи від пасивного вивчення до активного використання лексики в комунікації.

Ключові слова: онлайн-інструменти, словниковий запас, методи навчання, цифрові технології, мовна компетентність.

Актуальність теми. Вивчення словникового запасу є основою для досягнення високого рівня мовної компетентності учнів. У сучасній освіті великого значення набуває використання онлайн-інструментів, які дозволяють учням активно розвивати лексичні навички в зручному та інтерактивному форматі. У ЗЗСО такі інструменти можуть стати ефективним доповненням до традиційних методів навчання, забезпечуючи більш індивідуальний підхід до кожного учня та можливість використовувати різні стратегії для запам'ятовування нових слів. Важливо, щоб методи навчання словникового запасу з допомогою онлайн-ресурсів не лише забезпечували запам'ятовування лексики, а й сприяли її активному використанню в комунікаціях.

Виклад основного матеріалу дослідження. Існують різні методи для навчання словникового запасу, які можуть бути ефективно впроваджені за допомогою онлайн-інструментів. Найбільш популярними методами є метод активного повторення, ігрові методи навчання, мультимедійні методи, контекстуальні методи та метод навчання через соціальні мережі [2].

Метод активного повторення ґрунтується на принципі регулярного повторення вивчених слів і фраз. Онлайн-інструменти, що використовують систему повторення з інтервалами (Spaced

Repetition), допомагають запам'ятовувати нову лексику за допомогою інтеграції слів у контекст через різноманітні завдання. Одним із таких інструментів є Anki, який дає змогу створювати картки для запам'ятовування слів і використовувати систему повторення [1].

Ігрові методи навчання використовують ігрові елементи, щоб учні залишалися мотивованими та зацікавленими у процесі. Ігри можуть бути як індивідуальними, так і груповими, що дозволяє покращити комунікативні навички. Наприклад, платформи, як Quizlet, дозволяють створювати картки для запам'ятовування лексики і використовувати їх у формі ігор, таких як "match", "test", або "gravity". Такий підхід робить навчання більш цікавим і дозволяє учням ефективно закріплювати нову лексику через гру [3].

Мультимедійні методи включають використання мультимедійних ресурсів, таких як відео, аудіо, а також інтерактивні вправи, що значно покращує розуміння і запам'ятовування нових слів. Платформи, як Memrise, використовують відео з носіями мови, що дозволяє учням не тільки вивчати нові слова, а й чути їх у контексті реальних комунікацій. Контекстуальні методи передбачають здатність використовувати нові слова в реальних ситуаціях. Для цього можна використовувати онлайн-платформи, що забезпечують інтерактивне спілкування, наприклад, через чат-ботів або мовні обміни. Платформи, як HelloTalk, дозволяють учням спілкуватися з носіями мови, що дає можливість інтегрувати нові слова в живе спілкування.

Метод навчання через соціальні мережі використовує соціальні мережі та спеціальні групи на платформах, таких як Facebook або Instagram, що дозволяє учням практикувати нові слова та фрази через реальне спілкування. Учні можуть обговорювати теми, що їх цікавлять, і використовувати нову лексику в реальних ситуаціях, а також отримувати зворотний зв'язок від інших учасників.

Існує безліч онлайн-інструментів, які можна використовувати для навчання словникового запасу. Деякі з них надають можливість інтерактивного навчання, а інші – застосовують принципи гейміфікації для підвищення мотивації учнів. Популярними платформами є Quizlet – одна з найбільш відомих платформ для вивчення лексики. Вона дозволяє створювати картки з новими словами та фразами, використовуючи текст, зображення та аудіо. Також є можливість змагатися в різних іграх, що підвищує інтерес до навчання. Quizlet підтримує функцію створення груп для колективного навчання, що дозволяє учням обмінюватися картками та працювати разом. Anki – популярний інструмент для вивчення лексики за допомогою карток. Система повторення з інтервалами сприяє довготривалому запам'ятовуванню нових слів, а інтеграція мультимедійних елементів (зображення, аудіо)

робить процес навчання більш ефективним. Memrise – платформа, яка використовує відео з носіями мови для вивчення лексики та граматики. Платформа також має елементи гейміфікації, що стимулює учнів до активного повторення матеріалу. Duolingo – додаток, який дозволяє вивчати мови через інтерактивні вправи і ігри. Користувачі можуть вибирати рівень складності, виконувати вправи на переклад, вимову та запам'ятовування нових слів. HelloTalk – мобільний додаток для мовного обміну, де учні можуть спілкуватися з носіями мови через текстові повідомлення, голосові повідомлення або відео дзвінки. Цей додаток дозволяє використовувати нові слова у реальних ситуаціях, що значно покращує засвоєння лексики [4].

Висновки. Інтеграція онлайн-інструментів у навчання словникового запасу у ЗЗСО відкриває нові можливості для учнів. Методи, які передбачають активне повторення, використання ігрових елементів, мультимедійних матеріалів та інтерактивних платформ, сприяють більш ефективному засвоєнню нової лексики. Використання таких інструментів допомагає учням не лише запам'ятовувати нові слова, але й активно застосовувати їх у реальних комунікативних ситуаціях, що є ключовим аспектом у процесі вивчення мов.

Список використаних джерел:

1. Горобець К. К. Метод інтервального повторення як один із найкращих способів вивчення іноземних слів. *Гуманітарний дискурс суспільних проблем: минуле, сучасне, майбутнє*: матеріали Всеукр. наук. конф., 23 квіт. 2020 р. Черкаси: ЧПБ, 2020. 328 с.
2. Іванюк І. В. Використання онлайн-інструментів у процесі навчання іноземної мови. *Сучасні методики навчання іноземних мов і перекладу в Україні та за її межами*: зб. матеріалів доп. учасн. IV Міжн. наук.-практ. конф., 30 листопада 2022 р. Переяслав. С. 144-148.
3. Лісова Ю. О., Клименко О. П. Рекомендації з використання інтерактивних ігрових платформ у навчанні англійської мови у середній школі. Житомир, 2021. С. 403-409.
4. Марискевич М. Р. Формування англомовної лексичної компетентності учнів середніх класів в умовах дистанційного навчання. Formation of English lexical competence of middle school students in the context of distance learning. Рівне. 2024. 69 с.

Дар'я ІГНАТ

здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня
1 року навчання предметної спеціальності 014.02 Середня освіта
(Мова та зарубіжна література (англійська))

Науковий керівник: **Оксана ЛИТВИНЮК**
кандидат філологічних наук

ВИКОРИСТАННЯ CLIL-ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗДОБУВАЧІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: РОЗВИТОК МОВЛЕННЕВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЧЕРЕЗ ІНТЕГРАЦІЮ ЗМІСТОВНИХ ДИСЦИПЛІН

Стаття обґрунтовує актуальність технології CLIL (Content and Language Integrated Learning) як інноваційного підходу до навчання англійської мови в ЗЗСО, який інтегрує предметні знання та мовленнєві навички. Підкреслюється, що CLIL сприяє розвитку практичних мовленнєвих компетенцій у реальних ситуаціях, готуючи учнів до використання мови в різноманітних контекстах, що виходять за межі повсякденного спілкування.

Ключові слова: CLIL, англійська мова, мовленнєві компетентності, інтегроване навчання

Актуальність теми. В умовах глобалізації та зростаючої ролі англійської мови як засобу міжнародного спілкування, питання ефективного навчання англійської мови набуває особливої актуальності, зокрема серед здобувачів середньої освіти [1]. Традиційні підходи до викладання іноземної мови часто зосереджуються на граматиці та лексиці, недостатньо приділяючи уваги розвитку практичних мовленнєвих навичок у реальних комунікативних ситуаціях. У цьому контексті технологія CLIL (Content and Language Integrated Learning), що передбачає інтегроване навчання змісту предметних дисциплін та іноземної мови, представляє собою перспективний підхід, спрямований на одночасний розвиток предметних знань та мовленнєвих компетентностей учнів [2].

Актуальність дослідження зумовлена зростаючим інтересом до CLIL як інноваційного методу навчання іноземних мов в Україні та світі [3], а також необхідністю пошуку ефективних шляхів формування мовленнєвої компетентності учнів середньої школи, що відповідають сучасним вимогам.

Метою статті є теоретичне обґрунтування та аналіз практичного потенціалу використання CLIL-технологій для розвитку мовленнєвих компетентностей здобувачів середньої освіти шляхом інтеграції змістовних дисциплін.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оскільки навчальні матеріали CLIL подаються іноземною мовою, вони автоматично включають лінгвокраїнознавчий компонент. Це означає,

що, вивчаючи певний аспект реальності, учні отримують можливість аналізувати мовні одиниці, такі як терміни, безеквівалентна лексика, фразеологізми, притаманні конкретній мові, а також особливості їхнього використання в певному контексті.

Проте, для повної соціокультурної відповідності CLIL-матеріалів недостатньо лише їхнього представлення іноземною мовою. Важливо, щоб вони були фактично пов'язані з реаліями країни, мова якої вивчається, відображали те, що є або було характерним для її культури.

Прикладом, де соціокультурний аспект CLIL-контенту не завжди чітко простежується, може бути серія підручників On Screen 2 (рівень A2/A2+). У цьому підручнику в розділах CLIL учням пропонуються досить складні теми: пояснення утворення океанічних хвиль та їхніх руйнівних наслідків (On Screen 2, SB, с. 40), опис типів хмар (On Screen 2, SB, с. 58), вплив харчування, фізичної активності та сну на роботу мозку (On Screen 2, SB, р. 76), важливість водних ресурсів планети (On Screen 2, SB, р. 112) тощо. Незважаючи на їхню інформаційну цінність, ці матеріали не сприяють формуванню уявлень про країну, мова якої вивчається. [5, с. 138-139]

У західних країнах впровадження CLIL у навчання іноземних мов показує значне зростання вимог до рівня володіння мовою за останні десятиліття. Сьогодні недостатньо вміти спілкуватися лише в стандартних побутових ситуаціях. Натомість, головним стає підготовка особистості, здатної використовувати мову в різноманітних контекстах, що виходять далеко за межі повсякденного спілкування. Спостерігається чітка тенденція до врахування інтелектуальних потреб учнів для формування майбутніх фахівців, готових до співпраці з представниками інших культур у вирішенні складних завдань.

Освітні реформи в Україні за останні десятиліття відбуваються відповідно до світових та європейських стандартів. У сфері вивчення іноземних мов це проявляється, зокрема, у прийнятті Загальноєвропейських рекомендацій та участі в інших міжнародних ініціативах, і CLIL не є винятком. Дослідження показують, що концепція CLIL чудово узгоджується з принципами рівневого навчання, варіативності та профілізації навчального змісту, врахування міжпредметних зв'язків та компетентнісного підходу в освіті загалом.

Предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL) – це не просто один із методів викладання іноземних мов, а справжня революція в цій галузі. Глибоко вивчивши принципи CLIL, ми бачимо, що поєднання вивчення предметів з одночасним зануренням в іноземну мову створює надзвичайно ефективний спосіб не лише опанувати мову на високому рівні, але й досягти значних успіхів у навчанні. CLIL – це більше, ніж просто методика; це потужний

інструмент, який допомагає подолати мовні бар'єри, сприяє кращому розумінню інших культур та готує учнів до життя у світі, де міжнародна співпраця є нормою. Його цінність полягає у комплексному розвитку учнів, де мова стає ключем до змістовного спілкування, розвитку критичного мислення та високих академічних результатів [5].

Висновки. Для педагогів CLIL відкриває нові горизонти в навчанні, даючи змогу використовувати нестандартні підходи, збагачувати свій педагогічний досвід та професійно зростати. Для учнів CLIL створює живе та захопливе навчальне середовище, яке не обмежується лише вивченням мови, а сприяє глибшому розумінню різних навчальних дисциплін та кращій підготовці до майбутніх академічних та професійних завдань.

Список використаних джерел:

1. Crystal D. English as a Global Language. Second edition. *Cambridge University Press*. 2003. 162 p. URL: https://www.researchgate.net/publication/272776749_Crystal_David_2003_English_as_a_Global_Language_Second_edition_Cambridge_University_Press (дата звернення: 29.03.2025).
2. Bailey N. Attaining Content and Language Integrated Learning (CLIL) in the Primary School Classroom. *American Journal of Educational Research*. 2015. Vol. 3, № 4. P. 418-426. DOI: <https://doi.org/10.12691/education-3-4-6> (дата звернення: 29.03.2025).
3. Multilingual M. Conceptualizing Integration in CLIL and Multilingual Education. URL: https://www.researchgate.net/publication/308725540_Conceptualising_Integration_in_CLIL_and_Multilingual_Education (дата звернення: 29.03.2025).
4. Мацаковська В. І. Використання CLIL технологій в процесі навчання англійської мови. Чернівці, 2022. С. 134-140.
5. Пасічник О. С., Пасічник О. О. Технологія CLIL як засіб поглиблення компетентнісної спрямованості змісту навчання іноземних мов: зарубіжний досвід та вітчизняні реалії. *Проблеми сучасного підручника*. 2021. Вип. 27(1). С. 138-139. URL: https://www.researchgate.net/publication/372600425_Tehnologia_CLIL_ak_zasib_pogliblenna_kompetentnisnoi_spramovanosti_zmistu_navcanna_inozemnih_mov_zarubiznij_dosvid_ta_vitciznani_realii (дата звернення: 30.03.2025).

Валерія КАНИЦЬКА

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
3 року навчання спеціальності 035 Філологія

Науковий керівник: **Світлана НИКИТЮК**
старший викладач кафедри англійської мови

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ У МЕРЕЖІ INSTAGRAM

У роботі розглянуто основні лінгвістичні особливості рекламних текстів у соціальній мережі Instagram. Проаналізовано використання лексичних та стилістичних засобів виразності, що сприяють ефективному впливу на аудиторію. Окрему увагу приділено таким прийомам, як метафора, гіпербола, антитеза, анафора та епіфора.

Ключові слова: реклама, Instagram, лінгвістичні особливості, стилістичні засоби, соціальні мережі, емоційне забарвлення.

Актуальність теми. У сучасних умовах соціальні мережі стали невід'ємною частиною маркетингових стратегій, а Instagram – одним із провідних майданчиків для просування товарів та послуг. Завдяки своїм візуальним і текстовим особливостям ця платформа надає брендам можливість ефективно взаємодіяти з аудиторією. Успішна реклама в Instagram значною мірою залежить від використання мовних засобів, які приваблюють увагу споживачів та формують позитивний імідж продукту.

Метою публікації є аналіз лінгвістичних засобів виразності, що використовуються у рекламних текстах Instagram, зокрема лексичних, синтаксичних та стилістичних прийомів, які підсилюють емоційний вплив на споживачів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Рекламні тексти в Instagram вирізняються компактністю, яскравістю та високим рівнем експресивності. Для досягнення комунікативної мети маркетологи активно використовують різноманітні мовні засоби, серед яких найпоширенішими є метафора, гіпербола, антитеза, анафора та епіфора.

Метафора є одним із найуживаніших прийомів у рекламних текстах, оскільки дозволяє передати характеристику продукту через асоціації:

The bag that can literally fit your patience – on a good day! Restocked with new colors! (Сумка, яка може буквально вмістити ваше терпіння – у хороший день! Поповнення новими кольорами!) У цьому прикладі сумка метафорично порівнюється з терпінням, підкреслюючи її місткість. Такий підхід не лише робить текст оригінальним, а й викликає емоційний відгук у споживача [1].

Гіпербола, як стилістичний прийом, використовується для перебільшення якостей товару та створення ефекту його унікальності: *An ironless set? This one is to die for.* (Набір без заліза? За нього можна вмерти.) Використання гіперболічного вислову *to die for* підсилює емоційне забарвлення тексту, підкреслюючи значущість продукту для потенційного покупця [2].

Контрастні конструкції допомагають підкреслити унікальність пропозиції та зацікавити читача: *Same cutting, just different features.* (Той самий крій, тільки з іншими функціями.) Антитеза у цьому прикладі будується на протиставленні *same – different*, що дозволяє передати ідею оновленої колекції, зберігаючи водночас звичні характеристики товару. Повторення на початку речень привертає увагу аудиторії та підсилює ритміку тексту: *Something to wear at home. Something with a little bit of magic. Something you will need at every corner of your house.* (Щось, що можна носити вдома. Щось, в чому є трохи магії. Щось, що знадобиться у кожному куточку вашого дому.) Анафора (*something*) не лише створює відчуття переліку, а й формує ефект емоційної залученості. Повторення слів наприкінці речень робить рекламний текст ритмічним та більш запам'ятовуваним: *I want it. I got it.* (Я це хочу. Я це маю.) Використання епіфори (*it*) створює ефект завершеності та переконливості, що підштовхує аудиторію до дії [3].

Висновки. Рекламні тексти в Instagram базуються на поєднанні різноманітних мовних засобів, які підсилюють експресивність та ефективність повідомлення. Метафори, гіперболи, антитези, анафори та епіфори дозволяють брендам формувати емоційний контакт із аудиторією, підкреслювати унікальність товарів та стимулювати продажі.

Список використаних джерел:

1. Яровий В.В. Психолінгвістичні особливості рекламних текстів. Харків: Харківський національний університет ім. Каразіна, 2023. 57 с.
2. McQuarrie, E. F., & Mick, D. G. Figures of rhetoric in advertising language. *Journal of Consumer Research*. № 22(4). P. 424–438.
3. The New Science of Customer Emotions. *Harvard Business Review: вебсайт*. URL: <https://hbr.org/2015/11/the-new-science-of-customer-emotions> (дата звернення: 20.03.2025).

ІДІОМИ З ФІТОНІМІЧНИМ КОМПОНЕНТОМ У ПЕРЕКЛАДАЦЬКОМУ АСПЕКТІ

У статті досліджено фразеологічні одиниці з фітонімічним компонентом в українській та англійській мовах у перекладацькому аспекті. Розкрито різницю у термінології фразеологізмів у вітчизняному та зарубіжному мовознавстві, окреслено вузький і широкий підходи до розуміння ідіом.

Ключові слова: фразеологізм, ідіома, переклад, фітонім, культурні особливості, українська мова, англійська мова.

Актуальність теми. У сучасних умовах міжкультурної комунікації та глобалізації зростає потреба у точному перекладі ідіом, які несуть глибоке культурне й національне забарвлення.

Мета дослідження – виявити спільні та відмінні риси фразеологізмів з фітонімічним компонентом в українській та англійській мовах, а також проаналізувати ефективні перекладацькі стратегії їх передачі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відомо, що в українській та зарубіжній фразеології термінологія є різною. Мовознавці пострадянського простору використовують поняття «фразеологічна одиниця», «фразеологізм», «фразема». Тоді як у європейській традиції поширені терміни *idiom*, *collocation*, *set phrase*. На думку О. Селіванової: «термін *ідіома* походить від грецького *idioma* – «особливий, самобутній» і означає стійкий, неподільний вислів, специфічний для певної мови» [4, с. 186]. Ідіоми відображають національні особливості, а їхнє буквальне значення не передає первинного змісту.

У світовому мовознавстві існують два підходи до визначення ідіом: вузький і широкий. Вузький підхід трактує їх як стійкі словосполучення, значення яких не впливає із семантики окремих компонентів і формується через втрату мотиваційних зв'язків між ними. Р. П. Зорівчак виокремлює три основні підходи до перекладу фразеологізмів українською мовою:

- 1) використання фразеологічних відповідників;
- 2) застосування методу калькування;
- 3) передача змісту фразеологізму шляхом описового перекладу [3, с. 118].

На основі аналізу словників із англійської мови (Cambridge Dictionary, Online encyclopedia) було виявлено найбільш складні для пе-

рекладу ідіоми з фітонімічним компонентом. До прикладу, це фітоніми, що символізують вартість або кількість грошових коштів:

Not worth a bean – не коштуватиме і боба, гроша ламаного не варте [1; 2]; **small potatoes** – невелика сума грошей [1; 2].

Рослини, що символізують людські якості, мають спільні риси в українській та англійській мовах, що пояснюється спільними джерелами (зокрема Біблією). Відмінності ж зумовлені культурними особливостями кожного народу.

Фразеологічні одиниці, що відображають соціальний статус людини, представлені в обох мовах, проте їхня кількість є обмеженою:

Табл. 1 [1; 2]

Фразеологізм	Значення
Flourish like a bay tree	Процвітати, успішно розвиватися
Come up roses	Скластися дуже успішно
З'їсти гриб	Не досягти бажаного

У мовах світу існують стійкі висловлювання, які мають фразеологічний характер. Деякі з них є аналогічними в українській та англійській мовах, що вказує на схожість світогляду та культурних уявлень різних народів. Спільні ідіоми можуть мати однакове або схоже значення, а також подібні образні основи.

Табл. 2 [1; 2]

Українська ідіома	Англійська ідіома	Значення
Родове дерево	Family tree	Родовідне дерево
Дерево життя	The tree of life	Символ життя, існування
Дерево пізнання	The tree of knowledge	Символ мудрості, знань
Неприємне питання	A hot potato	Гостра, дискусійна тема
Здобути пальму першості	Bear (carry off або take) the palm	Отримати перемогу, бути найкращим
Квітчасті фрази	The flowers of speech	Вишукані, образні вислови
Висловлювати почуття квітами	Say it with flowers!	Демонструвати почуття через подарунок квітів
Усипаний не лише трояндами	Not all roses	Життя сповнене не лише приємними моментами
Зривати квіти насолоди	Gather life's roses	Насолоджуватися життям
Жінка між двома чоловіками	A rose between two thorns	Красива жінка серед двох чоловіків
По секрету	Under the rose	У таємниці, приховано

Спільні фразеологізми вказують на універсальні уявлення про природу, життя та людські взаємини. Деякі ідіоми базуються на тих

самих символів (дерево, квіти), що відображає спільне сприйняття цих образів у різних культурах. Інші ж можуть відрізнятися стилістично, але передавати схожий зміст. Вивчення таких висловлювань допомагає краще розуміти як власну, так і чужу культуру, а також робить мовлення більш образним і виразним.

Висновки. Отже, аналіз ідіом із фітонімічним компонентом у перекладацькому аспекті демонструє як спільні, так і відмінні риси фразеології української та англійської мов. Основними перекладацькими стратегіями залишаються використання фразеологічних відповідників, калькування та описовий переклад.

Список використаних джерел:

1. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/uk/dictionary/> (дата звернення: 14.03.25).
2. Online encyclopedia. URL: <https://www.thefreedictionary.com/> (дата звернення: 13.03.25).
3. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія (на матеріалі перекладів творів української літератури англійською мовою). Львів, 1989. 216 с.
4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля, 2006. 716 с.

Андрій ЛАКАТОШ

*здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
З року навчання спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська))*

*Науковий керівник: Алла МАРЧИШИНА
доктор філологічних наук, професор*

СВОЄРІДНІСТЬ СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ У ТЕКСТІ РОМАНУ ДЖОНА ФАУЛЗА “ЖІНКА ФРАНЦУЗЬКОГО ЛЕЙТЕНАНТА”

У статті досліджено мовні особливості стилістичних засобів у романі «Жінка французького лейтенанта» Джона Фаулза. Аналіз зосереджено на метафорах, персоніфікації та іронії як ключових тропях, що структурують текст і збагачують його образність. Розглянуто специфіку використання цих засобів для створення семантичних відтінків, передачі емоційного напруження та стилістичної виразності.

Ключові слова: стилістичний засіб, метафора, персоніфікація, іронія, тропи.

Стилістичні засоби – текстотвірний прийом, що слугує побудові канви тексту й водночас – збуджує уяву, емоційну сферу чи-

тача саме завдяки своєрідній, індивідуальній манері авторського сприйняття світу та його відтворенню мовними одиницями. Вивчення стилістичних засобів перебуватиме в полі зору дослідників та залишатиметься **актуальним** до тих пір, поки автори вдаватимуться до лінгвальних художніх прийомів відтворення дійсності, тобто наукове осмислення авторської образності тексту художнього твору не має часових меж. Саме цей аспект твору як тексту і тексту як об'єкта дослідження і покладений в основу цієї статті, **метою** якої є з'ясування стилістичних особливостей тексту роману Дж. Фаулза "Жінка французького лейтенанта", зокрема, специфіки використання найпоширеніших тропів.

Серед цих стилістичних засобів проаналізуємо найбільш частотні, тобто ті, які створюють індивідуальний авторський стиль. Вони формують лінгвальну образну систему тексту. Так, опис стосунків між Чарльзом і Сарою в образах вогню та води автор передає метафорами – завдяки перенесенню назви одного предмета на інший. Наприклад: "You've been playing with fire, my boy" [5, с. 80]. Тут бачимо метафору, яка через образ вогню натякає на небезпечний вплив Сари на Чарльза. Образність води ілюструє такий приклад: "she had eyes a man could drown" [5, с. 96]. Тут вода представлена дієсловом "Drown" – дія, яку можна виконати у рідині, зазвичай у воді, і вона надає глибини очам ("Eyes"), і ці очі настільки глибокі, що в них можна потонути.

Метафора – це троп, який передбачає порівняння між двома різними сутностями без використання сполучників зі значенням "як" [1]. Tenor і Vehicle – компоненти метафори, де тенор стосується поняття, об'єкта чи особи, що мається на увазі, а vehicle є образом, навантажений порівнянням [2]. У такому значенні слова вперше вжив критик І.А. Річардс. Наприклад, у метафорі "Civilization is soap" [5, с. 14] лексемі "Civilization" надаються характеристики "Soap", тобто натяк на те, що цивілізація як мило складається з багатьох інгредієнтів, створюючи щось цілісне. В "Duty ... was his real wife" [5, с. 84] можна побачити, що обов'язку ("duty") надається характеристика "wife", постійному супутнику життя. Також у прикладі "She stared at the rough stone floor between them, the prisoner awaiting sentence" [5, с. 110] бачимо, що "She" порівнюється з "prisoner awaiting sentence", тобто героїні надають риси безвиході та пасивності, ніби вона очікує неминучого вироку, від якого не може втекти.

Фаулз часто використовує персоніфікацію – троп, який ґрунтується на наділенні явищ природи, тварин, рослин, предметів неживої природи, абстрактних понять якостями, властивостями людини [3, с. 51]. Наприклад, коли Чарльз і Сара вступають у нерішучу, непрямую розмову, не в змозі висловити свої справжні почуття, оповідач зауважує: "a woodpecker laughed in some green

recess, mocking those two static bipeds far below” [5, с. 61]. Тут птах – дятел (woodpecker) – набуває людських рис, сміючись (laughed). Також в “the trees, the flowers, even the inanimate things around him were watching him” [5, с. 103] бачимо персоніфікацію в “the trees, flowers, inanimate things” надано людські риси “watching” – спостерігали, дивились на нього.

Інший поширений троп – іронія. За допомогою іронії автор демонструє відмінність між очікуваннями та реальністю. Іронія – це троп, виражений усній або письмовій формі, в якому справжній зміст прихований або суперечить буквальному змісту. Наприклад, “But fortunately she had a very proper respect for convention” [5, с.12]. Іронія в тому, що слово “*proper*” суперечить характеру Ернестіни. Воно звучить так, ніби вона дотримується соціальних норм, але в контексті це – насмішка або тонкий натяк, що вона не така вже й “*proper*”, оскільки відомо що вона не дотримується норм Вікторіанської епохи.

Отже, стилістичні засоби відіграють ключову роль в омовленні змісту тексту, оскільки вони не лише відтворюють сюжет, а й надають йому експресивності, образності та індивідуального забарвлення. Завдяки використанню цих засобів автор відтворює власне бачення дійсності, продукуючи яскраві образи, що впливають на сприйняття тексту читачем.

Список використаних джерел:

1. Metaphor. *Encyclopedia Britannica*. URL: <https://www.britannica.com/art/metaphor>
2. Tenor and vehicle. Romanticism, Poetry, Verse *Encyclopedia Britannica*. URL: <https://www.britannica.com/art/tenor-literature>
3. Ґрещук В. Стилїстика української мови. Короткий словник термінів. Івано-Франківськ: НАІР, 2023. 82 с.
4. Irony. Definition and Examples. *Literary terms* URL: <https://literaryterms.net/irony/>

Джерело ілюстративного матеріалу:

1. Fowles Jh. *The French Lieutenant’s Woman* London: Vintage, 1996. 448 p.

СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ РЕКЛАМНИХ СЛОГАНІВ МІЦНИХ НАПОЇВ

У роботі розглядаються основні стратегії перекладу рекламних слоганів міцних напоїв. Особлива увага приділяється аналізу адаптаційних, трансформаційних та креативних методів, які використовуються для збереження ефективності рекламного повідомлення в різних культурних контекстах.

Ключові слова: переклад, рекламні слогани, міцні напої, стратегії перекладу, маркетинг, культура.

Актуальність теми. Переклад рекламних слоганів є важливою складовою частиною адаптації продуктів на нових ринках. Міцні напої, як один з популярних товарів, потребують особливо-го підходу до перекладу їх рекламних матеріалів, оскільки слогани повинні не тільки відповідати мовним нормам, а й ефективно передавати маркетингове повідомлення, враховуючи культурні та психологічні особливості споживачів різних країн. Тому стратегія перекладу таких слоганів має велике значення для успіху бренду.

Мета публікації. Метою цієї роботи є аналіз основних стратегій перекладу рекламних слоганів міцних напоїв, а також визначення найбільш ефективних методів для забезпечення точності, креативності та впливовості рекламних повідомлень у різних культурних контекстах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Слогани є важливою складовою рекламних кампаній, оскільки вони виконують кілька ключових функцій: ідентифікацію бренду, створення його іміджу, виклик емоційного відгуку у споживачів та забезпечення запам'ятовуваності продукту. Переклад рекламних слоганів міцних напоїв є складним завданням через наявність мовних каламбурів, культурних відсилань, експресивних засобів і прихованих смислових конотацій [1, с. 74].

Основні труднощі в перекладі слоганів пов'язані з необхідністю збереження звучання, ритму, стилю та впливовості повідомлення, а також його адаптацією до культури цільової аудиторії. Віговська Л.А. зазначає, що рекламний слоган має бути не тільки змістовним, а й емоційно насиченим, легко запам'ятовуваним і відтворюваним в усному мовленні [1]. Буквальний переклад слоганів часто не досягає бажаного ефекту, тому найчастіше застосовується локалізація – адаптація тексту відповідно до специфіки ринку, на який він спрямований.

У рекламних кампаніях міцних напоїв слогани мають велике значення для формування впізнаваності бренду та асоціацій зі стилем життя, який він пропонує. Як правило, рекламні слогани базуються на кількох принципах:

1. Використання імперативних конструкцій: слоган "Keep Walking" (Johnnie Walker) є закликом до дії, що відображає ідеологію бренду, спрямовану на прогрес і самовдосконалення. В українському перекладі це може бути адаптовано як «Продовжуй рух» або «Йди вперед», що зберігає мотиваційний характер [5].

2. Гра слів і фонетичні ефекти: слоган "Born Bold" (Jim Beam) використовує гру на співзвучності слів "born" («народжений») і "bold" («сміливий»), створюючи емоційно насичене повідомлення. В українському перекладі адаптований варіант може бути «Народжений бути сміливим» або «Народжений із характером».

3. Використання коротких ритмічних фраз: "Make It Legendary" (Jack Daniel's) є простим, але потужним закликом, який підкреслює унікальність бренду. Адаптація на українську мову може бути «Зроби це легендарним» або «Смак легенди», зберігаючи ефект переконливості та асоціацію з високою якістю [3, с. 189].

Перекладачі застосовують різні стратегії для адаптації рекламних слоганів, враховуючи мовні та культурні особливості оригіналу. Однією з таких стратегій є транскреація, яка передбачає не лише переклад, а й повну адаптацію рекламного повідомлення з урахуванням культурних відмінностей цільової аудиторії. Наприклад, латинський вираз "Sine Metu" (Jameson) в оригіналі має історичне підґрунтя, підкреслюючи ірландську спадщину бренду. В українському перекладі можливі варіанти «Зі смаком без страху» або «Відчуй справжню свободу», що передають ідею сміливості та автентичності [1, с. 145].

Інші стратегії включають додавання або опущення елементів для покращення сприйняття та використання еквівалентних фраз, що зберігають стиль реклами. Наприклад, слоган "It's Miller Time!" (Miller Beer), що в буквальному перекладі означає «Час для розваг», може бути адаптований як «Насолоджуйся моментом з Miller», що краще передає емоційний зміст повідомлення.

Культурні відсилання та алюзії також є важливими при перекладі рекламних слоганів. Наприклад, слоган бренду Absolut Vodka "Absolut Perfection" в оригіналі має подвійне значення: натяк на бездоганну якість продукту та гра слів між назвою бренду і словом «absolute» («абсолютний»). В українському перекладі слоган може бути адаптований як «Абсолютна досконалість» або «Досконалість у кожній краплі», що наближає значення до оригіналу, зберігаючи рекламний ефект [4].

Висновки. Таким чином, переклад рекламних слоганів міцних напоїв – це складний процес, що потребує творчого підходу і

глибокого розуміння культурних та мовних особливостей цільової аудиторії. Успішний переклад забезпечує збереження не тільки змісту, а й емоційного впливу та маркетингової ефективності оригіналу, що дозволяє бренду досягати успіху на нових ринках, враховуючи важливість культурної адаптації. Рекламні слогани міцних напоїв часто апелюють до емоцій, соціальних зв'язків і певних традицій, переклад, що не враховує культурні відмінності, може призвести до неефективності реклами. Ось чому адаптація слоганів є важливою частиною успішної стратегії.

Список використаних джерел:

1. Віговська Л.А. Слоган як один із видів рекламного тексту. *Закарпатські філологічні студії*. 2014. Вип. 14. Т. 1. С. 281–285. URL: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/14/part_1/54.pdf (дата звернення: 13.02.2025).
2. Вінарева О.В. Торгова назва та рекламний слоган в аспекті маніпулятивної комунікації (на матеріалі сучасної англійської мови). *Наука і сучасність*: зб. наукових праць. Київ: Логос, 2003. Т. 41. С. 232–238.
3. Гнедкова О.Г., Зигарь А.Р. Лінгвістичні методи впливу в англомовних рекламних слоганах. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2022. Т. 33 (72). № 5. Ч. 1. С. 140–145. URL: https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/5_2022/part_1/24.pdf (дата звернення: 13.02.2025).
4. Jameson Irish Whiskey. URL: <https://www.jamesonwhiskey.com>
5. Johnnie Walker. URL: <https://www.johnniewalker.com>

Ірина МЕЛЬНИК

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
З року навчання спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська))

Науковий керівник: **Світлана НИКИТЮК**
старший викладач кафедри англійської мови

УНІКАЛЬНІСТЬ ТА ПОПУЛЯРНІСТЬ СУЧАСНИХ АМЕРИКАНСЬКИХ ІМЕН ДЛЯ ДІТЕЙ

У тезах досліджено особливості сучасних американських імен для дітей. Проаналізовано тенденції популярних, подвійних та рідкісних імен, їх походження, значення та соціокультурні чинники впливу. Розглянуто роль медіа, глобалізації, релігії та етнічного розмаїття у формуванні іменної культури США.

Ключові слова: американські імена, антропонімія, популярні імена, подвійні імена, рідкісні імена, соціокультурні фактори, гендерна нейтральність, медіа, глобалізація.

Актуальність теми. Вибір імені є важливим соціальним і культурним рішенням, що відображає зміну суспільних уподо-

бань, історичні впливи та глобалізаційні процеси. У США цей аспект набуває особливого значення через різноманіття етнічних груп, вплив медіа та зміну соціальних норм. Сучасні американські імена відображають тенденції, пов'язані з соціальними змінами, прагненням батьків до унікальності та персоналізації.

Мета публікації. Дослідити унікальність та популярність сучасних американських імен для дітей, виявити основні тенденції та соціальні фактори, що впливають на вибір імен.

Виклад основного матеріалу дослідження. Популярні американські імена характеризуються як традиційними, так і новітніми варіантами. Наприклад, серед хлопчиків найбільш поширені Liam, Noah, William, а серед дівчаток – Olivia, Emma, Sophia. Ці імена мають глибоке історичне коріння та символічне значення. Вибір імен часто ґрунтується на асоціаціях з історичними або культурними постатями, а також на їхньому милозвучному звучанні [6, с. 12].

Подвійні імена є характерною особливістю американської антропонімії. Вони виконують ідентифікаційну та культурну функцію, часто поєднуючи традиційні та сучасні компоненти, як-от Mary-Kate, John-Paul. Подвійні імена можуть також містити релігійні або етнічні елементи, що вказують на походження дитини. Важливим фактором є збереження сімейних традицій, оскільки подвійні імена можуть містити компоненти, що передаються з покоління в покоління [4, с. 89].

Рідкісні та незвичні імена набирають популярності завдяки впливу медіа та знаменитостей. Наприклад, імена Stormi, Blue Ivy та Exa Dark Sideræl є результатом популяризації нестандартних імен серед публічних осіб. Ці імена нерідко відображають творчий або символічний сенс, який надають їм батьки [2, с. 45].

Окремо слід виділити гендерно-нейтральні імена, які стали трендом останніх десятиліть. Імена на кшталт Alex, Taylor, Jordan стають популярними серед батьків, що підтримують ідеї гендерної рівності та прагнуть уникнути традиційних гендерних ролей. Ця тенденція відображає соціокультурні зміни в американському суспільстві та вплив рухів за рівноправність [3, с. 72].

Крім того, дедалі більшого поширення набувають імена, натхненні природою та астрономічними об'єктами. Такі імена, як River, Ocean, Sky, Nova, Luna, символізують зв'язок людини з навколишнім світом і стають частиною сучасної американської іменної традиції. Це явище також можна пояснити впливом екологічних рухів, що сприяють популяризації теми гармонії з природою [5, с. 88].

Ще одним яскравим трендом є відродження старовинних імен, які були популярні у XIX – на початку XX століття. Імена, такі як Theodore, Eleanor, Hazel, Arthur, дедалі частіше обираються сучасними батьками, які прагнуть надати своїм дітям відчуття класичної елегантності та історичної спадщини. Дослідження по-

казують, що популярність таких імен є циклічною і залежить від загальних культурних трендів [1, с. 53].

Висновки. Унікальність і популярність американських імен для дітей формується під впливом історичних, культурних та соціальних факторів. Зростання популярності нетипових імен свідчить про зміну суспільних уявлень про ідентичність та індивідуальність. Гендерна нейтральність, вплив медіа, популяризація нестандартних імен та культурна глобалізація формують сучасну систему імен у США. Аналіз сучасних тенденцій в іменах дозволяє простежити загальні зміни в американській культурі та вплив глобалізаційних процесів.

Список використаних джерел:

1. Худаш М. Походження імен та релігійно-міфологічні функції давньоруських божеств. Львів, 2012. 271 с.
2. Spence N. The Complete Book of Baby Names. W Foulsham & Co Ltd, 1999.
3. Американські імена для хлопчиків. CX.UA: веб-сайт. URL: <https://margot.artbooks.cx.ua/articles/amerikanski-imena-dlja-hlopchikiv> (дата звернення: 03.11.2024)
4. Красиві американські імена для дівчат. Люкс ФМ: веб-сайт. URL: <https://lux.fm/krasivi-amerikanski-imena-dlya-divchat> (дата звернення: 21.11.2024)
5. Як ім'я впливає на нашу особистість і долю. BBC: веб-сайт. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/vert-fut-57270489> (дата звернення: 21.11.2024)
6. The Guardian. Імена справді мають значення. *The Guardian*: веб-сайт. URL: <https://www.theguardian.com/science/2007/apr/29> (дата звернення: 03.11.2024)

Анастасія ПНАДОВСЬКА

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
4 року навчання спеціальності 014 Середня освіта
(Українська мова і література)*

*Науковий керівник: **Світлана НИКИТЮК**
старший викладач кафедри англійської мови*

ОНЛАЙН-РЕСУРСИ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У статті розглядається значення онлайн-ресурсів і платформ для дистанційного навчання, їхні основні типи та функціональні можливості. Проаналізовано переваги та виклики використання цифрових технологій у навчальному процесі. Особливу увагу приділено питанням персоналізованого навчання, інтерактивності та доступності освітніх ресурсів. Визначено роль вчителів у забезпеченні ефективного використання онлайн-платформ та необхідність їхнього професійного розвитку в умовах цифрової трансформації освіти.

Ключові слова: дистанційне навчання, онлайн-ресурси, освітні платформи, персоналізоване навчання, цифрові технології, інтерактивність, професійний розвиток.

Актуальність теми. Сучасний освітній процес активно інтегрує цифрові технології, що особливо актуально після пандемії COVID-19. Дистанційне навчання стало невід'ємною складовою освіти, а онлайн-ресурси відкривають нові можливості для учнів та вчителів. Проте використання цифрових платформ потребує якісного підходу, аби забезпечити ефективність навчального процесу та доступність знань для всіх учасників освітнього середовища.

Мета публікації є аналіз ключових онлайн-ресурсів для дистанційного навчання, визначення їхніх переваг та викликів, а також окреслення можливостей удосконалення освітнього процесу за допомогою цифрових технологій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Онлайн-ресурси та платформи для дистанційного навчання стали незамінною складовою сучасної освітньої системи, особливо після глобальної пандемії COVID-19, яка спричинила масовий перехід до дистанційного формату навчання. Ці технології забезпечують учням доступ до навчальних матеріалів та уроків незалежно від місця знаходження, а також дозволяють вчителям ефективно організовувати освітній процес у цифровому середовищі. Важливість онлайн-платформ та ресурсів полягає не лише в їхній здатності забезпечити неперервність навчання, але й у тому, що вони розширюють можливості взаємодії, роблять навчання більш персоналізованим і доступним для широкого кола учнів.

Онлайн-платформи можна поділити на кілька категорій за їхніми функціями та призначенням. Одні з них призначені для проведення віртуальних уроків у реальному часі, інші – для доступу до записаних лекцій та навчальних матеріалів, а також є платформи, що поєднують обидва формати. Такі платформи як Zoom, Google Meet або Microsoft Teams надають можливість організувати віртуальні класи, де учні можуть безпосередньо спілкуватися з учителем та один з одним, задавати запитання, обговорювати матеріали й отримувати зворотний зв'язок у режимі реального часу. Важливою перевагою цих платформ є можливість використовувати вбудовані функції для спільної роботи над завданнями, наприклад, у вигляді спільного редагування документів чи робочих дошок [1, с. 107].

Суттєвим компонентом онлайн-навчання є доступ до освітніх ресурсів у вигляді відеолекцій, текстових матеріалів, інтерактивних завдань та тестів. Такі платформи як Coursera, Khan Academy, Udemu, або українські проекти на зразок Prometheus надають широкий спектр безкоштовних та платних курсів з різних дисциплін. Ці ресурси дають можливість учням та студентам самостій-

но здобувати знання, що є надзвичайно важливим для тих, хто прагне розширити свої компетенції за межами шкільної або університетської програми. Окрім того, онлайн-платформи нерідко пропонують інтерактивні елементи, такі як тести, які дозволяють перевірити знання учня безпосередньо під час вивчення теми, а також можливість отримати сертифікати після завершення курсу, що є додатковою мотивацією [2, с. 27].

Онлайн-платформи сприяють розвитку персоналізованого навчання. Завдяки алгоритмам штучного інтелекту та аналізу даних деякі платформи можуть автоматично адаптувати навчальний матеріал під рівень знань кожного учня, надаючи завдання, які відповідають його індивідуальним потребам. Наприклад, такі сервіси як Duolingo для вивчення мов або Khan Academy можуть коригувати складність завдань на основі попередніх відповідей учня, що дозволяє кожному учню навчатися у власному темпі. Це особливо корисно для учнів з різними рівнями підготовки, оскільки вони отримують можливість навчатися з матеріалів, які відповідають їхньому рівню знань, не відстаючи від загального темпу класу.

Однією з важливих переваг використання онлайн-ресурсів є можливість збереження та повторного використання навчальних матеріалів. Учні можуть переглядати лекції, виконувати завдання або звертатися до навчальних посібників стільки разів, скільки їм потрібно для засвоєння матеріалу. Це дає можливість учням самостійно контролювати процес навчання, розподіляти час та зусилля так, щоб досягти максимальних результатів. Крім того, доступ до записаних уроків є важливим для тих, хто з певних причин не зміг бути присутнім на занятті в режимі реального часу [3, с. 59].

Інтерактивність та можливість співпраці – ще одна важлива перевага онлайн-платформ. Віртуальні форуми, чати та обговорення дозволяють учням спілкуватися між собою та з учителем, ставити запитання, ділитися ідеями або розв'язками проблем. Це сприяє не тільки розвитку навичок співпраці, але й покращує комунікативні навички, особливо у випадках, коли навчання відбувається у міжнародному або міжкультурному середовищі.

Попри численні переваги онлайн-ресурсів та платформ, вони мають і певні виклики. Одним із головних є проблема доступності. Не всі учні мають доступ до високошвидкісного інтернету або необхідних технічних пристроїв, що ускладнює участь у дистанційному навчанні. Це може створювати додаткову нерівність у доступі до освіти, особливо в сільських або малозабезпечених районах. Крім того, дистанційне навчання потребує від учнів високого рівня самодисципліни та організованості, що може бути викликом для молодших школярів або тих, хто не звик до самостійної роботи.

Важливим аспектом є безперервне навчання для вчителів. Оскільки технології швидко змінюються, необхідно постійно вдосконалювати свої знання та навички. Це може включати участь у

тренінгах, вебінарах або онлайн-курсах, які дозволяють вчителям залишатися в курсі нових інструментів, методик і підходів до навчання. Освітні установи можуть сприяти цьому, надаючи вчителям можливість професійного розвитку через спеціалізовані програми або внутрішні семінари.

Висновки. Так, онлайн-ресурси та платформи для дистанційного навчання стали важливою складовою сучасної освіти, надаючи нові можливості для навчання та взаємодії. Вони сприяють розвитку нових форм навчання, які можуть бути адаптовані під потреби учнів та вчителів. Проте, для досягнення максимальних результатів у впровадженні цих технологій необхідно враховувати виклики, які вони несуть, а також активно працювати над їх подоланням. З правильним підходом онлайн-ресурси можуть стати потужним інструментом для підвищення якості освіти, розширення доступу до знань і створення більш інтерактивного та залучаючого навчального середовища.

Список використаних джерел:

1. Романюк А. Дистанційне навчання: технології та методи. Черкаси: ЧНУ, 2020. 150 с.
2. Федоренко І. Технології онлайн-навчання: можливості та виклики. Київ: Видавництво Академія, 2019. 145 с.
3. Яременко С. Мультимедійні засоби навчання: досвід використання. Дніпро: Видавництво ДНУ, 2018. 170 с.

Ірина НІСТОР

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
3 року навчання спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська))*

*Науковий керівник: **Світлана НИКИТЮК**
старший викладач кафедри англійської мови*

ВПЛИВ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ НА НАЗВИ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ МУЗИЧНИХ ГУРТІВ

У тезах розглянуто вплив культурних, соціальних і психологічних факторів на назви англійськомовних музичних гуртів. Проаналізовано символічне значення назв, їхній зв'язок із жанровими особливостями та соціальним контекстом. Дослідження базується на аналізі відомих музичних колективів і теоретичних концепцій соціолінгвістики та культурології.

Ключові слова: назви гуртів, культурні фактори, соціальна динаміка, жанрова специфіка, психологічна ідентичність.

Актуальність теми. У сучасному музичному просторі назва гурту є не лише ідентифікатором, а й важливим комунікативним

засобом, що впливає на сприйняття слухачами. Назви музичних колективів відображають культурні традиції, соціальні процеси та психологічні особливості їхніх учасників, що робить їх вагомим предметом дослідження. У період глобалізації та цифровізації музичної індустрії назви гуртів також адаптуються до вимог ринку, враховуючи тренди стрімінгових платформ і алгоритмічних рекомендацій. Дослідження цієї теми дозволяє глибше зрозуміти механізми впливу мовних засобів на музичну комунікацію та формування культурної ідентичності.

Мета публікації. Визначити вплив соціокультурних та психологічних факторів на формування назв англійськомовних музичних гуртів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Назви музичних гуртів формуються під впливом багатьох факторів, що відображають культурні, соціальні та психологічні аспекти їхнього існування [1]. Культурний контекст відіграє ключову роль у виборі назв, оскільки музиканти нерідко звертаються до історичних подій, міфології або фольклору. Наприклад, гурт The Pogues взяв назву, що відсилає до ірландської культури, тим самим підкреслюючи етнічну ідентичність. Kiss – назва цього гурту стала частиною американської поп-культури, символізуючи яскравість та експресивність рок-музики. Sigur Rós – ісландський гурт, чия назва перекладається як «Неможна Троянда», що має культурне та поетичне значення. [2]. Подібним чином, гурти, натхненні національними традиціями, формують сильний зв'язок із певною аудиторією.

Соціальні фактори також впливають на вибір назви. Деякі гурти прагнуть відобразити соціальні проблеми або викликати суспільний резонанс. Прикладом може бути Rage Against the Machine, чия назва символізує протест проти системи [3]. Водночас, у хіп-хоп-культурі назви часто акцентують увагу на приналежності до спільноти, що видно на прикладі Wu-Tang Clan або N.W.A, які відображають культурну спадщину та соціальні реалії. Public Enemy – їхня назва підкреслює політичний протест та боротьбу з несправедливістю. Dead Kennedys – назва, що викликає суспільний резонанс і є гострою політичною заявою [4].

Психологічний аспект відіграє не менш важливу роль. Назви гуртів можуть відображати емоційний стан або світогляд музикантів. Наприклад, Coldplay асоціюється з меланхолійною та чутливою музикою, тоді як The Sex Pistols використовують провокаційну назву для підкреслення своєї бунтарської сутності. Joy Division – назва, що походить з історичного контексту та передає депресивний настрій музики. The Cure – символізує пошук емоційного порятунку та відображає готичну естетику гурту [5].

Висновки. Назви музичних гуртів є складним феноменом, що формується під впливом культурних, соціальних, психологіч-

них і жанрових факторів. Вони виконують не лише ідентифікаційну функцію, а й допомагають гуртам комунікувати з аудиторією, передавати власні цінності та емоції. Аналіз цих аспектів дозволяє глибше зрозуміти, як мовні засоби впливають на формування музичної ідентичності та її сприйняття у суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Anderson T. The Power of Music Branding: How Names Shape Perception. Oxford University Press, 2020.
2. Collins P. The Social Impact of Music and Identity Formation. Cambridge University Press, 2019.
3. Davis M. Cultural Symbolism in Popular Music. Routledge, 2021.
4. Foster L. Psychological Effects of Band Names on Audience Engagement. *Journal of Music Studies*. 2022.
5. Johnson R. Linguistic Patterns in Band Naming: A Sociolinguistic Approach. *Linguistic Review*. 2021.

Вероніка ОВЧАРУК

здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня
1 року навчання предметної спеціальності 014.02 Середня освіта
(Мова та зарубіжна література (англійська))

Науковий керівник: **Оксана ГАЛАЙБІДА**
кандидат філологічних наук, доцент

EMOTIVE NATURE OF IMAGES AND THEIR ROLE IN LEARNING FOREIGN LANGUAGES

Стаття досліджує роль візуальних образних засобів у вивченні іноземних мов, створенні динамічної інтерактивної взаємодії між учасниками освітнього процесу.

Ключові слова: візуальний, образ, емоції, іноземні мови, інтерактивне навчання.

Actuality of the topic. Images have a unique and profound ability to evoke emotions, often more powerfully than words. Whether it is a photograph, a painting, or a digital illustration, images can communicate complex feelings and ideas instantly, transcending language barriers and cultural differences. The emotive nature of images lies in their ability to capture moments, tell stories, and resonate with viewers on a deeply personal level.

The aim of the article is to explore the emotional impact of images, the psychological mechanisms behind their influence, and their role in shaping human perception and their role in foreign language acquisition.

Substantial research also finds that the emotional relevance of a stimulus influences human attention. For example, people preferen-

tially attend to emotional stimuli (i.e., an object or scene that elicits an emotional response in the observer), such as cute babies [5, p. 1].

Research material. The environmental movement exemplifies the strategic use of emotionally charged imagery. Organizations like Greenpeace and the World Wildlife Fund have long relied on images of adorable baby seals, majestic tigers, and cuddly pandas to galvanize support [3, p. 767]. These visuals evoke universal positive emotions, creating highly affective attitudes – particularly among engaged individuals – making them more receptive to new information. Rarely do interest groups rely solely on informational appeals; emotion remains a cornerstone of persuasion [3, p. 768].

In language education, images are ubiquitous – found in coursebooks, videos, paintings, cartoons, picture books, comics, flashcards, wallcharts and so on. Yet their role often remains underutilized [1, p. 1]. Rather than mere supplementary aids, images can foster communicative competence and creativity. Their strong visual appeal can quickly grab students' attention and motivate them to engage in learning, creating a dynamic and interactive atmosphere. Pictures can assist teachers in introducing new topics or piquing students' interest as they look at and discuss them. Videos, for instance, are potent tools for introducing complex topics. A film about a cancer-stricken child or a homeless individual can spur charitable behavior or challenge biases, demonstrating how visuals inspire empathy and prosocial action [1, p. 40-41].

Timothy Gangwer, a pioneer in visual learning, remarks: “The generation of children now moving through our educational system is by far the most visually stimulated... they need to be taught the way they learn best – with visual stimulation and active learning strategies” [2, p. 1]. Educators are thus urged to harness visuals not only for engagement but for critical thinking. Analyzing advertising imagery – such as color choices – helps students decode manipulative tactics, fostering media literacy and resistance to persuasion.

While images undeniably enhance classroom dynamism, their systematic use requires deeper exploration. Pictures can introduce topics, spark discussion, and sustain interest [4, p. 2]. As the world grows increasingly visual, understanding how to optimize imagery in education – and measure its impact – is essential.

Conclusions. From psychology labs to classrooms and advocacy campaigns, images wield unparalleled power to shape emotions, attention, and behavior. They transcend words, bridge divides, and inspire action. Yet their full potential, particularly in education, demands further research and intentional application. By embracing both the art and science of visual communication, we can unlock new dimensions of learning, empathy, and societal change.

Список використаних джерел:

1. Donaghy K., Xerri D. The Image in English Language Teaching. *ELT Council*, 2017.
2. Gangwer T. Visual impact, visual teaching: Using images to strengthen learning. Thousand Oaks, CA: Corwin Press, 2009.
3. Huddy L., Gunnthorsdottir A. H. The Persuasive Effects of Emotive Visual Imagery: Superficial Manipulation or the Product of Passionate Reason? *Political Psychology*. 2000. Vol. 21. No. 4. P. 745-778.
4. Rizka J., Pribadi N., Chozin S., Yulianti, I. The use of pictures and its effectiveness in English language teaching: a systematic review. 2024.
5. Wang X., Jia, J., Hu P., Wu S., Tang, J., Cai L. Understanding the Emotional Impact of Images. *ACM International Conference on Multimedia*. 2012.

Катерина ПЕНТЮК

здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня
1 року навчання предметної спеціальності 014.02 Середня освіта
(Мова та зарубіжна література (англійська))

Науковий керівник: **Ірина СВДЕР**
кандидат філологічних наук, доцент

ДОСЛІДЖЕННЯ МОВЛЕННЕВОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПЕРСОНАЖА В ЛІТЕРАТУРІ ТА КІНЕМАТОГРАФІ

У статті розглядається мовленнєва характеристика персонажа як важливий інструмент художнього зображення в літературі та кінематографі. Авторка акцентує увагу на ролі мови у розкритті особистості, соціального статусу, емоційного стану та культурної приналежності героїв. Проаналізовано особливості мовного портрета персонажів через використання стилістичних, соціальних, територіальних та індивідуальних мовних засобів. Особливу увагу приділено діалогу як ключовому елементу в передачі характеру персонажа.

Ключові слова: мовленнєва характеристика, мовний портрет, діалог, кінематограф, література, персонаж, художній образ.

Актуальність теми. Мовленнєва характеристика персонажа є важливим засобом художнього зображення, що допомагає передати його особистість, соціальний статус і культурну приналежність. Вона формується через добір слів, мовленнєві звороти та стилістичні елементи, що є унікальними для кожного героя. Діалог відіграє ключову роль у створенні мовного портрета персонажа, адже саме через мовлення автор передає основну інформацію про нього.

Мета публікації – дослідити мовленнєву характеристику персонажа із серіалу Netflix *Wednesday* як засіб художнього зображення в літературі та кінематографі, зокрема проаналізувати, як

мовлення героїні розкриває її особистість, окреслює соціальні риси та передає внутрішній світ та переживання і емоції, а також як воно впливає на сприйняття образу дівчини читачами й глядачами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідники відзначають, що мовна характеристика персонажа може включати як універсальні мовні елементи, так і соціально-культурні особливості (вікові, професійні, гендерні тощо), а також індивідуальні риси, що відображають його унікальність. Варіативність мовних засобів охоплює територіальні (діалекти, просторіччя), соціальні (жаргон, професійна лексика), індивідуальні (мовні дефекти, особливості вимови) та стилістичні особливості.

Окрім розмовного стилю, мовлення персонажа може містити елементи високої літературної лексики, архаїзми чи термінологію, що допомагає авторові підкреслити рівень освіти, епоху чи професійну сферу героя. Мовленнєва характеристика може бути передана як прямо (експліцитно) через вказівку на риси характеру, вік, статус тощо, так і непрямо (імпліцитно) через стилістичні прийоми, сленг, алузії та інші засоби, що вимагають від читача або глядача додаткового розуміння контексту [1, с. 11].

Вибір мовленнєвих форм дозволяє не лише передати особистість героя, а й створити його соціальний та емоційний портрет. У кінематографі це особливо важливо, оскільки мова персонажа, разом із мімікою та інтонацією, формує цілісний образ, що впливає на сприйняття глядачами [1].

Літературний твір, як продукт творчого пізнання, здійснює як раціональний, так і емоційний вплив на читача. Письменник передає складнощі людського буття через образне зображення світу, вибудовуючи значущі стосунки між автором, персонажами та читачем. Ця динамічна взаємодія посилює силу літератури як засобу комунікації, дозволяючи читачеві відчувати та інтерпретувати глибину людських думок та емоцій за допомогою мови.

У кінематографі персонажі виконують подібну роль, слугуючи ключовими елементами у передачі ідей, конфліктів і переживань. Вони оживають не лише через сценарій, а й завдяки акторській грі, невербальній комунікації та візуальному стилю. Успішні кінематографічні образи можуть настільки глибоко розкривати внутрішній світ людини, що стають знаковими для культури загалом.

Тож у кінематографі мова персонажів відіграє не менш важливу роль, ніж у літературі. Вона допомагає розкрити їхній характер, емоційний стан і соціальний статус, а також створює атмосферу та підсилює сюжет. Діалоги, жести, міміка та інтонація формують їхню індивідуальність і роблять їхню історію більш виразною та переконливою для глядачів.

Наприклад, у серіалі від Netflix *Wednesday* головна героїня Венсдей Адамс яскраво демонструє, як мова персонажа відображає його характер та внутрішній світ. Її мовлення відрізняється саркастичністю, лаконічністю та холодним тоном, що підкреслює її інтелектуальну відстороненість і цинічне ставлення до оточення [2]. У сцені, де Венсдей говорить: *"I act as if I don't care if people dislike me. Deep down... I secretly enjoy it"* (*"Я поведуюся так, ніби мені байдуже, що мене не люблять. Але в глибині душі... я отримую від цього задоволення"*) [3], її слова не тільки передають впевненість і незалежність, а й розкривають приховану потребу у визнанні.

Також Венсдей вирізняється високим рівнем освіченості, що підкреслюється через її мовлення. Вона часто використовує складні граматичні конструкції, архаїчну або книжну лексику, демонструючи свій інтелект і начитаність. Наприклад, у сцені, де вона говорить: *"I find social media to be a soul-sucking void of meaningless affirmation."* (*"Я вважаю соціальні мережі виснажливою безоднею марного самоствердження."*) [3]

Це висловлювання не лише підкреслює її зневажливий погляд на сучасні технології, а й демонструє її високий рівень мовлення. Використання таких виразів, як *"soul-sucking void"* (виснажлива безодня) і *"meaningless affirmation"* (марне самоствердження), вказує на її глибоке розуміння мови та вміння формулювати думки витончено й інтелектуально.

Висновки. Таким чином, у серіалі *Wednesday* мовленнєва характеристика героїні відіграє важливу роль у розкритті її особистості. Її манера мовлення і вибір слів ефективно створюють образ розумної, ексцентричної та емоційно стриманої дівчини, яка одночасно здається відчуженою, але глибоко відчуває події навколо.

Тому, очевидно, що мова персонажів як в літературі, так і у кінематографі є ключовим інструментом для розкриття їхньої особистості та взаємодії з глядачем. Вона не лише передає інформацію про героя, а й формує його унікальний образ, дозволяючи читачам і глядачам глибше зрозуміти його внутрішній світ, емоції та мотивацію. Завдяки ретельно продуманим мовним засобам автори й режисери можуть створювати яскраві, автентичні та виразні образи, які запам'ятовуються і залишають глибокий емоційний слід у свідомості аудиторії. Таким чином, мовлення персонажів є ключовим елементом художньої виразності, що підсилює вплив твору та збагачує його зміст.

Список використаних джерел:

1. Бережна М. В. Відтворення мовленнєвої характеристики персонажів (на матеріалі англомовних художніх текстів та їх перекладів українською мовою). *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2017. Vol. 34. Issue 124. P. 11–15.

2. Fatmawati Mulatsih S. Analysis of Speech Acts Classification in Movie Script of The Main Character of Netflix Series Entitled “Wednesday” Episode 1. *Undergraduate Conference on Language, Literature, and Culture (UNCLLE)*. 2024. Vol. 4. No. 1. P. 231–238.
3. Wednesday. *Netflix*: website. URL: <https://www.netflix.com/ua-en/title/81231974>

Ангеліна ПОПЮК

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
4 року навчання спеціальності 035 Філологія*

*Науковий керівник: Ганна КРИСТАЛЮК
кандидат філологічних наук, доцент*

БІЛІНГВІЗМ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У статті розкрито сутність білінгвізму як соціо- та психолінгвістичного явища та його вплив на формування перекладацької компетентності. Висвітлено типи білінгвізму, особливості функціонування білінгвальної свідомості та наслідки мовної інтерференції. Окреслено ключові когнітивні механізми двомовної особистості, що впливають на процес перекладу.

Ключові слова: білінгвізм, переклад, міжмовна інтерференція, когнітивна гнучкість, кодове перемикання.

Актуальність теми. У сучасному глобалізованому світі двомовність стає нормою, а не винятком. Білінгвізм охоплює широкий спектр когнітивних, соціальних та культурних аспектів і безпосередньо впливає на перекладацьку діяльність. Вивчення механізмів функціонування білінгвальної свідомості дозволяє глибше зрозуміти процеси мовної рецепції та продукції, що є важливими для формування професійного перекладача [1, с. 215-220].

Мета статті полягає у встановленні впливу білінгвізму на становлення перекладацької компетентності, зокрема через когнітивні механізми двомовності, здатність до міжмовного перемикання та контроль інтерференції. Особлива увага приділяється аналізу того, які переваги білінгвальні особи можуть мати в процесі перекладу, а також яким чином двомовність може ускладнювати професійну діяльність перекладача без належної фахової підготовки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «білінгвізм» охоплює володіння двома мовами на різних рівнях, що може варіюватися від простого побутового використання до професійного володіння. Історично білінгвізм трактувався як ідеальний

стан повного і рівного володіння обома мовами [4, с. 293-296], однак сучасна наука визнає спектральний характер цього явища.

Залежно від віку оволодіння другою мовою виділяють одночасний та послідовний білінгвізм. У першому випадку мови формуються паралельно з дитинства, у другому – друга мова засвоюється пізніше, часто через освітні інституції або еміграцію [5, с. 176-179]. За способом збереження мов у свідомості білінгвів поділяють на координованих, субординованих та комплементативних. Ці типи визначають специфіку мовної рецепції, обробки та продукції інформації під час перекладу.

Із когнітивної точки зору білінгви мають підвищену активність виконавчих функцій, зокрема здатність до перемикавання уваги, інгібіції неактуальних мовних елементів та вибору відповідної мови в певному комунікативному контексті [2, с. 36]. Це формує гнучкість мислення, важливу для перекладацького аналізу і синтезу.

Проте білінгвізм не позбавлений труднощів. Найпоширенішою проблемою є міжмовна інтерференція – перенесення лексичних, граматичних чи синтаксичних елементів однієї мови до іншої. У перекладі це може проявлятися у калькуванні конструкцій, лексичних помилок, порушенні норм стилістики та прагматики тексту [3, с. 10-20].

Ще одним аспектом є явище кодового перемикавання – зміни мовного коду в процесі комунікації. У природному білінгвальному мовленні це цілком припустиме, однак у перекладацькій діяльності потребує суворого контролю. Саме білінгвальна природа мислення може сприяти виробленню ефективних перекладацьких стратегій, але водночас потребує ретельного самоконтролю.

Суттєвою перевагою білінгвів є подвійне лексико-семантичне сховище, яке активується залежно від мовного контексту. Це підвищує здатність перекладача здійснювати швидкий лексичний добір, оперувати синонімічними рядами та виявляти семантичні відповідники. Проте це також створює передумови для лексичної конкуренції, коли декілька варіантів перекладу змагаються у свідомості перекладача, ускладнюючи прийняття рішення [4, с. 294].

Таким чином, білінгвізм є як ресурсом, так і викликом для перекладача. Його вплив варіюється залежно від типу білінгвізму, рівня володіння мовами, мовного середовища та психолінгвістичних характеристик особистості. Для ефективного використання білінгвального потенціалу у перекладі потрібне поєднання природних здібностей із професійними навичками, критичним мисленням і постійною саморефлексією.

Висновки. Білінгвізм сприяє формуванню перекладацької компетентності через розвиток когнітивної гнучкості, мовної чутливості та стратегічного мислення. Водночас він створює низку

труднощів, зокрема інтерференцію та лексичну конкуренцію, які потребують спеціальних навичок для їх подолання. Отже, ефективна перекладацька діяльність білінгвальної особистості можлива лише за умови гармонійного поєднання природної мовної здатності та професійної підготовки.

Список використаних джерел:

1. Ємельянова О. До питання про лінгвістичну концепцію мовної особистості. *Наукові записки: Серія: філологічні науки*. Київ: НАУКМА, 2008. Вип. 89(1). С. 293–296.
2. Мазур О. В. Перекладацький метод Анатолія Онишка: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.16 «Перекладознавство». Київ, 2011. 20 с.
3. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивнодискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя: Прем'єр, 2008. 332 с.
4. Ребрій О.В. Системний підхід до вироблення стратегії перекладу. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Перекладознавство*. Хмельницький: ХНУ, 2009. С. 215–220.
5. Шостак Н. Про деякі аспекти білінгвізму. *Українське мовознавство*. Київ: Інститут української мови НАН України, 2010. Вип. 40/1. С. 176–179.

Людмила РОКІЩУК

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
4 року навчання спеціальності 014 Середня освіта
(Українська мова і література)*

*Науковий керівник: **Світлана НИКИТЮК**
старший викладач кафедри англійської мови*

ІНТЕРАКТИВНІ ВПРАВИ У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК УЧНІВ 5 КЛАСУ ЗЗСО

У роботі розглядаються інтерактивні вправи як засіб формування комунікативних навичок учнів 5 класу ЗЗСО. Підкреслюється значення таких вправ для розвитку соціальних, мовленнєвих і когнітивних навичок.

Ключові слова: *інтерактивні вправи, комунікативні навички, учні 5 класу, соціальні навички.*

Актуальність теми. Формування комунікативних навичок у школярів є важливою складовою їхнього соціального розвитку. Інтерактивні вправи є ефективним інструментом, що дозволяє не лише отримувати нові знання, але й активно брати участь у навчальному процесі. Вони забезпечують учнів можливістю взаємодіяти з іншими учасниками процесу, що сприяє розвитку як мовленнєвих, так і соціальних навичок. Враховуючи значення цих

навичок для успішної адаптації в суспільстві, інтерактивні вправи для учнів 5 класу є необхідністю.

Мета публікації є аналіз ефективності інтерактивних вправ у формуванні комунікативних навичок учнів 5 класу, зокрема учнів ЗЗСО.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтерактивні вправи в освіті сприяють не тільки передаванню знань, але й активному залученню учнів до навчального процесу. Інтерактив – це більше, ніж діалог: у діалозі між викладачем та слухачами провідну роль відведено саме викладачу. В інтерактивній формі навчання відбувається полілог: не лише взаємодія між викладачем і слухачами, а й активна бесіда і співпраця між слухачами [1, с. 10]. Для учнів 5 класу важливо створити умови, де вони зможуть безпечно й активно взаємодіяти, висловлюючи свої думки та вміння слухати. Це дозволяє їм освоювати навички комунікації, важливі для розвитку як у шкільному, так і в позашкільному середовищі.

Серед основних вправ для формування комунікативних навичок можна виділити такі:

Рольові ігри. Рольова гра – це простий спосіб розуміння людиною навколишньої дійсності та один із найпростіших способів набуття знань, умінь і навичок. Одним з видів рольової гри, що є поширеною на уроках іноземної мови, є складання діалогів. Вправи на розвиток умінь складати мікродіалоги та вдосконалення навичок оволодіння діалогічними єдностями. На цьому етапі учням пропонуються вербальні слухові опори, зорові вербальні опори [2, с. 320].

Гра "At the supermarket". Учні поділяються на дві групи – продавці і покупці. Продавці мають презентувати різні продукти (овочі, фрукти, напої), а покупці повинні запитати про ціни та характеристики товарів. Це дозволяє учням використовувати нову лексику для опису товарів та вести діалог на тему покупок.

Дебати та обговорення. Ці вправи сприяють розвитку логічного мислення, формуванню аргументації і навичок ведення діалогу. Діти мають можливість розвивати свої здібності до аргументації своїх думок і уважно слухати думки інших. Гра "Should we have longer holidays?". Учні діляться на дві групи: одна група аргументує за довші канікули, інша – проти. Кожен учень має висловити свою думку, використовуючи нові слова для аргументації, наприклад, "I think...", "In my opinion...", "Because...".

Ігри на зорове сприйняття та уважність. Вони сприяють розвитку соціальних навичок, покращують здатність розуміти невербальні сигнали та взаємодіяти з іншими учасниками процесу. Гра "Picture description". Учні отримують картки з різними зображеннями (наприклад, тварини, транспорт, предмети побуту) і повин-

ні описати їх, використовуючи нову лексику. Інші учні повинні вгадати, про що йдеться. Це сприяє розвитку навичок опису та покращує здатність застосовувати нові слова в контексті.

Висновки. Інтерактивні вправи сприяють активному розвитку комунікативних навичок учнів 5 класу, допомагаючи їм долати труднощі в спілкуванні, розвивати здатність до ефективної взаємодії з іншими людьми. Уроки, які включають ці вправи, підвищують активність учнів, їхню мотивацію до навчання, а також сприяють створенню позитивного навчального середовища.

Список використаних джерел:

1. Інтерактивні методи викладання. Практичні поради для суддів-викладачів. Київ. ФОП Демчинський О.В., 2017. 64 с.
2. Ткаченко К. О. Змістово-структурові аспекти поняття «комунікативні уміння». *Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки*. Черкаси, 2018. № 10–11. URL: <http://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/download/3199/3388>

Вероніка САКАЛЬ

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
4 року навчання спеціальності 035 Філологія*

*Науковий керівник: **Світлана НИКИТЮК**
старший викладач кафедри англійської мови*

НЕГАТИВНІ КОННОТАЦІЇ КОЛЬОРУ ЯК ЕМОЦІЙНОГО МАРКЕРУ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ

У тезах розглянуто негативні конотації кольору як емоційного маркеру англійських фразеологізмів. Проаналізовано особливості використання кольороназви у стійких словосполученнях, що відображають негативні емоційні стани, асоціації та явища. Визначено зв'язок між негативними конотаціями кольору та культурними стереотипами англомовного суспільства. Дослідження ґрунтуються на теоретичних засадах фразеології та когнітивної лінгвістики.

Ключові слова: *фразеологізми, конотація, кольороназви, негативна семантика, емоційний маркер, емоційна експресивність, символ.*

Актуальність теми. Фразеологізми з кольороназвами відіграють важливу роль у вираженні емоційної експресивності англійської мови, однак їхня негативна семантика часто ускладнює сприйняття. Колірні конотації є одним із засобів вираження емоцій та оцінки явищ. Дослідження негативних конотацій кольору в англійських фразеологізмах дозволяє виявити особливості мовної

картини світу та механізми передачі негативних емоцій через сталі вирази. Неправильна інтерпретація конотацій кольору може призвести до втрати образності та змісту висловлювання. Враховуючи зв'язок між мовними конотаціями та культурними стереотипами, важливо дослідити специфіку функціонування негативно забарвлених фразеологізмів у комунікації та знайти оптимальні підходи до їх перекладу.

Мета публікації. Проаналізувати негативні конотації кольору як емоційного маркера в англійських фразеологізмах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Колір у мові виконує не лише номінативну, а й символічну функцію, передаючи певні асоціації, емоції та культурні коди. Фразеологізми, що містять кольороназви, є важливими елементами мовної системи, оскільки їхня семантика тісно пов'язана з емоційною експресивністю та конотацією. Особливої уваги заслуговують фразеологізми з негативним забарвленням, оскільки вони відображають соціальні та психологічні аспекти сприйняття кольорів. У межах цього дослідження розглядаються негативні конотації кольору в англійських фразеологізмах як емоційний маркер мовлення.

Кольори в мові мають глибоке символічне значення, і в англійській мові деякі з них асоціюються з негативними емоціями. Чорний і синій кольори є найпоширенішими емоційними маркерами негативних станів. Дослідники Голод О. Є. та Бойко Н. І. зазначають, що кольороназви можуть мати сильний конотативний потенціал, формуючи образи страху, депресії, невизначеності або загрози [1, 3].

Серед найуживаніших англійських фразеологізмів з негативним забарвленням можна виділити: *black sheep* – паршива вівця, тобто людина, яка є ізгоем у сім'ї чи суспільстві; *black day* – чорний день, що позначає трагічну або нещасливу подію; *feeling blue* – бути пригніченим, тобто переживати стан глибокого смутку; *to give somebody a black look* – глянути злим поглядом [4].

Як зазначає Павлова О., конотації кольору відіграють вирішальну роль у формуванні емоційної експресивності мовлення [4]. Чорний колір традиційно пов'язується зі смертю, темрявою, страхом і заборонами, що пояснює його часте використання у фразеологізмах із негативним забарвленням. Сірий колір позначає невизначеність, рутину та безнадію, тоді як синій у певних контекстах передає стан глибокого смутку: *grey area* – невизначена, суперечлива або спірна ситуація; *grey existence* – нудне, одноманітне життя без радості та яскравих моментів; *grey with age* – вираз, що може мати негативний відтінок у контексті втоми, старіння або зношеності [4].

Фразеологізми з негативною конотацією кольору виконують роль емоційного маркера, посилюючи експресивність мовлення та

впливаючи на сприйняття інформації. Бойченко Н. О. підкреслює, що конотативне значення є невід'ємною складовою фразеологізмів, яка допомагає передавати культурні й психологічні особливості суспільства [2]. Так, вираз *black mood* («поганий настрій») використовується для позначення стану глибокої депресії, що вказує на здатність кольорів посилювати емоційну виразність. Фразеологізм *black outlook* («похмурі перспективи») передає відчуття безнадії, акцентуючи увагу на негативному світосприйнятті.

Червоний колір в англійських ідіомах часто має як позитивні, так і негативні конотації. З одного боку, він символізує пристрасність, енергію та важливість, а з іншого – гнів, небезпеку, заборону або фінансові труднощі. Наприклад: *see red* – розлютитися, прийти в сказ; *red flag* – попередження про небезпеку або проблему; *caught red-handed* – бути спійманим на місці злочину; *in the red* – мати фінансові проблеми, бути в боргах [2].

Висновки. Негативні конотації кольору у фразеологізмах англійської мови є важливим інструментом емоційної експресивності. Чорний, сірий і синій кольори найчастіше передають страх, смуток, невизначеність і негативні соціальні явища. Врахування конотативних аспектів таких фразеологізмів є необхідним для правильного розуміння їхнього значення та точного перекладу іншими мовами. Дослідження негативних конотацій кольору в мовленні дозволяє глибше зрозуміти механізми емоційної виразності та культурних асоціацій, що закладені у фразеологічний фонд англійської мови.

Список використаних джерел:

1. Бойко Н. І. Конотативна лексична семантика: інтенсивний і параметричний складники: монографія. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2011. 167 с.
2. Глінка Н. В. Фразеологічні словосполучення з нумеральним компонентом: лексико-семантичний та перекладацький аспекти. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*. 2012. № 22. С. 109-113. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvvnufilm_2012_22_29 (дата звернення: 14.03.2025).
3. Голод О. Є. До питання лексичної конотації. *Науковий вісник Чернівецького університету імені Юрія Федьковича*. 1996. С. 38–44.
4. Idioms. *The Free Dictionary*: веб-сайт. URL: <https://idioms.thefreedictionary.com/black> (дата звернення: 16.03.2025).

Дар'я СЕМЕНЮК

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
3 року навчання спеціальності 035 Філологія

Науковий керівник: **Світлана НИКИТЮК**
старший викладач кафедри англійської мови

РЕПРЕЗЕНТАТИВНІ СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ В РОМАНІ «КЕРРІ» СТІВЕНА КІНГА

Публікація присвячена аналізу стилістичних засобів, які Стівен Кінг використовує у романі «Керрі» для створення напруженої, моторошної атмосфери. Досліджено використання метафор, гіпербол, персоніфікацій, порівнянь та кольорової символіки. Визначено їхній вплив на сприйняття читачем психологічного стану головної героїні та загального настрою твору.

Ключові слова: Стівен Кінг, стилістичні засоби, гіпербола, персоніфікація, метафора, атмосфера страху.

Актуальність теми. Стівен Кінг є одним із найвідоміших письменників у жанрі горору, а його роман «Керрі» став класикою, завдяки майстерному використанню стилістичних засобів для створення атмосфери жаху. Дослідження мовних прийомів автора дозволяє глибше зрозуміти механізми впливу художнього тексту на емоційний стан читача.

Мета публікації – розглянути репрезентативні стилістичні засоби у романі «Керрі» Стівена Кінга.

Виклад основного матеріалу дослідження. Персоніфікація допомагає оживити оточення, надаючи йому зловісних рис. Наприклад, у сцені з приниженням Керрі під час випускного балу: “The lights above the stage flickered like dying fireflies, casting long, shifting shadows across the gym floor. For a moment, Carrie thought she could hear them whisper her name – a hiss that slithered through the darkness like a living thing” [2, с. 112].

У цьому уривку “The lights flickered like dying fireflies” це – світло, яке надіається людською характеристикою, подібною до мерехтіння вогника, що вказує на його слабкість та передчуття наближення чогось неприємного. Тут світло асоціюється з живими істотами, що вмирають, що створює атмосферу тривоги та наближається до катастрофи.

2. Гіперболізація як засіб загострення емоцій.

Кінг активно використовує гіперболи для підсилення жаху: “Carrie’s whirling mind strove to find something huge enough to express her agony, shame, terror, hate, fear. It seemed her whole life had narrowed to this miserable, beaten point of rebellion” [2, с. 40]. “Her whole life had narrowed to this miserable, beaten point of rebellion” – вираз “whole life had narrowed” є гіперболою, оскільки в реальності, звісно,

життя не може фізично звужуватися. Це перебільшення, яке показує, як героїня відчуває себе, немов усе її існування зводиться до цього одного моменту, ніби все її життя втратило сенс.

3. Символізм червоного кольору.

Червоний колір у романі набуває особливого значення, символізуючи кров, гнів і приниження: “The crimson stain on her dress spread like a living wound, growing larger with every horrified gasp from the onlookers” [2, с. 114].

У наведеній цитаті слово “crimson” несе у собі асоціації з кров’ю та глибокими емоціями. Це підкреслює, що почуття Керрі мають насильницький, болючий характер.

4. Порівняння як спосіб передачі страху.

Кінг використовує порівняння, щоб яскравіше передати стан героїв та драматизм ситуацій: “She felt that her heart would break if he uttered so much as the wrong sound, and if he laughed she would die. She felt actually, physically her whole miserable life narrow to a point that might be an end or the beginning of a widening beam” [2, с. 88].

Порівняння “her whole miserable life narrow to a point” порівнює життя героїні з вузьким світловим променем. Це символізує її невизначеність і страх, де її існування зводиться до критичного моменту, що може бути або кінцем, або новим початком. Це порівняння підкреслює крайній стан героїні, що переживає моральну кризу, де кожен вибір може призвести до катастрофи або зміни.

“They were drenched. Carrie got it the worst. She looked exactly like she had been dipped in a bucket of red paint” [2, с. 116]. Фраза “like she had been dipped in a bucket of red paint” є потужним порівнянням, яке створює яскравий візуальний образ. Вона порівнює вигляд Керрі з тим, ніби її повністю занурили в червону фарбу. Червоний тут є не лише фізичним елементом (як кров), а й символізує приниження, біль і страждання героїні.

Висновки. Стівен Кінг у романі «Керрі» майстерно використовує персоніфікацію, гіперболу, символіку кольорів і порівняння, що допомагає створити атмосферу страху, ізоляції та безвиході. Завдяки цим стилістичним прийомам читач не просто спостерігає за подіями, а й відчуває їхню інтенсивність на емоційному рівні. Особливу роль відіграє червоний колір, який підсилює відчуття страху й приниження. Дослідження таких літературних прийомів допомагає краще зрозуміти, як текст може викликати у читача сильні емоції.

Список використаних джерел:

1. Abraham J. Stephen King: The Master of Horror and the Psychology of Evil. *Journal of Literature, Languages and Linguistics*. 2015. Vol. 15. P. 8-24. URL:

<https://iiste.org/Journals/index.php/JLLL/article/download/26764/27414> (дата звернення: 10.04.2025)

2. King S. Carrie. URL: <https://archive.org/details/stephen-king-1974-carrie> (дата звернення: 10.04.2025)

Альбіна СТЕФУРАК

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
3 року навчання спеціальності 035 Філологія*

*Науковий керівник: **Світлана НИКИТЮК**
старший викладач кафедри англійської мови*

КЛАСИФІКАЦІЯ СЛЕНГУ В ТЕКСТАХ ПІСЕНЬ IMAGINE DRAGONS

У роботі досліджується використання сленгової лексики у текстах пісень гурту Imagine Dragons. Аналізуються основні критерії класифікації сленгу, зокрема його походження, функціональність та стилістичне призначення. Розглянуто функціональну роль сленгу, його емоційно-мотиваційне, соціально-культурне значення та вплив на сприйняття пісенних текстів. Дослідження показує, що використання сленгу в текстах Imagine Dragons сприяє їхній популярності серед молодіжної аудиторії, надаючи музиці сучасного звучання та виразності.

Ключові слова: сленг, Imagine Dragons, пісенні тексти, молодіжна культура, англomовна музика, лексичний аналіз.

Актуальність теми. Вивчення сленгу є одним з найактуальніших напрямків сучасної лінгвістики, оскільки сленг відображає зміну соціальних і культурних тенденцій, розкриваючи специфіку комунікації в різних соціальних групах. Сленг надає мові живості, виразності та часто є показником приналежності до певної субкультури чи вікової групи. Сленг активно використовується у розмовній мові, молодіжній культурі, літературі, а також у музиці. Музичні тексти сучасних гуртів часто насичені сленгом, що підкреслює емоційне забарвлення та індивідуальність кожного виконавця.

Метою публікації є класифікувати сленг у текстах пісень гурту Imagine Dragons за тематикою.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сленг, який використовується у текстах пісень Imagine Dragons, можна класифікувати за кількома критеріями, враховуючи його походження, функціональність та стилістичне призначення. Такий підхід дозволяє детальніше дослідити лексичний склад текстів і зрозуміти, які саме засоби мовного впливу використовує гурт.

Найчастіше використовуються слова з американської поп-культури, такі як «vibes» (настрій, атмосфера) або «savage» (безстрашний, впевнений). Також зустрічається молодіжний інтернет-сленг, наприклад, «lit» (щось захопливе, яскраве). Окрім цього, в текстах пісень можна помітити вплив хіп-хоп культури, де широко використовуються такі слова, як «flex» (похизуватися), «hype» (ажіотаж, збудження) та «dope» (крутий, класний), що додає композиціям сучасного звучання та робить їх ближчими до молодіжної аудиторії [2].

Комунікативна функція сленгу полягає у встановленні зв'язку з аудиторією, адже такі слова є зрозумілими для молоді й часто використовуються у розмовному мовленні [1]. За функціональністю сленг у текстах Imagine Dragons виконує як естетичну, так і комунікативну функцію. Наприклад, вживання слова «hustle» підкреслює боротьбу та амбіційність, що є однією з основних тем текстів гурту. Позитивно забарвлений сленг слова на кшталт «lit» або «chill» передають атмосферу радості, розслабленості або натхнення. Також до цієї категорії можна віднести «epic» (видатний, грандіозний) і «legendary» (легендарний, неймовірний), які часто використовуються у мотиваційних контекстах.

Нейтральний сленг такі терміни, як «vibes» або «young gun», використовуються для опису певного настрою або особистості без яскраво вираженого емоційного забарвлення [2]. Негативно забарвлений сленг рідко, але все ж зустрічається у текстах пісень для передачі складних почуттів, наприклад, розчарування чи сумнівів (наприклад, «messed up» – у значенні «зруйнований» чи «заплутаний») [3].

У творчості Imagine Dragons сленг можна класифікувати за тематикою:

1. Емоційно-мотиваційна тематика це слова, що надихають, закликають до дії та саморозвитку (наприклад, «hustle», «grind» – наполегливо працювати).

2. Соціально-культурна тематика лексика, що відображає стиль життя або молодіжну культуру («party», «squad» – вечірка, команда друзів).

3. Інтернет-сленг термінологія, яка активно використовується в соціальних мережах та онлайн-спілкуванні («trending», «hashtag») [3].

За частотою використання сленг у текстах Imagine Dragons можна поділити на ключові повторювані терміни, які стають своєрідними "маркерами" стилю гурту. Повторювані терміни «thunder», «natural», «radioactive» створюють унікальний стиль гурту та підкреслюють їхні центральні мотиви – силу, боротьбу та зміни.

Висновки. Гурт Imagine Dragons є одним з найвпливовіших музичних колективів сучасності, що поєднує в собі різноманітні жанри, емоційну глибину і сучасну мову. Їхній стиль, який гармонійно поєднує рок, електроніку та поп-культуру, робить їх твор-

чість доступною та привабливою для широкої аудиторії. Окрім того, гурт використовує сленг, що дозволяє їм бути близькими до молодіжної аудиторії. Словниковий запас гурту, додає їхній музиці живої енергії та підсилює емоційний зв'язок з фанатами. Таким чином, дослідження показало, що використання сленгу у текстах пісень Imagine Dragons відіграє важливу роль у формуванні їхнього стилю та популярності серед молодіжної аудиторії. Сленг сприяє емоційній виразності, додає текстам сучасного звучання та підкреслює ключові теми творчості гурту. Виявлено три основні тематичні групи: емоційно-мотиваційна (наполегливість, саморозвиток), соціально-культурна (молодіжний стиль життя) та інтернет-сленг (вплив цифрової культури). Їхній вплив на сучасну музику очевидний, і, без сумніву, вони залишатимуться важливою частиною музичної індустрії ще довгий час.

Список використаних джерел:

1. Halliday M. A. K. 'Some aspects of systematic description and comparison in grammatical analysis'. *Studies in Linguistic Analysis (Special Volume of the Philological Society)*. Oxford: Basil Blackwell. P. 54–67.
2. 20 сленгових виразів, актуальних сьогодні. P12: вебсайт. URL: <https://p12.com.ua/journal/view/20-slengovyh-vyrazhenij-aktualnyh-segodnya> (дата звернення: 16.03.2025).
3. Song Lyrics. AZLyrics: вебсайт. URL: <https://www.azlyrics.com/> (дата звернення 17.03.2025).

Юлія ТКАЧИК

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
3 року навчання спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська))*

*Науковий керівник: **Світлана НИКИТЮК**
старший викладач кафедри англійської мови*

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ УРБАНОНІМІВ

У роботі розглядаються лінгвістичні особливості англійськомовних урбанонімів, аналізуються їхні структурно-семантичні характеристики, етимологія та варіативність у різних англійськомовних країнах. Дослідження демонструє важливість урбанонімів як елементу культурно-історичної пам'яті та засобу відображення соціальних процесів.

Ключові слова: урбаноніміка, урбаноніми, англійська мова, семантика, етимологія, номінація.

Актуальність теми. Урбаноніми відіграють важливу роль у структурі міської топонімії, виконуючи не лише орієнтаційну фу-

нкцію, а й відображаючи історичні, соціальні та культурні особливості розвитку міста. Англійськомовні урбаноніми становлять особливий інтерес для лінгвістичних досліджень, оскільки їхня структура та семантика формувалися під впливом різноманітних історичних і соціальних факторів.

Мета публікації. Метою публікації є дослідження лінгвістичних особливостей англійськомовних урбанонімів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Структурно-семантичний аналіз англійськомовних урбанонімів дозволяє виділити кілька основних моделей найменування. Найбільш поширені двокомпонентні конструкції, що складаються з власної назви та номенклатурного терміна (наприклад, *Oxford Street, King's Road*) [1]. Важливими є топографічно мотивовані урбаноніми (*Hill Road, Riverside Drive*), антропонімічні назви (*Victoria Avenue, Churchill Road*), а також функціонально мотивовані (*Market Street, Station Avenue*) [2].

Етимологічний аналіз виявляє значну варіативність походження урбанонімів. Такі терміни, як *street* (від лат. *strata via*), *road* (від давньоанглійського *rād*) та *lane* (від давньоскандинавського *lǫn*), демонструють історичний розвиток лексики [3]. Деякі терміни (*mews, grove, circus*) зазнали семантичної трансформації внаслідок соціальних змін у міському середовищі [4].

Крім того, важливою особливістю англомовних урбанонімів є їхній соціолінгвістичний аспект. Назви вулиць часто виконують не лише орієнтаційну функцію, а й відображають соціальні цінності та історичні події. Наприклад, значна частина урбанонімів у США та Великій Британії присвячена видатним політичним діячам (*Washington Street, Churchill Road*), тоді як в Австралії та Канаді поширені назви, пов'язані з природним середовищем та культурною спадщиною корінних народів (*Kangaroo Road, Ottawa Street*) [5].

Лексична варіативність англійських урбанонімів також демонструє цікаві закономірності. Наприклад, у британських містах традиційно використовуються такі елементи, як *Close, Crescent, Mews*, що рідше зустрічаються в американській англійській, де переважають *Street, Avenue, Drive*. Це свідчить про збереження історичних традицій найменування у різних англомовних країнах.

Порівняльний аналіз урбанонімів у різних англомовних країнах свідчить про відмінності в найменуванні міських об'єктів. У Великій Британії домінують історично збережені назви (*Fleet Street, Threadneedle Street*), тоді як у США поширена система числових найменувань (*Fifth Avenue, 42nd Street*). В Австралії та Канаді активно використовуються топоніми, що відображають природне середовище та культурні традиції, наприклад, *Eucalyptus Drive* або *Rue du Roi* [6].

Висновки. Дослідження англійськомовних урбанонімів виявило закономірності у їхньому формуванні та функціонуванні. Найбільш поширеними є двокомпонентні моделі, що поєднують антропонімічні, топографічні та функціональні мотиви. Етимологічний аналіз підтвердив вплив латинських, скандинавських та французьких лексичних елементів на систему англійськомовних урбанонімів. Порівняльний аналіз продемонстрував відмінності у системах найменування в різних англійськомовних країнах, зумовлені історичними та культурними особливостями регіонів.

Список використаних джерел:

1. Berg L. D., Vuolteenaho J. Critical Toponymies: The Contested Politics of Place Naming. Routledge, 2009. 296 p.
2. Kostanski L. Toponymy: The Lore, Laws and Language of Geographical Names. Emerald Publishing, 2020. 340 p.
3. Puzey G. Names and Naming: People, Places, Perceptions and Power. Multilingual Matters, 2016. 224 p.
4. Room A. Dictionary of Place-Names in the British Isles. Bloomsbury, 1994. 320 p.
5. Zelinsky W. The Naming of America: How the United States Got Its Place Names. University of California Press, 1997. 400 p.
6. Єнієєва С. М. Лінгвістичні особливості міських топонімів. Одеса: Астропринт, 2012. 180 с.

Микола ФЕДОРЧАК

*здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
1 року навчання спеціальності 023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація*

*Науковий керівник: **Аліна КРУК**
кандидат філологічних наук*

PRAGMATICS OF HUMOR (LINGUOCULTURAL FEATURES OF AMERICAN JOKES)

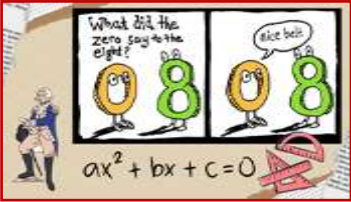
Стаття присвячена дослідженню гумору в американських анекдотах. Результати дослідження показують, що для кожної незалежної культури характерний свій тип гумору, своє сприйняття комічного в різних ситуаціях. Створення гумору залежить від історичних подій, географічного положення, національних традицій та норм.

Ключові слова: прагматика, гумор, комічний ефект, лінгвокультурні особливості, мовні засоби, глобалізація, діджиталізація

Humor plays a vital role in our life, it is a signal of our wittiness. If people have a good sense of humor they are thought to be intelligent, interesting and easy-going. Using humor in our everyday life can lead to a wide range of benefits.

Humor is created lexical stylistic means, in particular, by homophones.

The next joke is about being late. A man is explaining his reason for late coming in the way that he did not set his alarm, but with the words which are misunderstood. At first, we

understood that family members had their alarms set at 7.00 am, but in fact the man was the only one who had not set his alarm. Comic effect results from misunderstanding of lexical semantics. [5].

One more example of a stylistic means is in the following case. The word THAT can be referred to living and non-living beings. If there were WHO in the sentence "I have one WHO's just under two," there would not be any humorous misunderstanding. [5].

In this example, you can see a vivid example of morphological means of creating a comic effect; it is done with the help of American and British spelling difference in the word "humor". American spelling of the word is H-U-M-O-R, there is no letter U. We study American humor that is why we have applied American spelling in our research paper. [5].

lowing case. The word THAT can be referred to living and non-living beings. If there were WHO in the sentence "I have one WHO's just under two," there would not be any humorous misunderstanding. [5].

The study showed that the most productive means of creating a comic effect are lexical, lexico-stylistic and syntactic-stylistic. In the circle diagram, you can see the percentage, lexical means constitute 24.5%, lexical stylistic means are 19%, syntactic stylistic are 18%, and

morphological means are 14%. The least productive means are phonostylistic, word-building and syntactic ones.

The results of the research show that each independent culture is characterized by its own type of humor, perception of comic texts in various situations. Humorous effect depends on many factors that play a significant role in the particular culture formation. These are historic events, geographical location, social development, national traditions and customs.

The topics of the analysed jokes reveal almost all spheres of social life. At the same time, they reflect modern trends in the development of spoken language. Almost all jokes are about current or recent events and personalities [4].

The conclusion proves the necessity to collect and study jokes because they reflect the historic past and the present day of the United States and their people. Jokes estimate different spheres through the prism of people's vision.

References:

1. Кобякова І. К. Категоризація гумору: лінгвокультурні аспекти. URL: <https://core.ac.uk/outputs/14033269/> (дата звернення: 26.03.2025)
2. Титаренко О. Ю. Мовні засоби вираження гумору (на матеріалі англійської та американської літератури XVIII-XIX ст.). URL: <https://cheloveknauka.com/movni-zasobi-virazhennya-gumoru-na-materiali-tvoriv-angliyskoi-ta-amerikanskoi-literaturi-xix-xx-stolit> (дата звернення: 25.03.2025)
3. Krikmann A. Contemporary Linguistic Theories of Humour. URL: <https://www.folklore.ee/folklore/vol33/kriku.pdf> (дата звернення: 30.03.2025)
4. Language and Humour. A collection of linguistically based jokes, stories, etc. Second edition, revised and enlarged. Kyiv: Vyšča škola, Publishers. Head Publishing House, 2000. 326 p.
5. The Mammoth book of jokes [ed. by G.Tibballs]. UK Robinson, 2006. 690 p.

ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИКА ЇЇ ВИКЛАДАННЯ

Олександр ДАПКЄВІЧ

*здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
2 року навчання спеціальності 035 Філологія*

*Науковий керівник: **Олександр КЕБА**
доктор філологічних наук, професор*

ОСОБЛИВОСТІ ХРОНОТОПУ РОМАНУ ГРЕМА СВІФТА «ВОТЕРЛЕНД»

Розвідку присвячено з'ясуванню особливостей хронотопу роману Грема Свіфта «Вотерленд». Стверджується взаємозв'язок просторово-часових характеристик із тематичними та наративними рівнями твору.

Ключові слова: *Грем Свіфт, хронотоп, простір, час, наратив, постмодернізм.*

Актуальність дослідження роману Грема Свіфта «Вотерленд» («Waterland») полягає в тому, що він є одним із найвизначніших зразків британської прози кінця XX століття, у якому поєднуються історичні, міфологічні та особистісні пласти сприйняття реальності. У сучасному літературознавстві особливого значення набуває аналіз хронотопу як ключового інструменту для осмислення композиційної будови й змісту твору. У романі «Вотерленд» просторово-часові параметри відіграють важливу роль у формуванні наративу, відображаючи зміни у сприйнятті часу і простору, характерні для постмодерністської літератури. Дослідження хронотопу дозволяє простежити, як художній текст взаємодіє з історичним і культурним контекстом, розкриваючи глибинні сенси твору.

Метою дослідження є аналіз особливостей побудови хронотопу в романі Грема Свіфта «Вотерленд» та виявлення його ролі у формуванні наративної структури, смислових акцентів і загальної художньої концепції твору в межах постмодерністського дискурсу.

Виклад основного матеріалу дослідження. XX століття у Великобританії та події, пов'язані з Другою світовою війною, економічними й соціальними трансформаціями, стали підґрунтям для переосмислення історії, пам'яті та ідентичності. У цьому контексті роман Грема Свіфта «Вотерленд» вирізняється глибоким філософським осмисленням часу, простору та наративу як таких. Свіфт свідомо поєднує історичне й особистісне, реальне й міфологічне, лінійне та фрагментарне, що дає змогу створити складну хронотопну структуру, характерну для постмодерністського письма.

У романі «Вотерленд» Свіфт використовує фрагментарний наратив і багатоаспектну хронотопну організацію, поєднуючи особисту пам'ять із колективною історією. Через сповідальний голос головного героя і наратора Томаса Кріка роман демонструє скепсис щодо об'єктивної історії, акцентуючи на суб'єктивності сприйняття минулого. Минуле постає як рухлива й відносна категорія, що постійно переосмислюється у взаємодії з теперішнім.

Символіка води, мотиви забуття, провини й таємниці надають тексту глибини, а також вказують на психоемоційні травми, які передаються між поколіннями. Ігрові елементи, очуднення побутових речей, а також міфологічні та архетипні мотиви дозволяють Свіфту не лише деконструювати традиційний історичний дискурс, але й поставити під сумнів усталені уявлення про ідентичність. Тобто «Вотерленд» постає як текст, що не лише відображає постмодерністське бачення світу, а й пропонує нову форму оповіді про людину в історичному потоці [2, с. 40-41].

У «Вотерленді» хронотоп виступає ключовим концептом, через який здійснюється наративне осмислення історії, пам'яті та ідентичності в контексті постмодерністської літератури. Спираючись на теорію Михайла Бахтіна [1, с. 132, 145], можемо стверджувати, що хронотоп у творі виконує композиційно-сюжетну, смислотворчу та жанрову функції, формуючи багатовимірний простір, де особисте й історичне переплітаються. Структурна фрагментарність роману, часті часові зсуви, вставні оповіді та міфологізація минулого є проявами саме хронотопної організації, що дозволяє не тільки реконструювати події, а й піддати сумніву їхню достовірність. Завдяки цьому хронотоп стає інструментом рефлексії, де простір набуває символічного значення, а час не є лінійним, а таким, що «ущільнюється» в пам'яті, розгортаючись навколо травматичного досвіду особистості. У «Вотерленді» хронотоп функціонує не як тло, а як активна структура, що визначає жанрову природу тексту (історіософський роман) та фокусується на глибинному осмисленні буття та історичної тягlostі.

У романі хронотоп є центральним елементом, що поєднує три виміри часу: історичний, особистісний і міфологічний. Такий множинний хронотоп не лише визначає хід подій, а й формує саму структуру роману, де час і простір не представлені у звич-

ному розумінні, а взаємодіють через спогади, міфологічні образи та особистісні переживання.

Історичний хронотоп розкриває події в Фенленді, але не як сталі факти, а через суб'єктивну призму пам'яті персонажа, що підриває об'єктивність історії. Теперішнє та минуле постійно переплітаються, збагачуючи одне одного, і таким чином формують багатовимірний світ.

Особистісний хронотоп визначається спогадами головного героя Тома Кріка, що розривають лінійну структуру часу і вводять фрагменти минулого, які не просто доповнюють сюжет, але й змінюють його контекст. Спогади стають засобом самоусвідомлення героя, а також інструментом для дослідження тем пам'яті, особистісних втрат і пошуку істини.

Міфологічний хронотоп, своєю чергою, додає символізму, через мотиви води, духів і народних легенд. Вода стає метафорою забуття і змін, а також символом нестабільності, що підсилює відчуття хаотичності й непередбачуваності часоплину. Така міфологізація часу й простору дозволяє автору підняти питання не лише про конкретні історичні події, а й про їхнє сприйняття та можливості множинної інтерпретації.

У творі художній простір також можна розглядати через призму філософії Мартіна Гайдеггера, який відкидає ідею простору як нейтральної фізичної площини, що існує незалежно від людини. Для Гайдеггера простір набуває значення через взаємодію з ним, через те, як ми наповнюємо його сенсом через наші дії та сприйняття. Точно так само в «Вотерленді» простір формується не як фіксована структура, а через взаємодію персонажів, їхні спогади, переживання та історії.

Гайдеггер також зазначає, що мистецтво не просто відтворює простір, а й створює нові «місця для буття». У цьому контексті роман Свіфта виступає як твір, який не лише розповідає історію, а й формує нове розуміння часу і простору. Оповідач Том Крік не просто відтворює події минулого, він надає їм сенс і прив'язує їх до нашого теперішнього, створюючи таким чином новий простір, який є результатом його суб'єктивного досвіду та пам'яті [3, с. 3-8].

Висновки. У романі «Вотерленд» Грем Свіфт через категорію хронотопу досліджує, як ідентичність персонажів формується через взаємодію з історією та пам'яттю. Герої намагаються зрозуміти своє місце в світі, зіштовхуючись із розділеністю та нецілісністю власних спогадів і розривами між особистим, історичним та міфологічним вимірами. Вони шукають сенс через осмислення минулих подій, однак зустрічаються з проблемою нестабільної, мінливої ідентичності, де їхні спогади і уявлення про власне «я» не можуть бути цілісними чи незмінними.

Список використаних джерел:

1. Вступ до літературознавства. Хрестоматія: навч. посіб. / упоряд. Квашина Л. П. Донецьк: ДонНУ. Вип. 1: Естетика і поетика М. М. Бахтіна. 2-е вид, випр. і доповн. 2011. 234 с.
2. Крамар В. Б. Наратив Джона Апдайка, Грема Свіфта і Джуліана Барнса (компаративістичний аспект). *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія". Сер. Філологія. Літературознавство.* 2012. Т. 193. Вип. 181. С. 40-43.
3. Heidegger M. Art and Space / trans. by Seibert C. H. Dubuque: Loras College. 1972. P. 3-8.

Луїза ДОРОФЕЙ

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
З року навчання спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська))*

*Науковий керівник: **Ольга ШАПОВАЛ**
кандидат філологічних наук, доцент*

МІФОЛОГІЧНИЙ ВИМІР РОМАНУ САРИ ДЖ. МААС «ДВІР ШИПІВ І ТРОЯНД»

У статті розглядається міфологічний вимір роману Сари Дж. Маас «Двір шипів і троянд» та паралелі з класичними міфами, зокрема міфом про Персефону і Аїда. Аналізується, як образи цих давніх богів переплітаються з сюжетними лініями і взаєминами героїв, зокрема Фейри та Рисанда. Особливу увагу приділено символіці темряви і світла, вибору між двома світами та трансформації героїв. У статті досліджується, як авторка використовує міфологічні архетипи для створення багатошарового світу та підкреслює важливість вибору, боротьби за свободу та самовизначення, що є основними темами роману.

Ключові слова: *міфологія, міфологічні образи, архетипи, вибір, свобода, самовизначення, класичні міфи, персонажі.*

Актуальність теми. Міфологія завжди мала важливе значення в літературі, зокрема у жанрі фентезі, де класичні образи та архетипи часто переплітаються з новими сюжетами, створюючи багатошарові та глибокі наративи. Роман Сари Дж. Маас «Двір шипів і троянд» [2] є яскравим прикладом того, як авторка використовує міфологічні мотиви для розкриття тем боротьби, вибору, любові та самовизначення. Паралелі з міфами про Персефону і Аїда дозволяють зрозуміти глибину взаємин між героями та те, як міфологія може впливати на розвиток персонажів і їх внутрішню трансформацію. Актуальність цієї теми полягає в тому, що дослідження таких паралелей допомагає краще зрозуміти художні осо-

бливості сучасних фентезійних творів та їх взаємодію з класичними культурними традиціями.

Метою цієї публікації є аналіз міфологічних образів у серії романів Сари Дж. Маас «Двір шипів і троянд», зокрема в контексті міфів про Персефону і Аїда.

Виклад основного матеріалу дослідження. У романі Сари Дж. Маас «Двір шипів і троянд» міфологія виступає не лише як фон для подій, але й як основа для розвитку сюжетних ліній, символіки і взаємин між персонажами. Міфологічні мотиви, які переплітаються з традиційними фентезійними елементами, не тільки додають глибини світу, створеному Маас, а й створюють глибокі паралелі з класичними міфами. Важливу роль у цьому контексті відіграють архетипи, що відображають відомі міфи, зокрема міфи про Персефону та Аїда, які знаходять своє переосмислення у взаєминах головних героїв, Фейри та Різанда.

«Двір шипів і троянд» розгортається у світі, де існують численні двори фей, кожен з яких пов'язаний із конкретною стихією, часом доби або сезоном. У романі ми маємо Двори Весни, Літа, Осені, Зими, Ночі, Світанку, Дня, які є метафорою природних циклів. Вони відображають давні міфологічні образи, що засновані на зміні пори року, природних стихій та життєвих циклів. Такий підхід до створення світу нагадує класичні міфи, в яких сезони, час доби і природа часто виступають як живі боги або могутні сили, що визначають долю людства.

Перше, що вражає у романі, це велика кількість міфологічних елементів, таких як магія, богоподібні персонажі, прокляття, обітниці та ритуали, що виглядають як відгомони стародавніх вірувань. Серед ключових мотивів можна виділити боротьбу між світлом і темрявою, життя і смертю, вибір і долю. Важливо, що персонажі, наділені величезною магійною силою, борються за свою свободу і право на вибір, а їхні взаємини базуються на міфах і легендах, що визначають хід подій.

Однією з найбільш яскравих паралелей у «Дворі шипів і троянд» є історія головної героїні, Фейри, і її стосунки з Різандом, які віддають міфологічні образи Персефони та Аїда. Відображення цих образів можна простежити на кількох рівнях: через тематику викрадення, злиття світів та вибору між темрявою і світлом.

У класичному грецькому міфі Персефона – це богиня весни, яка була викрадена Аїдом, володарем підземного царства. Персефона змушена була провести частину року в підземному світі, а іншу частину – серед живих, що символізує перехід від зими до весни, смерть і відродження. Міф про Персефону – це історія про втрату, віднайдіння себе і зростання через страждання.

У другій книзі Маас «Двір мороку і гніву» [3] ми бачимо схожий розвиток у стосунках Фейри та Різанда. Спочатку Фейра, як

Персефона, потрапляє у світ фей через обставини, що виходять за межі її контролю. Далі за інших обставин вона виявляється у владарюючого темного Різанда, подібно до того, як Персефона була «викрадена» Аїдом. Однак на відміну від міфу, Фейра не є пасивною жертвою. Її взаємини з Різандом – це не тільки питання підкорення або викрадення, а й боротьба за свободу і право на вибір. Подібність до міфу також прослідковується і в угоді, яку укладає Фейра з Різандом, через яку головна героїня вимушена проводити один тиждень кожного місяця у Дворі Ночі. Угода Персефони ж полягала в тому, що вона проводить декілька місяців на землі, а інший час в підземному царстві.

Різанд, як і Аїд, уособлює не тільки темну, магічну сторону світу, а й символізує можливість прийняття і зміни долі. Він стає для Фейри не лише володарем, а й партнером, який допомагає їй зрозуміти свою внутрішню силу і вибір. Їхні стосунки – це процес взаємного визволення: Різанд допомагає Фейрі знайти свою силу, а Фейра в свою чергу вчить Різанда вірити у справжнє кохання і свободу.

Особливу увагу заслуговує ідея вибору, яка є спільною темою і в міфах про Персефону, і в романі «Двір шипів і троянд». Персефона, незважаючи на викрадення, в кінцевому підсумку приймає свою роль як владарка підземного царства, але вибір того, як проводити час серед живих і мертвих, є важливою частиною її міфу. Так само і Фейра, спочатку жертва обставин, пізніше робить свій вибір: чи залишити все як є, чи боротися за свою свободу і допомогти іншим. У романі, як і в міфі, вибір героїв має значення не лише для них самих, але і для всього світу. Фейра, подібно до Персефони, має вирішити, чи залишити свою долю у руках інших або віднайти свою силу та змінити цей світ.

Міфологічні образи в серії мають глибокі символічні значення. Наприклад, темрява і світло, які присутні у взаєминах Фейри та Різанда, відображають боротьбу між внутрішнім світом героїв. Ніч у романі асоціюється з тінями, невідомістю, а також з новими початками та можливістю змін. Це паралель з грецьким міфом, де підземне царство Аїда є місцем трансформації і відродження. З іншого боку, світло, яке символізує життя і відродження, є частиною весняного циклу, до якого належить і Фейра, і яке вона повинна прийняти в себе. Як і Персефона, вона знаходить гармонію між світлом і темрявою, між двома світами, що визначають її долю.

Висновки. Отже Сара Дж. Маас у своєму романі «Двір шипів і троянд» ефективно використовує міфологічні образи та архетипи, зокрема історії про Персефону та Аїда, щоб створити глибокі та багатозарові стосунки між персонажами. Через ці міфологічні мотиви Маас не лише розкриває теми кохання, боротьби і вибору, але й надає своїм героям можливість трансформації та самовиз-

начення. Таким чином, класичні міфи не лише доповнюють сюжет, а й надають йому універсального значення, відображаючи вічні теми боротьби за свободу, долю та внутрішню силу.

Список використаних джерел:

1. Coupe Laurence. *Myth*. Routledge, 1997. 240 p.
2. Maas Sara J. *A Court of Thorns and Roses*. Bloomsbury, 2015. 419 p.
3. Maas Sara J. *A Court of Mist and Fury*. Bloomsbury, 2016. 626 p.
4. Barthes Roland. *Mythologies*. Jonathan Cape. 1973. 164 p.

Яна КАЛАПАЦ

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
4 року навчання спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська))*

Наталія СЛІПАЧУК

кандидат філологічних наук

МЕТАФОРИЧНИЙ ВИМІР ОПОВІДАННЯ О. ГЕНРІ “ДАРИ ВОЛХВІВ”

У даній розвідці аналізується роль метафори як одного з провідних художніх засобів в оповіданні О. Генрі “Дари волхвів”. Метафоричні образи розглядаються як важливі засоби, що одночасно підсилюють естетичну виразність твору та сприяють розкриттю його ідейного змісту.

Ключові слова: *метафора, художній образ, переклад, О. Генрі.*

Аналіз метафори як одного з основних засобів художньої виразності є важливим для глибшого розуміння семантичної структури літературного твору. Особливої уваги заслуговує оповідання О. Генрі “Дари волхвів”, у якому метафоричні образи розкривають універсальні цінності любові, самопожертви та духовного багатства. **Актуальність роботи** зумовлена потребою дослідження способів функціонування та перекладу метафори в контексті міжкультурної комунікації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Метафора займає важливе місце серед тропів художньої літератури, репрезентуючи перенос значення з одного предмета або явища на інший на основі їхньої подібності або контрасту. Вона виступає прихованою формою порівняння, яка здійснюється без використання сполучників типу “як”, “ніби”, “мов” [5]. Основними ознаками метафори є заміна прямого найменування предмета або явища образним висловом, створення несподіваних смислових зв'язків, надання вислову емоційного забарвлення та відтворення авторського бачення світу.

У науковій літературі метафори класифікують на такі типи:

Звичайні (мовні) метафори, що стали невід'ємною частиною повсякденного мовлення (наприклад, “потік інформації”, “сонце науки”).

Індивідуально-авторські метафори, які є результатом творчої інтерпретації письменника і мають унікальне звучання в контексті конкретного тексту (наприклад, “її волосся – водоспад каштанового світла”).

Розгорнуті метафори, що розвиваються у межах одного або кількох речень і розширюють семантичне поле базового образу.

Крім того, дослідники виокремлюють **концептуальні метафори**, які відображають базові поняття та цінності культури, та **структурні метафори**, що організовують художній простір твору [4].

Метафоричні конструкції сприяють формуванню нових асоціативних зв'язків, стимулюючи читача до глибшого осмислення тексту та розкривають приховані значення [7].

Метафоричні образи в оповіданні можна умовно поділити на кілька функціональних груп: метафори соціального стану, метафори цінностей, метафори емоційних станів та концептуальні метафори, що розкривають ідейний зміст твору. Оповідання відкривається метафорою бідності: *“One dollar and eighty-seven cents. That was all. And sixty cents of it was in pennies”* [3]. Через конкретну суму грошей автор метафорично зображує крайню матеріальну скруту героїв, де цифри набувають значення знакового образу життєвих обставин персонажів. Іншою важливою метафорою соціального становища є зображення житла: *“A furnished flat at \$8 per week. It did not exactly beggar description, but it certainly had that word on the lookout for the mendicancy squad”* [3]. Опис помешкання через алюзію на жебрацтво поглиблює уявлення про злиденність і низькій соціальний статус молодого подружжя.

Цінність волосся Делли представлена через зіставлення із царськими дарами: *“Had the Queen of Sheba lived in the flat across the airshaft, Della would have let her hair hang out of the window some day to dry just to depreciate Her Majesty's jewels and gifts”* [3]. Метафоричний образ не лише підкреслює фізичну красу героїні, але й створює контраст між матеріальними та духовними цінностями. Краса годинника Джима передана через гіперболізовану заздрість біблійного персонажа: *“Had King Solomon been the janitor, with all his treasures piled up in the basement, Jim would have pulled out his watch every time he passed, just to see him pluck at his beard from envy”* [3]. Концептуалізація життя як послідовності емоційних станів проявляється у фраз: *“Life is made up of sobs, sniffles, and smiles, with sniffles predominating”* [3]. Через цю метафору автор передає реалістичне сприйняття буденності, акцентуючи увагу на переважанні дрібних життєвих труднощів. Метафора подарунків,

що уособлює прояв мудрості: *“But in a last word to the wise of these days let it be said that of all who give gifts these two were the wisest”* [3] встановлює інтертекстуальний зв'язок із біблійним сюжетом про волхвів і підсумовує основну ідею оповідання, утверджуючи цінність самопожертви й безкорисливої любові.

Аналіз метафоричних образів в оповіданні О. Генрі дозволяє не лише виявити їх художню роль, але й окреслити специфіку їх функціонування у межах твору. Водночас постає проблема відтворення метафор у процесі перекладу, оскільки метафора нерідко поєднує у собі формальний зміст і глибокий культурно-емоційний підтекст. Переклад метафоричних образів вимагає особливої уваги до збереження не лише семантичного наповнення, але й асоціативного поля та емоційного впливу на читача. У процесі аналізу оригінального тексту та його перекладу можна виділити кілька основних стратегій передачі метафоричних конструкцій. Наприклад, коли метафоричні конструкції мають прямі відповідники в мові перекладу, можливим є буквальний спосіб передачі образу. Так, метафора бідності *“As poor as church mice”* має точний еквівалент в українській мові (*«бідні, як церковні миші»*), що дозволяє передати її дослівно. Аналогічно перекладається метафоричний вислів *“Their love was richer than all treasures”* [3] як *«Їхня любов була багатшою за будь-які скарби»* [1]. Коли буквальний переклад не передає культурних асоціацій або емоційного забарвлення, застосовується адаптація метафори відповідно до культурних норм мови перекладу. Наприклад, у вислові *“Tears shimmered in her eyes like diamonds”* [3] образ діамантів асоціюється з коштовністю і блиском, однак в українській традиції слюзи частіше порівнюють із перлинами (*«Сльози бриніли на її очах, як перлини»* [1]). Особливу увагу в перекладі вимагають метафоричні алюзії, що апелюють до біблійних сюжетів. Уже сам заголовок твору *“Дари волхвів”* є метафорою, яка відсилає до євангельської історії про трьох мудреців (волхвів), які принесли дари немовляті Ісусу – золото, ладан і миро. Через таку алюзію автор проводить паралель між Джимом і Деллою та біблійними постатями – царем Соломоном і царицею Савською. Ця метафора підкреслює, що хоча герої бідні матеріально, вони багаті духовно. У контексті оповідання ця метафора означає не просто подарунки, а мудрість і жертвність Джима та Делли, які віддають найдорожче заради кохання [2].

Висновки. Проведений аналіз підтверджує, що метафора у творі О. Генрі *“Дари волхвів”* відіграє ключову роль у поглибленні смислового наповнення тексту, формуванні емоційного тону оповідання та актуалізації його морально-ціннісних орієнтирів. Переклад метафоричних конструкцій вимагає не лише ретельного відтворення образності оригіналу, але й уважного врахування мовних і культурних особливостей цільової аудиторії, що забезпе-

чує адекватну трансляцію ідейного змісту твору. Такий підхід сприяє збереженню емоційного впливу тексту й уможливорює універсальне сприйняття авторських цінностей незалежно від культурно-мовного середовища.

Список використаних джерел:

1. Генрі О. Дари волхвів. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=499>
2. Павлюк Н. А., Яремчук Н. В. Поетикальна парадигма новел О. Генрі «Пурпурова сукня» та «Дари волхвів». *Science and education a new dimension*. Budapest. VII (57), Issue 191. 2019. P. 36-40. URL: <https://surl.lu/lvbqcw>
3. Henry O. The gift of the magi. URL: <https://2books.su/reader/books/the-gift-of-the-magi-o-henry/>
4. Lakoff G. *Metaphors we live by*. Chicago: University of Chicago press, 1980. 242 p.
5. Метафора. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/001j3q-04d2.docx.html>
6. Борисова О. В. Конверсійні метафори та способи їх відтворення в англо-українському перекладі. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2019. Том 30 (69). № 1. Ч. 1. С. 136-140. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/1_2019/part_1/26.pdf
7. Метафора як засіб розвитку творчості учнів на уроках української літератури. *Всеосвіта*: вебсайт. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/01008tzt-c64d.docx.html>

Олександра КИНДЗЕРСЬКА

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
2 року навчання спеціальності 035 Філологія

Науковий керівник: **Олександр КЕБА**
доктор філологічних наук, професор

СТРАТЕГІЇ ЖАНРОВОГО СИНТЕЗУ В РОМАНІ Г. СВІФТА «СВІТЛО ДНЯ»

Стаття є спробою з'ясувати принципи поєднання різних жанрових елементів у художній структурі роману Грема Свіфта «Світло дня». Зроблено висновки про те, що жанровий синтез у творі є продуктивним засобом художнього осмислення реальності.

Ключові слова: Грем Свіфт, жанр, жанровий синтез, художня структура.

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що роман Грема Свіфта «Світло дня» є яскравим прикладом сучасного творення багатопланового, поліжанрового літературного твору. Автор

демонструє інноваційний підхід до жанрових рамок, порушуючи їх та створюючи складний текст, насичений глибокими емоціями та роздумами.

Метою дослідження є виявлення особливостей жанрового синтезу в романі Грема Свіфта «Світло дня» шляхом аналізу його структури, сюжетних елементів, художніх прийомів та стилю.

Виклад основного матеріалу дослідження. Жанровий синтез є важливим явищем у сучасній літературі, оскільки він відображає складність та багатовимірність сучасного світу, розширює межі літературних жанрів, задовольняє естетичні запити читачів, сприяє еволюції літературних традицій, допомагає розкривати універсальні теми та служить платформою для літературних експериментів. В українському літературознавстві питання жанрового синтезу розглядала Тетяна Бовсунівська, яка у своїй праці «Жанрові модифікації сучасного роману» аналізує процеси жанрових змін у сучасній прозі [1], а також Тетяна Кушнірова у праці «Жанр як структурована категорія сучасного літературознавства» [2]. Попри тривалий інтерес до цієї теми, існує низка спірних питань, що потребують подальшого аналізу й уточнення.

На перший погляд, «Світло дня» можна сприймати як роман-детектив, адже оповідь ведеться від імені приватного детектива Джорджа Вебба, який розслідує складні особисті історії своїх клієнтів. Проте в романі немає одного з головних елементів детективу – активного пошуку злочинця. Слідство виступає лише тлом для глибокого психологічного аналізу головних персонажів.

Джордж Вебб не лише розглядає події, але й рефлексує над ними, аналізуючи свої емоції, стосунки та минуле. Таким чином, детективна складова переходить у психологічну площину, де центральне місце займають внутрішні переживання героїв.

Роман розгортається повільно, через короткі розділи, наповнені фрагментами думок головного героя, Джорджа. Його роздуми постійно коливаються між минулим і теперішнім, поступово розкриваючи емоційні аспекти життя персонажів, їхні переживання та мотиви. Цей стиль більше тяжіє до психологічної драми, ніж до традиційного динамічного детективу, і підходить для читачів, які цінують глибокий аналіз персонажів і складність людських стосунків.

Важливу роль у романі відіграє особливий стиль оповіді, який характеризується фрагментарністю та нелінійністю. Відмова від традиційного лінійного викладу подій та використання «потoku свідомості» створюють ефект розмитих часових рамок, що підсилює глибину психологічного аналізу персонажів та їхніх внутрішніх конфліктів.

Одним із основних чинників жанрового синтезу у творі є часо-просторова організація. Події розгортаються протягом одно-

го дня, проте ретроспекції та спогади головного героя Джорджа Вебба додають об'ємності сюжету, дозволяючи читачеві поступово розкривати причини його дій і мотивацій.

Детективний елемент у романі служить формальним тлом для розкриття психологічних і філософських аспектів. Основна інтрига полягає не у розслідуванні злочину, оскільки винуватець відомий із самого початку. Натомість автор акцентує увагу на моральних дилемах, виборі, відповідальності та наслідках рішень персонажів.

Центральною темою роману є проблема пошуку себе, сенсу життя, боротьби з притлумлюючими спогадами та провинною. Головний герой проходить складний шлях самопізнання. Роман окреслює основні етапи його життя: дитинство, юність та зрілість. На кожному етапі Джордж намагається знайти вихід з лабіринту. Непослідовність оповіді підкреслює суперечливість, яка характеризує героя. У найскладніший період його життя, коли він втікає від поліції, його зраджує Рейчел – вона теж покидає його. Дружина йде від нього. І тільки донька допомагає йому вибратися з життєвого лабіринту. Нове кохання до Сарі, здається, знову загання героя в глухий кут, але завдяки їй він формується як особистість, а тільки особистість може знайти вихід із життєвого лабіринту. Герой замислюється над безліччю екзистенційних питань, що неодноразово повторюються в тексті, щоразу розкриваючись з нового боку, у новому контексті: «How do you choose? How do these things happen?» [3, с. 3]. Складна психологічна еволюція героя-наратора підкреслюється використанням символів світла й темряви, які відображають внутрішній стан персонажів та їхню моральну боротьбу.

Любовна лінія у творі є досить незвичною та нетиповою. Місцями мотивація та джерело почуттів головного героя до Сарі здаються запутаними або й узагалі непряно висловленими. Можна сказати, що Джордж закохався у неї з першого погляду. Однак звернення до передумов головної події твору (вбивства Боба Неша) потребує вдумливого читання й ретельного аналізу. Навіть для самого протагоніста-наратора вони почасти є невизначеними, оскільки сягають глибин внутрішнього світу: «How many times have I sat like this, watching but not seeing, guessing, but not knowing. How do we know what's inside? I might have lived my life and never known it. A blow to the chest. Though what does it have to do with knowing? I hardly knew her. I'd met her three times. A cup of coffee, a drink. Sarah Nash, a client.. I didn't know her enough to know what she could do. And yet I did, I knew it, I spun the wheel round, turned the car. I didn't know her, like she didn't know herself» [3, p. 119].

Художні засоби, зокрема метафори, іронія, символіка та поєднання, створюють ефект напруження та підсилюють емоційний

вплив твору. Часте використання певних деталей та образів (наприклад, квіти, запахи, згадки про історичних осіб) слугує інструментом створення інтертекстуальних зв'язків та глибшого осмислення тексту.

Особливості стилю письма Грема Свіфта, такі як лаконічність, економне використання поетичних засобів та фокус на деталях буденного життя, сприяють зростанню інтересу читача до внутрішнього світу персонажів. Це дає змогу творові вийти за межі розповіді про долі окремих людей і трансформуватися в художньо-філософське дослідження глибинних закономірностей людського буття.

Висновки. Таким чином, жанровий синтез є ключовою характеристикою роману Грема Свіфта «Світло дня». Автор поєднав елементи детективу, психологічного роману та філософської прози, створюючи багатопланову розповідь. Це дає змогу не лише розширити межі традиційного романного жанру, але й поглибити зміст твору, надаючи йому більшої емоційної та інтелектуальної насиченості.

Список використаних джерел:

1. Бовсунівська Т. В. Жанрові модифікації сучасного роману. Харків: Вид-во «Діса плюс», 2015. 368 с.
2. Кушнірова Т. Жанр як структурована категорія сучасного літературознавства. *Наукові записки ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. Серія Літературознавство*. Харків: ППВ «Нове слово», 2010. Вип. 1 (61), Ч. 2. С. 168-175.
3. Swift G. *The Light of Day*. Vintage Canada Edition, 2003.

Вікторія КОМПАНИЄЦЬ

*здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня
1 року навчання предметної спеціальності 014.02 Середня освіта
(Мова і зарубіжна література (англійська))*

*Науковий керівник: **Ірина ГОЛУБИШКО**
кандидат філологічних наук, доцент*

ЕКФРАСИС У ТВОРЧОСТІ ПИСЬМЕННИКІВ- ПОСТМОДЕРНІСТІВ

У статті проаналізовано поняття екфрасису в контексті сучасної літератури.

Ключові слова: екфрасис, інтермедіальність, літературознавство, візуальне мистецтво, міжвидовий діалог, інтерпретація образу, художній текст.

Актуальність теми. У сучасному літературознавстві поняття екфрасису як художнього опису мистецтва набуває особливої

цінності. Поєднання літератури й образотворчого мистецтва відкриває нові горизонти сприйняття художнього твору – не лише як тексту, а як складного естетичного й емоційного досвіду. Авторами новітніх літературознавчих розвідок стали: Т. Бовсунівська [1], І. Вежневцев [2], А. Генералюк [3], Я. Юхимюк [6]. Сучасні дослідження розглядають екфрасис не лише як стилістичний прийом, а як інтермедійний зв'язок між літературою та іншими видами мистецтва.

Мета публікації – розглянути використання екфрасису у творчості сучасних письменників.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття екфрасису має давньогрецьке походження й первісно означало яскравий опис візуального. Як зауважує літературознавиця А. Генералюк: «Арістотель визначав екфрасис як риторичну фігуру. Проте екфрасис поступово трансформувався в естетичний принцип» [3, с. 116]. Згодом набуло специфічного значення в літературі як художній опис твору мистецтва, найчастіше картини або скульптури.

Американський поет і теоретик Дж. Голландер запропонував одну з найвідоміших класифікацій екфрасису, поділивши його на три основні типи: 1) відсторонений екфрасис (*distracted ekphrasis*) – це опис об'єктів чи явищ, що існують поза межами самого тексту й не пов'язані безпосередньо з мистецтвом. Тобто, текст звертається до реального світу, не до конкретного твору; 2) прихований екфрасис (*hidden ekphrasis*) – випадок, коли, наприклад, пейзаж у художньому творі змальовується так, наче це витвір мистецтва. Його справжню екфрастичну суть можна побачити лише при глибокому аналітичному прочитанні; 3) актуальний (фактичний) екфрасис (*actual ekphrasis*) – це безпосередній опис конкретного мистецького твору (картини, скульптури тощо), що виконує важливу функцію в тексті й часто впливає на сюжет або емоційну атмосферу [7, с. 224]. Ці положення можна проілюструвати. Так, як приклад першого типу приймемо опис 2) змалювання природи, що нагадує художнє полотно; 3) опис картини Фабріціуса у романі Д. Тартт «Щиголь» і полотна Я. Вермеєра у романі Т. Шевальє «Дівчина з перловою сережкою».

У сучасній літературі екфрасис часто виконує глибшу функцію: може бути метафорою внутрішнього стану персонажа, провідною темою роману або навіть центром сюжетного конфлікту. Прикладом цього є роман Д. Тартт «Щиголь», який став сучасним бестселером та здобув Пулітцерівську премію.

У центрі сюжету – картина нідерландського художника К. Фабріціуса. «Щиголь» – це пам'ять про дитинство, про красу, про втрату й провину. Образ пташки в клітці символізує Тео, який протягом усього життя намагається знайти свободу, розірвати ланцюги провини, болю, залежності. У творі авторка заува-

жує: *«Ця пташка була звичайнісіньким створінням і не мала в собі нічого сентиментального; і те, що вона ховала в собі акуратно й компактно яскравість, свій пильний і стривожений вираз, – змусило мене пригадати мамині дитячі фотографії: циглика з темною голівкою й застиглим поглядом»*; *«Історичне значення вбиває витвір мистецтва»* [4, с. 127]. Екфрасис у Тартт набуває глибокого філософського змісту: мистецтво як щось вічне й крихке.

Наступним прикладом екфрасису є роман Т. Шевальє *«Дівчина з перловою сережкою»*. Авторка створила художню реконструкцію життя й емоцій портретованої дівчини з картини Я. Вермеєра: *«Мені хотілося сказати, що якби тільки він міг побачити картину, то збагнув би, що нічого незрозумілого в ній немає. Може, вона ні про що й не розповідає, але все одно від неї важко відвести погляд»*; *«Я стала частиною його світу. Коли він писав, я відчувала, що ми обоє існуємо тільки в тій кімнаті, у фарбах, у полотні»* [5, с. 45]. Тут екфрасис розвивається в цілу вигадану біографію, де картина – не завершення, а відправна точка. Шевальє не просто описує полотно, а наповнює його життям.

У творах сучасних авторів екфрасис слугує потужним інструментом для поглиблення художнього змісту, виведення літературного тексту за межі звичного наративу й наближення його до філософського осмислення життя, пам'яті мистецтва.

Висновки. Отже, екфрасис у сучасній літературі є не лише літературним засобом, а й виявом глибокої потреби людини в естетичному сприйнятті світу, в пошуках сенсу й краси навіть у найтемніших його проявах. Така форма міжвидового діалогу підкреслює універсальність мистецтва й підтверджує, що справжнє мистецтво – незалежно від форми – здатне пережити час.

Список використаних джерел:

1. Бовсунівська Т. В. Роль екфразису в сучасному літературному процесі. *Літературний процес: методологія, імена, тенденції. Філологічні науки*. 2014. № 4. С. 72–76.
2. Вежневцев І. А. Екфразис синтезу мистецтв в жанрі музичного портрету. *World Science*. 2018. № 1(29). Vol. 6. С. 84–88.
3. Генералюк А. С. Виклики екфразису. *Література на полі медій: колективна монографія на пошану 90-річчя академіка НАН України Д. С. Наливайка*. Дніпро: Акцент ПП, 2019. С. 114–126.
4. Тартт Д. *Шизголь*. Харків: Клуб сімейного дозвілля. 816 с. URL: <https://salo.li/1fe8c30> (дата звернення: 2. 04. 25).
5. Шевальє Т. *Дівчина з перловою сережкою*. Львів: Видавництво Старого Лева, 2016. 300 с.
6. Юхимюк Я. В. Ідентифікація музичного екфразису у прозі другої половини XX- початку XXI ст. *Література на полі медій: збірка наукових праць відділу теорії літератури та компаративістики Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України / ред.: Т. І. Гундорова, Г. М. Си-*

ваченко. Київ, 2018. С. 244-289. URL: <https://surl.li/zgkdgr> (дата звернення: 4.01.2025).

7. Hollander J. The poetics of ekphrasis. *Word and Image*. 1988. Vol. 4. P. 209–219.

Іван ЛУЧИНСЬКИЙ

*здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
1 року навчання предметної спеціальності 014.02 Середня освіта
(Мова та зарубіжна література (німецька))*

*Науковий керівник: **Ольга ШАПОВАЛ**
кандидат філологічних наук, доцент*

СКАРЛЕТТ О'ХАРА: СИМВОЛ СИЛЬНОЇ ЖІНКИ ЧИ ЕГОЇСТИЧНОЇ АВАНТЮРИСТКИ?

У статті розглянуто образ Скарлетт О'Хари як однієї з найбільш суперечливих та багатограних героїнь американської літератури. Аналізуються ключові риси її характеру, які роблять її символом сильної жінки, що бореться за свою незалежність у складних соціальних та історичних умовах. Розглянуто, як її особисті рішення і маніпуляції з оточенням відображають боротьбу за місце жінки в суспільстві, зокрема в контексті війни та соціальних змін.

Ключові слова: образ, героїня, фемінізм, гендер, М. Мітчелл.

Актуальність теми. З часу публікації роману американської письменниці Маргарет Мітчелл «Віднесені вітром» у 1936 році образ головної героїні захопив уяву читацької аудиторії. Суперечливий характер Скарлетт О'Хари, яка самотужки протистоїть ворожому світу, відразу опинився і у фокусі уваги літературознавців. Дослідники розглядають його в контексті теорії фемінізму [2], гендерних ролей [3], компаративістики [5], проте образ Скарлетт О'Хари залишається об'єктом дискусій навіть у сучасному суспільстві, де питання жіночої незалежності, сили характеру та морального вибору набувають особливого значення, що й обумовлює актуальність цієї розвідки.

Метою нашого дослідження є вивчення суперечливих аспектів характеру Скарлетт О'Хари, які дозволяють одночасно розглядати її як героїню свого часу та фігуру, що викликає сумніви у своїй моральності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Скарлетт О'Хара – центральний образ роману Маргарет Мітчелл «Віднесені вітром», що побачив світ у 1936 році і одразу здобув величезну популярність. Зображення південного способу життя, боротьби за виживання та здатності не зламатися навіть перед найсерйозні-

шими випробуваннями зробили цей твір не лише класикою американської літератури, а й культурним феноменом.

Зустрічаємо головну героїню вже на перших сторінках роману. У шістнадцять років Скарлетт виглядала як ніжна і трохи безтурботна юна пані. Але за цією тендітною оболонкою ховалася справжня буря – свавільна, самозакохана й уперта. Гаряча, нестримна вдача була її спадщиною від батька-ірландця. А від матері вона успадкувала не аристократичну велич духу і терпіння, а лише зовнішню оболонку цих чеснот, що, як блискучі прикраси, лише вказували на їх відсутність в серці: *«Scarlett O'Hara was not beautiful, but men seldom realized it when caught by her charm as the Tarleton twins were. In her face were too sharply blended the delicate features of her mother, a Coast aristocrat of French descent, and the heavy ones of her florid Irish father. But it was an arresting face, pointed of chin, square of jaw»* [4]. Вона ніколи не впускала шанс скористатися своєю вродою, приваблюючи чоловіків та домагаючись від них бажаного. Вона робила зі своєї краси зброю, а чоловіки самі того не розуміючи ставали жертвами її вроди та вражаючої харизми. За спостереженням Т. Заболотної, Скарлетт володіє вишуканою палітрою маніпулятивних технік мови, алюзій, паралельних смислових рядів [1, с. 37]: *«But she began feebly and paused. Between the brandy which was smoothing out the harsh contours of remorse and Rhett's mocking but comforting words, the pale specter of Frank was receding into shadows. Perhaps Rhett was right. Perhaps God did understand. She recovered enough to push the idea from the top of her mind and decide: 'I'll think about it all tomorrow»* [4].

Скарлетт відмовляється слідувати суспільним нормам, що обмежують свободу жінок, що свідчить про її прагнення до незалежності. У суспільстві американського Півдня від жінок очікується відповідність традиційним уявленням про жіночність – лагідність, покірність і слухняність. Вона відкрито протистойть цим устааленим канонам, що проявляється в її небажанні дотримуватися правил поведінки вдови: вона не вагається розважатися, танцювати й носити яскравий одяг, попри засудження оточуючих. Таким чином, її образ кидає виклик традиційним уявленням про роль жінок в суспільстві.

Скарлетт прагне економічної незалежності. Попри зруйнування Тари та загрозу бідності, вона наполегливо працює, щоб зберегти сімейну плантацію й досягти фінансової стабільності: *«As God is my witness, they are not going to lick me. I'm going to live through this, and when it's all over, I'll never be hungry again. No, nor any of my folks. If I have to lie, steal, cheat, or kill—as God is my witness, I'll never be hungry again!»* [4]. Вона не лише особисто береться за управління маєтком, а й успішно розвиває власний бізнес, демонструючи кмітливість і підприємницький талант. Її шлях від юної дівчини, яка покладалася на чоловіків, до рішучої й само-

стійної жінки підтверджує її незламну волю та здатність долати труднощі.

Не можна оминати впертість Скарлетт та її прагнення до самотвердження, часто за рахунок наївних молодиків, які готові на все, щоб завоювати її прихильність. Незважаючи на те, що Скарлетт була двічі одружена, вона ніколи не відчувала справжньої пристрасті та кохання до своїх обранців. Однак поява Ретта Батлера змінила її емоційний стан. Вона переживала справжню бурю почуттів, хоча рідко дозволяла собі це проявляти: *«Oh, I don't care! I don't care what they say!» She whispered, as a sweet madness swept over her. She tossed her head and sped out of the booth, tapping her heels like castanets, snapping open her black silk fan to its widest»* [4]. Її прагнення демонструвати свою незалежність і внутрішню силу виглядали нетипово для жінки її часу. Це проявляється в епізоді на благодійному балу, де вона, будучи вдовою, танцює і фліртує з Реттом, не звертаючи уваги на осуд оточуючих: *«Then she was on the floor and Rhett Butler was advancing toward her through the aisle of the crowd, that nasty mocking smile on his face. But she didn't care—didn't care if he were Abe Lincoln himself!»* [4].

Висновки. Таким чином, Скарлетт О'Хара – це персонаж, що кидає виклик будь-яким стереотипам свого часу, презентуючи на сторінках роману Мітчелл справжній калейдоскоп емоцій, рішучості і суперечностей. Вона – не просто героїня, вона – символ доби, коли головним завданням було просто вижити, а людські слабкості і суперечності перетворювалися на вміння йти вперед попри все.

Скарлетт не грає за чужими правилами, і в її боротьбі за незалежність немає місця для традиційних уявлень про мораль. Вона постає як авантюристка, що не боїться маніпулювати, використовувати свої принади чи навіть жертвувати емоціями, щоб досягти бажаного. Проте саме це прагнення до самозбереження, незалежності і контролю над своїм життям робить її такою цікавою фігурою.

Список використаних джерел:

1. Заболотна Т. Художні засоби створення образу сильної жінки (на матеріалі роману Маргарет Мітчелл «Віднесені вітром»). *Теоретична і дидактична філологія. Серія «Філологія»*. 2020. С. 37. URL: <https://tdp-journal.com/index.php/journal/article/view/159> (дата звернення: 10.03.2025).
2. Chu S. Feminism in *Gone with the Wind*. *American Research Journal of English and Literature*. 2022. Vol. 8. Is. 1. P. 117–119. URL: <https://www.arjonline.org/papers/arjel/v8-i1/23.pdf> (дата звернення: 10.03.2025).
3. Lajterné Kovács Kr. *Authoress and Businesswoman: Success, Money and Gender in Gone With the Wind*. *AMERICANA E-Journal of American Studies in Hungary*. 2011. № 7 (2). URL:

<https://www.americanajournal.hu/index.php/americanajournal/article/view/45260> (дата звернення: 10.03.2025).

4. Mitchell M. *Gone With The Wind*. New York: Macmillan, 1938. 1037 p. URL: https://openlibrary.org/books/OL18348977M/Gone_with_the_wind (дата звернення: 10.03.2025).
5. Ruoqi Han. A Comparison Between the Feminism of Scarlett and Melanie. *Journal of Education, Humanities and Social Sciences*. 2023. Vol. 12. P. 108-112. URL: https://www.researchgate.net/publication/370219405_A_Comparison_Between_the_Feminism_of_Scarlett_and_Melanie (дата звернення: 10.03.2025).

Ірина МЕЙ

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
1 року навчання предметної спеціальності 014.02 Середня освіта
(Мова та зарубіжна література (польська))

Науковий керівник: **Ірина ГОЛУБИШКО**
кандидат філологічних наук, доцент

ПІДЛІТКОВІ ПРОБЛЕМИ У ТВОРАХ ДЖОНА МАЙКЛА ГРІНА «ПРОВИНА ЗІРОК» ТА «ПАПЕРОВІ МІСТА»

Тези присвячено аналізу підліткової проблематики романів Джона Майкла Гріна «Провина зірок» і «Паперові міста». Підкреслюється, що у цих романах проблематика достатньо типова. Але окремо слід виділити питання життя дітей у паперових містах, серед «пущих» людей, що оточують підлітків.

Ключові слова: підлітки, підлітковий роман, психологія, суспільство, проблематика.

Актуальність теми. Кожен з нас у своєму житті стикається з певними проблемами, для яких не завжди знаходиться правильне рішення. Підлітки не є виключенням. Підліткові проблеми були і 100, і 200 років тому. Багато письменників розробляють у своїх творах тему саме дитинства: А. Лінгрем, Б. Космовська, Е. Портер та інші. Але зараз, в епоху постійних трансформацій, ці проблеми дещо видозмінені. Якщо раніше для підлітків були болючими питання вибору професії, стилю життя та подібні їм, то зараз юні хлопці й дівчата стикаються з неприйняттям у суспільстві, розладами у сім'ї, неможливістю жити так, як хотілося б. На жаль, до сьогодні збереглися також і матеріальні труднощі: нестача коштів для того, аби навчатися за професією мрії, голод, невиліковні хвороби.

Мета розвідки – в обраних творах розкрити симбіоз цих проблем, спираючись на точку зору автора та власних суджень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Майкл Грін – американський письменник, який написав багато відомих романів, наприклад: "У пошуках Аляски". У його доробку також присутня і підліткова проза. Сам Грін за фахом – священник. Коли він проходив практику як капелан, його направили працювати з важкохворими дітьми. Саме тоді, за словами автора, й з'явилася ідея твору "Провина зірок" [1]. Споглядаючи страждання дітей, Джон не міг стояти осторонь. Через свої проповіді він мотивував їх до життя. Я вважаю письменника психологом.

Чому я назвала його психологом? Тому що Грін у своїх творах не лише розкриває проблему, але й настановлює читачів на правильні дії для її розв'язання. Для того, щоб це побачити, потрібно заглибитися у твір, побачити описаний світ очима героїв.

Проблеми дитинства в центрі уваги ще одного твору М. Гріна – "Паперові міста" [3]. Розповідь у двох перших частинах роману ведеться від імені старшокласника Квентіна Джейкобса. Остання частина написана від третьої особи.

Батьки Квентіна Джейкобса переїхали в Орlando, штат Флориди, коли хлопчикові було два роки. Вони подружилися з сусідами, і Квентін іноді грав з їхньою дочкою Марго Рот Шпигельман. Коли дітям було по дев'ять років, вони знайшли на дитячому майданчику труп чоловіка – він сидів під величезним дубом в калюжі власної крові.

Батьки Квентіна, психотерапевти, викликали службу порятунку, але синові дивитися на машини заборонили. Вночі у вікно Квентіна постукала Марго. Вона провела розслідування і дізналася, що небіжчика звали Роберт Джойнер. Він був 36-річним адвокатом і вбив себе тому, що від нього пішла дружина.

Марго була дуже вражена. Вона сказала, що у Джойнер «всі ниточки в душі обірвалися», тому він і вбив себе. Цей дитячий спогад обривається у Квентіна на тому, що Марго просить закрити вікно, а потім вони довго дивляться один на одного крізь скло. Сусідка стала для нього дівчиною-загадкою.

Головна героїня твору "Провина зірок" Хейзел Ланкастер страждає на рак, від метастазів якого вона не може навіть дихати самостійно. Вона боїться смерті, але й життя не викликає у неї позитивних емоцій. Через свою хворобу вона не може повноцінно подорожувати, навчатися та жити повноцінним підлітковим життям. У групі підтримки знайшовся той, хто допоміг їй відчутися щасливою – Огастус Уотерс. Цей герой також невиліковно хворий на рак. Йому навіть відрізали ногу, у якій і почала розвиватися остеосаркома. Проте у нього є лише один страх – страх бути забутим. Він каже: "Для того, аби тебе не забули, потрібно залишити свій слід у серцях інших людей" [4]. Хлопець закохується у Хейзел, але чудово усвідомлює, що жити довго і щасливо вони не зможуть. Тому за короткі терміни він зробив усе, що міг, аби дівчина

відчула хоч трохи щастя: подружився із нею, вони разом із Айзеком – ще одним товаришем по нещастю – ходили на прогулянки, підбадьорювали один одного. Гас навіть організував поїздку до Голландії, аби Ланкастер змогла зустрітися з автором улюбленої книги. Але, на жаль, автор відмовив дівчині у проханні написати фінал до цієї книги. Тому Огастус нишком написав свою кінецьку, якою став лист-зізнання в коханні. На жаль, хлопець невдовзі помер, і Хейзел знову залишилася сама.

У цьому творі ми можемо побачити такі проблеми: хвороба головних героїв, їх страхи смерті, неприйняття їх у суспільстві, неможливість жити повноцінним життям. Автор “крізь рядки” показав, що навіть у таких ситуаціях необхідно знайти те, що надихатиме прожити ще хоча б кілька годин, днів чи місяців. Кохання – це те, що не може вбити навіть смерть.

Перейдемо до героїв наступного твору.

Роман «Паперове місто» більш оптимістичний, ніж попередній, але й у ньому мають місце певні проблеми. Отож, трохи про героїв. Квентін Джейкобс – простий старшокласник, який з раннього дитинства дружив з Марго Шпигельман. Проте під час навчання у школі їхні шляхи ненадовго розійшлися. Марго була в компанії, де не приймали невдах та заучок, тобто у “компанії крутеликів”. Квентін же товаришував з кількома хлопцями, один з яких був схилений на інформатиці, а від іншого шарахалися дівчата.

Однієї ночі він допоміг Марго помститися її хлопцю та подругам за їхню зраду. Наступного ж дня вона зникла. Квентін був у неї закоханим, тому не дивно, що саме він першим рушив на її пошуки.

Марго Шпигельман була неординарною особою. У компанії інших вона була такою собі крутою бунтаркою, яка порушує абсолютно всі правила. Її батьки постійно шукали її по всій країні після кожної втечі. Проте насправді вона втікала від одноманітності, від “паперових людей”, тобто фальшивих істот, що живуть за стандартом. Врешті вона опинилася в паперовому місті – такому, де немає жодного жителя і яке існує лише на карті. Там вона була собою – мрійницею, яка писала свою історію. В ній Марго бачила себе як ту, котра всім подобається і якій під силу все.

Після того, як Квентін із компанією знайшли її, дівчина не захотіла повертатися із ними додому. Їй було добре на самоті. Врешті-решт вона разом із Квентіном “поховала” блокнот із написаною історією, після чого поцілувала друга і вирішила їхати до Нью-Йорка. На цій ноті шляхи Джейкобса і Шпигельман розійшлися.

У творі “Паперові міста” порушуються не лише підліткові проблеми, як-от перше кохання чи усвідомлення своєї відмінності від інших, але й проблема “паперових людей” – фальшивих, не здатних на щирі почуття та власні судження.

Висновки. Обидва твори мають дещо спільне: проблеми неприйняття в суспільстві, історію чистого підліткового кохання та оповідь про життя звичайних підлітків. Проте у “Провині зірок” ситуацію загострюють хвороби головних героїв, які, на жаль, невиліковні і це не дає можливості їм жити довго та щасливо, побачити та відчутися щось більш глибоке.

У “Паперових містах” герої також не можуть залишитися разом, але вже з інших причин: вони надто різні. Жоден з них не відмовиться від свого стилю життя та особистих суджень про це суспільство.

Доробок Джона Гріна є значним, і саме ці твори найглибше розкривають проблеми підлітків, а самих підлітків визначають як окрему касту суспільства, яка живе за своїми правилами та має власні проблеми й переживання.

Список використаних джерел:

1. Грін Джон Майкл. URL: <https://dovidka.biz.ua/dzhon-hrin-biografiia-skorocheno/> (дата звернення: 18.03.2025)
2. Грін Джон Майкл. Паперові міста. *Повний текст твору*. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/styslo-zl/printit.php?tid=8855> (дата звернення: 4.03.2025).
3. Грін Джон Майкл. Провина зірок. *Скорочено*. URL: <https://dovidka.biz.ua/vynni-zirky-skorocheno-dzhon-grin/> (дата звернення: 01.03.2025)
4. Грін Джон Майкл. Провина зірок. *Повний текст твору*. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/styslo-zl/printit.php?tid=9159> (дата звернення: 2.03.2025)

Анна РОСТОЦЬКА

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
2 року навчання спеціальності 014 Середня освіта
(Мова та зарубіжна література (англійська))*

*Науковий керівник: **Ольга ШАПОВАЛ**
кандидат філологічних наук, доцент*

УЧИТЕЛЬ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ І ПРОФЕСІЙНІ ВИМОГИ ДО НЬОГО

Сучасна освіта вимагає від учителя зарубіжної літератури не лише глибоких знань предмета, а й широкого спектру професійних якостей. У статті розглядаються ключові вимоги до сучасного вчителя, зокрема педагогічні, комунікативні, психологічні та цифрові компетентності, а також його здатність до безперервного професійного розвитку. Особлива увага приділяється ролі вчителя як фасилітатора культурного діалогу та наставника, що формує критичне мислення та ціннісні орієнтири учнів через знайомство з літературою різних країн.

Ключові слова: *учитель зарубіжної літератури, професійні компетентності, педагогічні вимоги, навчання зарубіжної літератури, критичне мислення, медіаграмотність, самоосвіта, інклюзивна компетентність.*

Актуальність теми. Сучасна школа – це не просто місце, де передають знання. Це простір для розвитку особистості, формування навичок, які допоможуть учням успішно жити у світі, який швидко змінюється. Учитель зарубіжної літератури не лише знайомить школярів із шедеврами світової літератури, а також відкриває їм шлях до розуміння різних культур, допомагає розвивати критичне мислення, емоційний інтелект та формувати власні цінності та переконання.

Водночас, вимоги до вчителя постійно зростають. Світ змінюється, і педагог має бути готовим до цих змін, постійно вчитися та вдосконалюватися. Актуальність цієї теми полягає в тому, що для якісної підготовки нового покоління необхідно чітко розуміти, яким має бути сучасний вчитель зарубіжної літератури та які професійні якості йому необхідні.

Метою цієї статті є виокремлення та аналіз основних професійних вимог до вчителя зарубіжної літератури в умовах сучасних освітніх викликів, а також обґрунтування важливості безперервного професійного розвитку для успішної реалізації його педагогічної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Професія вчителя зарубіжної літератури є однією з найцікавіших і найвідповідальніших, адже вона передбачає не лише викладання предмета, а й формування особистості учня. Щоб бути успішним у цій справі, сучасний педагог має володіти цілим комплексом якостей та компетентностей. Наказом Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 р. № 1225 затверджено професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» [5]. У стандарті окреслено низ загальних та фахових компетентностей, необхідних сучасному педагогу, а також надано рекомендації для освітніх установ щодо професійного розвитку вчителів.

Основою успішної роботи вчителя зарубіжної літератури є, безумовно, його знання в цій галузі. Це не просто запам'ятовування фактів, імен та назв творів. Це розуміння літературних епох, напрямів, жанрів, їхнього зв'язку з історичним та культурним контекстом. Важливо вміти аналізувати художній текст на різних рівнях: від образної системи до ідейного змісту, і, що найважливіше, навчити цього учнів.

Однак лише знань недостатньо. Сучасний учитель повинен володіти різноманітними методами та прийомами навчання, які допоможуть зацікавити учнів і зробити урок літератури живим та динамічним. Застосування різних підходів сприяють не лише за-

своєнню матеріалу, а й розвитку комунікативних навичок та вміння працювати в команді.

Не менш важливим є вміння постановки проблемних запитань, що спонукають учнів до пошуку власних відповідей, розвитку логічного та критичного мислення, використання інноваційних технологій.

Фелікс Штейнбук, у своєму підручнику, підкреслює, що методика викладання зарубіжної літератури постійно розвивається, вимагаючи від учителя нових підходів і форм роботи [10]. Це означає, що педагог не може стояти на місці, використовуючи лише традиційні методи. Він має постійно шукати нові шляхи для ефективного викладання, щоб уроки були цікавими та відповідали потребам сучасних учнів.

Сучасний учитель зарубіжної літератури – це не лише той, хто дає знання, а й той, хто вміє налагоджувати ефективну комунікацію з учнями. Комунікативна компетентність включає вміння слухати, розуміти запитання учнів, їх переживання, створювати позитивну атмосферу в класі, а також здатність чітко й доступно висловлювати свої думки, надихати учнів на обговорення та висловлення власних поглядів.

Особливе місце посідає психолого-педагогічна компетентність. Вчитель повинен розуміти вікові та індивідуальні особливості учнів, їхні інтереси, потреби та мотивацію. Це дозволяє адаптувати навчальний матеріал і методи викладання до конкретного класу, а іноді відповідно до індивідуальних особливостей кожного учня зокрема. Сафарян Світлана у своїй праці стверджує: «Основою педагогічної діяльності має стати насамперед гуманістична спрямованість, налаштованість прийти на допомогу кожній особистості» [7, с. 50]. Тому знання основ педагогічної психології допомагає вчителю ефективно управляти класом, вирішувати конфліктні ситуації та підтримувати атмосферу дружби та взаєморозуміння.

Окрім цього, важливим аспектом є інклюзивна компетентність. У сучасному освітньому просторі все більше уваги приділяється навчанню дітей з особливими освітніми потребами. Тетяна Шевчук та Ольга Шикиринська зазначають, що формування інклюзивної компетентності майбутнього вчителя є вкрай важливим для роботи в профільній школі. Вчитель має бути готовим створювати умови, які дозволять кожній дитині повноцінно брати участь у навчальному процесі та відчувати себе комфортно [9, с. 175]. Це вимагає гнучкості, терпіння та здатності до індивідуального підходу.

В епоху цифрових технологій цифрова компетентність стає однією з базових вимог до педагога. Це не тільки про вміння користуватися різними пристроями, а й про здатність ефективно використовувати цифрові інструменти та ресурси в навчальному процесі. Це може бути створення інтерактивних завдань, викори-

стання освітніх платформ, проведення онлайн-уроків, робота з електронними підручниками та додатковими матеріалами.

Не менш важливою є медіаграмотність. Сучасні учні щодня стикаються з величезним потоком інформації з різних джерел. Завдання вчителя – навчити їх критично оцінювати цю інформацію, розрізняти факти від фейків, розуміти вплив медіа на свідомість. Дарія Лукьяненко підкреслює, що медіаграмотність є складовою професійної компетентності вчителя зарубіжної літератури, допомагаючи формувати в учнів критичне мислення в епоху «токсичного контенту» [4, с. 369]. Вчитель зарубіжної літератури, аналізуючи тексти, може навчити учнів виявляти маніпулятивні прийоми, стереотипи, приховані смисли, що є фундаментом медіаграмотності.

Професійний імідж учителя формується не лише знаннями та вміннями, а й особистісними якостями. Це любов до предмета та до дітей, ентузіазм, відповідальність, креативність, емпатія, тобто здатність співпереживати. Погоджуємось із думкою Наталії Грицак, що професійний імідж майбутнього вчителя зарубіжної літератури починає формуватися ще під час навчання та вдосконалюється на практиці [2, с. 87].

Полікультурна компетентність також відіграє важливу роль. Зарубіжна література, за своєю суттю, є мостом між культурами. Вчитель повинен вміти представити твори різних народів у контексті їхніх культурних особливостей, сприяти формуванню в учнів толерантності та поваги до культурного розмаїття світу. Ольга Котенко у своїй статті наголошує, що розвиток полікультурної компетентності вчителів зарубіжної літератури є важливим фактором зростання їхнього професіоналізму [3, с. 38-41].

Постійний професійний розвиток та самоосвіта є абсолютною необхідністю для сучасного педагога. Світ змінюється, і вчитель має постійно оновлювати свої знання та методи роботи. Таліна Хлебнікова підкреслює, що самоосвіта є важливим засобом розвитку професійної компетентності педагога [8]. Це може бути участь у тренінгах, вебінарах, конференціях, читання фахової літератури, обмін досвідом з колегами. Світлана Гарна, разом із співавторами, у своїх дослідженнях зазначають, що професійний розвиток учителя-словесника вимагає пошуку нових рішень відповідно до сучасних вимог [1, с. 73].

Сучасний учитель зарубіжної літератури також повинен бути творчою особистістю. Наталія Саранчук вважає, що формування творчої особистості є ключовим для сучасного вчителя предметів художньо-естетичного циклу [6, с. 379]. Творчий підхід дозволяє не тільки цікаво та захопливо подавати матеріал, а й надихати учнів на власну творчість, розвивати їхню уяву та естетичний смак.

Висновки. Підводячи підсумок, можемо сказати, що сучасний учитель зарубіжної літератури – це не просто носій знань. Це

багатогранний фахівець, який поєднує глибокі предметні знання з високими педагогічними, психологічними, комунікативними та цифровими компетентностями. Він є наставником, який допомагає учням орієнтуватися у світі літератури, формувати власні цінності та бути готовими до викликів сучасного суспільства. Безперервний професійний розвиток, самоосвіта та здатність до інновацій є ключовими для успішної реалізації цієї важливої місії. Лише такий підхід дозволить учителю зарубіжної літератури відігравати повноцінну роль у вихованні свідомих, культурно розвинутих та емоційно інтелектуальних громадян.

Список використаних джерел:

1. Гарна С., Щербатюк В., Ковальова Т. Професійний розвиток учителя-словесника: сучасні вимоги та нові рішення (для вчителів зарубіжної літератури). *Путівник на 2024-2025 н.р.* С. 72-76. URL: https://znayshov.com/FR/34496/Putivnik_2024-2025-73-77.pdf (дата звернення: 17.06.2025)
2. Грицак Н. Професійний імідж майбутнього вчителя зарубіжної літератури: від навчання до практики. *Educological discourse*. 2021. Вип. 35(4). С. 84-102. URL: <https://www.od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/880/673> (дата звернення: 15.06.2025)
3. Котенко О. В. Педагогічні умови розвитку полікультурної компетентності вчителів зарубіжної літератури як фактор зростання професіоналізму. *Імідж сучасного педагога*. 2010. Вип. 10 (109). С. 38-41. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2622/1/Kotenko_O_ISP_10_FLM_D_PI.pdf (дата звернення: 16.06.2025)
4. Лукьяненко Д. Медіаграмотність як складова професійної компетентності вчителя зарубіжної літератури. *Критичне мислення в епоху токсичного контенту*: збірник статей Восьмої міжнародної науково-методичної конференції. Київ: Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2020. С. 369-373. URL: <https://scholar.google.com.ua/scholar?oi=bibs&cluster=8283535085000563352&btnI=1&hl=ru> (дата звернення: 17.06.2025)
5. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти». Наказ МОН від 29.08.2024 №1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity> (дата звернення: 17.06.2025)
6. Саранчук Н. Р., Петровський О. М. Формування творчої особистості сучасного вчителя предметів художньо-естетичного циклу. *Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності*: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Україна, 15-16 квітня 2021 року) / редкол.: О. М. Петровський та ін. Тернопіль: СМП "Тайп", 2021. С. 378-380. URL: <http://elar.ippo.edu.te.ua:8080/bitstream/123456789/5712/1/Збірник%20матеріалів%20конференції%202021.pdf#page=378> (дата звернення: 16.06.2025)
7. Сафарян Н. І. Професійна компетентність учителя зарубіжної літератури: ретроспективний аналіз трансформацій, сучасні стандарти та виклики. *SWorldJournal*. 2023. Вип. 19 (3). С. 44-52. URL:

https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/45645/1/S_Safarian_SWJ_19_IP_O.pdf (дата звернення: 17.06.2025)

8. Хлебнікова Т. М. Самоосвіта як засіб розвитку професійної компетентності педагога. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Педагогіка»*: електронне наукове фахове видання. 2020. Вип. 8(15). URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/-9e8ad6d0-d5a6-4be2-93ad-a829c95c9bb1/content> (дата звернення: 16.06.2025)
9. Шевчук Т., Шикиринська О. Формування інклюзивної компетентності майбутнього вчителя англійської мови та зарубіжної літератури в профільній школі на основі програмних творів англійської літератури сучасного періоду. *Науковий вісник Ізмайльського державного гуманітарного університету*. 2024. Вип. 68. С. 172-178. URL: <http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/issue/view/39/35> (дата звернення: 15.06.2025)
10. Штейнбук Ф. М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі: навч. посіб. для студ. вузів. К.: Кондор, 2010. 314 с.

Анна ТКАЧУК

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
2 року навчання спеціальності 035 Філологія*

*Науковий керівник: Олександр КЕБА
доктор філологічних наук, професор*

«ВОТЕРЛЕНД» Г. СВІФТА ЯК ІСТОРІОСОФСЬКИЙ РОМАН

Розвідка присвячена аналізу історіософської проблематики в романі Грема Свіфта «Вотерленд», зокрема через вивчення специфіки його наративної структури, концепції часу, пам'яті, природи, міфу та ідентичності.

Ключові слова: *Грем Свіфт, роман, історіософія, наратив, пам'ять, постмодернізм.*

Актуальність дослідження полягає в тому, що роман Грема Свіфта «Вотерленд» є яскравим прикладом постмодерністського роману, який проблематизує саме поняття історії, осмислюючи її як суб'єктивну, нестабільну конструкцію. Завдяки поєднанню елементів міфу, філософських роздумів та суб'єктивного досвіду, Свіфт порушує актуальні для сучасного читача питання колективної пам'яті, ідентичності та способів інтерпретації минулого в умовах постмодерної культури. В епоху глобальних змін, коли питання минулого, пам'яті та ідентичності звучать по-новому, розгляд цього твору вкрай актуальний.

Метою дослідження є виявлення особливостей художнього втілення історіософської концепції у романі Грема Свіфта «Вотер-

ленд» через аналіз його проблематики, наративної організації, символіки та жанрової специфіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Роман "Вотерленд" Грема Свіфта – це багаторівневий постмодерністський твір, у якому розгортається складна система філософських, психологічних та історичних роздумів. Головним героєм і наратор у творі виступає Том Крік – вчитель історії, який намагається осмислити як особисту трагедію, так і колективну пам'ять, переказуючи історію свого життя, родини, місцевості Фенленду та всієї Англії. Через його наратив Свіфт досліджує, що означає «знати історію», навіщо її вивчати та чи взагалі можливо її відтворити об'єктивно.

Постмодерністська структура твору заперечує традиційну лінійність історії. Свіфт будує текст як багатопланову оповідь із частими флешбеками, переходами між особистим і загальноісторичним, поєднанням індивідуального досвіду з фрагментами історичних подій, фольклору та міфів. Саме тому роман розглядається як приклад історіософського метароману, в якому головну роль відіграють не події, а способи їх осмислення. За словами О. Кеби, автор вдається до розриву між «об'єктивною історією» та її суб'єктивною реконструкцією, внаслідок чого на перший план виходить не хроніка, а пам'ять [2, с. 6-7].

Історія у романі подається як коло, як «мул», що накопичується в процесі розповіді. Цей образ «історії як мулу» (*stories as silt*) уособлює те, що кожна нова інтерпретація осаджується на попередніх, формуючи багатозначний і непередбачуваний пласт наративу. Як зазначає Елізабет Катана, історія у Свіфта – це не опис подій, а безкінечна спроба осмислення [4, с. 8–9]. Сам Том Крік іронічно зауважує: «History begins only at the point where things go wrong; history is born only with trouble, with perplexity, with regret» [5, р. 154-155].

У романі надзвичайно важливою є тема пам'яті – як індивідуальної, так і колективної. Том Крік не просто згадує, а й намагається зрозуміти, як події минулого визначають сучасність. Його наратив – це акт виживання, засіб збереження себе та своєї ідентичності. Спогади про дитинство, родину, смерть брата, вагітність Мері – все це подано не в хронологічному порядку, а як емоційні, фрагментарні нашарування, що змінюються залежно від контексту.

Природа – ще один важливий компонент філософії твору. Фенленд – заболочена, нестабільна територія – слугує метафорою самої історії: так само як болото змінює ландшафт, так і історія переписується з кожним новим поглядом. Образи води, мулу, течії річки символізують несталість і повторюваність часу. Саме в цьому середовищі живе Дік Крік – мовчазний, ізольований персонаж, який уособлює первісне, «природне» існування поза логікою

культури. Його смерть у воді – не лише акт самогубства, а й повернення до первісної сутності, як завершення циклу.

Пам'ять у романі часто має міфологічний характер. Оповіді Тома Кріка містять безліч легенд, переказів, навіть вигадок, що накладаються одна на одну. Наприклад, образ вугра, який пливе з Європи до Саргасового моря, щоб відтворити себе, стає архетипним образом циклічності часу та безперервного відтворення історії. Як зазначає Р. Семелюк, наукові пояснення у творі подані у формі, що підкреслює умовність і суб'єктивність знання [3, с. 13–14].

Роман також містить виразну психологічну глибину. Персонажі переживають травми, втрати, сором, внутрішні кризи. Мері втрачає зв'язок з реальністю після втрати дитини, Дік ізольований від соціуму, а Том – у стані постійного рефлексивного болю. Через психологізм, внутрішнє переживання об'єктивної реальності розкривається не лише внутрішній стан героїв, а й сама природа історії як явища, що не дає спокою, бо завжди залишає по собі щось недосказане, незрозуміле. Згідно зі спостереженнями М. Іконнікової, «навіть сприймаючи історію як позірно хаотичний ланцюг трагічних подій, людина “з цікавості” невтомно намагається осмислювати накопичений досвід і надавати йому певного змісту. Один із найбільш ефективних засобів такого надання є розказування історій, зв'язна розповідь як засіб досягнути і пояснити той чи той феномен людського буття. Тому наратор встановлює безпосередню взаємозалежність між *curiosity* і *story-telling*, стверджуючи, що перше живить собою друге» [1, с. 30].

На рівні жанру роман поєднує риси історіографічного метароману, постмодерністського тексту, психологічного й навіть міфопоетичного наративу. Усі ці елементи створюють складну художню структуру, в якій головне – не відповідь, а процес пошуку істини.

Висновки. Роман «Вотерленд» зображає історію не як послідовність фактів, а як хаотичний, фрагментарний процес пам'яті, у якому особисте й колективне постійно переплітаються. Головний герой, вчитель історії Том Крік, намагається зрозуміти своє минуле та історію своєї родини, що стає засобом пошуку сенсу в умовах екзистенційної кризи.

Список використаних джерел:

1. Іконнікова М. В. Система екзистенційних концептів у романі Грема Свіфта «Земноводний край». *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Філологічні науки*. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2015. Вип. 38. С. 27-32. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkpnu_fil_2015_38_8 (дата звернення: 11.04.2025)

2. Кеба О. В. Наратив vs історія (за романом Г. Свіфта «Вотерленд»). *Наукові праці Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. Вип. 14. С. 6-7.
3. Семелюк Р. М. Проблема написання історії в романі Грема Свіфта «Вотерленд». *Наукові праці Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2016. Вип. 15. С. 13–14.
4. Catană E. S. Stories as Silt in Graham Swift's Waterland. *Romanian Journal of English Studies*. 2016. Vol. 13, No. 1. С. 8–11. DOI: <https://doi.org/10.1515/rjes-2016-0002> (дата звернення: 11.04.2025)
5. Swift G. Waterland. New York: Vintage Books, 1992. 368 p.

Анна УВАРОВА

здобувачка першого (бакалаврського) рівня освіти, спеціальності 014 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (польська))

*Науковий керівник: Ольга ШАПОВАЛ
кандидат філологічних наук, доцент*

РОМАН ФРЕНКА ГЕРБЕРТА «ДЮНА» ЯК МІФ ТА ПОЛІТИЧНА АЛЕГОРІЯ

У статті розглянуто роман Френка Герберта «Дюна» як складну політичну алегорію. Особливу увагу приділено взаємозв'язку релігійних міфів, ідеологічного впливу та багаторівневої владної системи. Аналізуються механізми маніпуляції масовою свідомістю через образ месії, політичну символіку та релігійні інституції.

Ключові слова: політична алегорія, міф, месія, маніпуляція, архетип.

Актуальність теми. Роман Френка Герберта «Дюна» привертає увагу науковців з усього світу, але в Україні його переважно розглядали з позицій перекладознавства, зокрема через роботу перекладачів Катерини Грицайчук та Анатолія Пітика, які не лише переклали роман українською мовою, а й дослідили його зв'язки з українською культурою. Зокрема перекладачі звернули увагу на використання Гербертом терміна «sietch» для позначення поселень фрименів, що має паралелі з українським поняттям «січ» – укріпленими поселеннями запорозьких козаків. Це свідчить про можливий вплив української історії на створення певних елементів у романі [3]. Оскільки літературознавчих досліджень «Дюни» в Україні бракує, ця тема є актуальною для подальшого вивчення, зокрема з точки зору взаємодії міфу, алегорії та політичних мотивів, які проходять через увесь твір.

Метою дослідження є аналіз шляхів поєднання політичних, релігійних та міфологічних елементів в тексті роману для створення образу багаторівневої влади та інструментів маніпуляції в авторитарному суспільстві.

Френк Герберт у романі «Дюна» (1965) зміг синтезувати міфологічне, релігійне та політичне начало. Міфологічні мотиви в тексті переплітаються з релігійними та політичними уявленнями, створюючи багатопланову алегорію у науково фантастичному романі. Автор використовує такий синтез для демонстрації впливу ідеологій на свідомість та поведінку мас.

Світ у романі побудований за принципами неофеодальної ієрархії, де влада концентрується в руках трьох основних сил: *«Наша цивілізація спирається на три вершини: Імператорський Палац, якому противажить Федерація Великих Домів Ландсрааду, а між ними – Гільдія зі своєю жажливою монополією на міжзор'яні перельоти. А політика, що стоїть на тринозі – найхисткіша з усіх структур. Усе було б доволі погано навіть без ускладнень, породжених торгівельною феодальною культурою, що повернулася спиною до більшості наук»* [1, с. 45]. Така структура не передбачає участі громадян у прийнятті рішень і повністю виключає принципи демократичного устрою. Політичні альянси формуються через династичні шлюби, змови та економічний тиск, а самі феодальні представники еліти підтримують баланс сил за допомогою маніпуляцій, репресій та насильства.

Неофеодальний лад, зображений Гербертом, не є вигадкою. Це чітке алегоричне зображення політичної реальності. Автори літературознавчої енциклопедії визначають алегорію як «різновид інакомовлення, основою якого є порівняння, двопланове конкретне художнє зображення, яке базується на асоціативному переосмисленні сутності явищ та предметів у їх сукупності» [4, с. 49]. Цей літературний прийом дозволяє Герберту не лише створити багатоплановий світ, але й продемонструвати його як підказку для розуміння реальних соціальних та політичних процесів.

Зокрема, одним із джерел натхнення для створення світу «Дюни» є роман Леслі Бланч «Райські шаблі» (1960), присвячений конфлікту тюркських племен з Російською імперією в середині XIX століття. Ідеї колоніального гноблення та спротиву в цій книзі були актуальними і в XX столітті. Варто зазначити, що на момент виходу роману Герберта, Російська імперія вже трансформувалась у СРСР, який продовжував свою авторитарну політику в умовах «холодної війни». У таких системах влади громадяни не мали змоги впливати на стратегічні рішення. Індивідуальна свобода існувала лише формально, тоді як політична реальність виключала можливість змінити суспільний устрій і будь-який спротив неодмінно придушувався.

Важливо відзначити, що у тексті роману алегоричне начало взаємодіє з міфом. Згідно з визначенням, наведеним у літературознавчій енциклопедії, міф розглядається як «універсальна чуттєва дійсність, структурована за людським світосприйняттям, не ідентична довкіллю, однак кожен, хто перебуває в її межах, вважає її єдиноможливою, справжньою, тому втрата міфу відповідає втраті сенсу життя» [5, с. 53]. Герберт використав певні міфологічні архетипи, щоб розкрити характери, сюжети та глибинні теми твору. У передмові зазначено, що архетипом відьми-матері стає Превелебна Матір Ґай Єлена Моґіам, проте архетипом відьми-діви вже є Алія, а Пол Атрід може розглядатись як втілення класичного архетипу героя [1, с. 9]. Випробування Пола Атріда відбуваються за схемою міфологічного сюжету ініціації: він залишає звичний світ, проходить через випробування, перероджується духовно й повертається, аби змінити реальність.

У «Дюні» традиційні міфологічні сюжети та образи, зокрема образ месії, не просто відтворюються, а переосмислюються й трансформуються. Вони стають основою для осмислення влади, віри та суспільних очікувань, водночас формуючи ідейне підґрунтя й проблематику роману.

Саме в цьому контексті набуває значення постать Пола Атріда – спадкоємця знищеного Дому, що зміг втекти від смерті й стати пророком, символом повстання та надією пригнобленого народу. Проте автор перевертає класичне уявлення про образ месії у творі, демонструючи не визволителя, а людину, поневолену власним пророцтвом, яка в майбутньому стане диктатором. Пол Атрід поступово втрачає здатність до звичайних людських емоцій – навіть дізнавшись про смерть батька, він спочатку сприймає це як факт і не одразу ж виявляє скорботу, адже бачить себе лише інструментом долі. Усвідомлення власної ролі як Квізаца Хадераха змушує його називати себе «почварою», створеною заради великої справи. Пол усвідомлює, що пророча сила – не лише дар, а й тягар: він бачить видіння майбутнього, у якому легіони його фанатиків знищують все на своєму шляху заради нього. Таке майбутнє його жахає і він обіцяє це хоч якось змінити, але Пол не в силах зупинити механізм, який уже запущено. Поступово Атрід стає не стільки месією-визволителем, скільки майбутнім диктатором.

Найбільший парадокс полягає в тому, що навіть гуманістичні цінності, які начебто мав популяризувати месія серед своїх послідовників, стають підґрунтям для нових форм маніпуляцій на свою користь: *«Ваше життя в безпеці в моїй присутності. Це пообіцяв Атрід. Але Муад'Діб відсилає вас на вашу ж планету-в'язницю»*, – саме так Пол звертається до Імператора [1, с. 602]. Ці слова показують внутрішній конфлікт між людською частиною Пола та його роллю пророка та завойовника.

Також варто звернути увагу, що однією із ключових структур, яка формує релігійні міфи у всесвіті «Дюни», є орден Бене Гессерит – напівтаємне матріархальне об'єднання, яке заперечувало свою причетність до релігійних товариств. Проте саме ця жіноча спілка за допомогою поширення релігійних міфів по різних куточках Всесвіту змогла використати вірян заради своїх інтересів. Цей масштабний проєкт отримав назву «Місіонарія Протектіва». Найбільшого успіху було досягнуто на планеті Арракіс. Як зазначає принцеса Ірулан у своєму творі «Аналіз: Арракійська криза», на Арракісі пророцькі легенди настільки глибоко вкоренилися, що стали невід'ємною частиною традицій місцевого населення, включаючи образ Превелебної Матері, канто, респонду та інші елементи пророчого вчення Шарі-а [1, с. 75].

Таким чином, у всесвіті «Дюни» релігія функціонує не як джерело віри чи духовного досвіду, а як ефективний інструмент контролю. Орден – це не лише спадкоємниці таємничих знань, це величезна прихована політична система з продуманою мережею впливу на всі галузі суспільства. Тільки самий образ Превелебної Матері – Гая Єлени Могіам навіював страх не тільки на простий народ, а й на самого Імператора та на Великі Дома Ландсрааду.

Ще один рівень впливу сестринства: генетичний контроль. Бене Гессерит використовує різноманітні маніпуляції людством заради отримання чоловічого представника Бене Гессерит, який матиме доступ до чоловічих і жіночих ліній генетичної пам'яті – Квізац Хадерах. Звісно ж, після появи такої людини орден розраховував, що цей представник стане значною фігурою в маніпуляціях ордену і навіть представить його як месію. Роль сестер у цій генетичній політиці, як зазначає автор словами леді Джессіки, зводиться лише до функції «...племінної кобили, що зберігає важливу генетичну лінію для Плану Бене Гессерит» [1, с. 256]. Але система дає збій. Леді Джессіка народила не доньку, як їй було наказано, а сина – Пола Атріда. Саме Пол стає тим самим очікуваним месією, який мав з'явитися на покоління пізніше. Це свідчить про те, що програма ордену генетичного відбору виявилася вразливою до непередбачуваних рішень окремих людей.

Висновки. Отже, роман «Дюна» Френка Герберта – це наукова фантастика, в якій переплітаються політичні, релігійні, міфологічні та соціальні елементи. І хоча події твору відбуваються в далекому майбутньому, на іншій планеті, теми, які підіймає автор, напряду пов'язані із сучасністю: колоніалізм, тоталітаризм та політика страху. Також Герберт показує як релігія, міфи та навіть генетика можуть бути інструментами влади та маніпуляції.

Список використаних джерел:

1. Герберт Ф. Дюна / пер. з англ. А. Пітика й К. Грицайчук. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2024. 656 с.

2. Дюна (роман). *Вікіпедія*: вебсайт. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Дюна_\(роман\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Дюна_(роман)) (дата звернення: 22.04.2025).
3. Дюна Френка Герберта: арабізми та козацька січ. *Світ Фентезі*: вебсайт. URL: <https://svitfantasy.com.ua/articles/2021/diuna-frenka-herberta-arabizmy-ta-kozatska-sich.html> (дата звернення: 22.04.2025).
4. Літературознавча енциклопедія: у двох томах. Т. 1 / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 608 с. URL: <https://archive.org/details/literaturoznachat1/page/n49/mode/2up?view=theater> (дата звернення: 22.04.2025).
5. Літературознавча енциклопедія: у двох томах. Т.2 / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 624 с. URL: <https://archive.org/details/literaturoznachat2/page/n53/mode/2up?view=theater> (дата звернення: 22.04.2025).

Юлія ШЕКАНЬ

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
1 року навчання предметної спеціальності 014.02 Середня освіта
(Мова та зарубіжна література (польська))*

*Науковий керівник: **Ірина ГОЛУБШКО**
кандидат філологічних наук, доцент*

КОМЕДІЯ МАСОК: ОСОБЛИВОСТІ СЦЕНІЧНОГО КОСТЮМУ

Комедія масок – імпровізаційний вуличний театр італійського Відродження, що виник до середини XVI ст. і, по суті, сформував перший в історії професійний театр. Розвідка розкриває особливості маски і костюма в організації цієї комедії.

Ключові слова: *маска, костюм, персонажі, традиція, театр масок (dell'arte).*

Актуальність теми. Комедія дель арте виникла в Італії в середині XVI ст. як форма народного театру, що поєднував імпровізацію, маски та сценічну гру. Цей жанр розвинувся із традицій середньовічних вистав і містерій, поступово витіснивши релігійний театр. Але комедія масок все одно знаходиться в колі інтересів літературознавців. Наприклад: Чжао Цзіюань досліджував національно-стильові архетипи образу маски в оперному мистецтві XX ст., ще одна праця Ziuyan Zhao теж пов'язана з драматичним і музичним мистецтвами – комедії масок у європейському оперному мистецтві (на прикладі творчості Р. Леонкавалло, П. Масканьї, Ф. Бузон) і, стаття львівської авторки А Медведєвої – має за мету накреслити основні стратегії наукового дослідження маски у різні історичні періоди розвитку сценічного мистецтва, Безвершук Ж. є автором словника-довідника та ін. Отже,

мета тез – розглянути різновиди італійської комедії масок, з'ясувати роль костюму для формування образів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Слід окреслити особливості даного різновиду постановок. Основу спектаклю становив короткий сценарій (кановачо), що дозволяв акторам імпровізувати. Часто включалися музичні та танцювальні вставки. Постійно використовувалися «маски-типи» – впізнавані персонажі з фіксованими рисами характеру [5, с. 10].

Тематика комедії: найпопулярнішими темами є: любовні інтриги, обмани, викрадення, змови, карикатурні ситуації. Сюжети часто ґрунтувались на конфліктах між батьками й дітьми, слугами й панами [1, с. 3].

Розрізняють акторів (маски) двох типів – північного і південного.

Північний квартет (венеційський): Панталоне – жадібний старий купець; Дотторе – псевдоінтелектуал у чорній мантиї; символ беззмислової вченості; Брігелла – розумний слуга, часто обманює господаря; Арлекін – спритний, веселий, трохи наївний слуга з різнобарвним костюмом.

Південний квартет (неаполітанський): Тарталья – заїка-суддя, пародія на бюрократію; Пульчинелла – хитрий, голодний слуга з горбом і лопаткою. Скарамучча – хвастливий вояка-боягуз [6, с. 510].

Жіночі персонажі: Ізабелла – молода освічена дівчина, часто об'єкт любовних інтриг; Коломбіна (Смеральдіна) – служниця-помічниця, розумна і дотепна, часто керує подіями за лаштунками [4].

Важливу роль у комедії масок відігравав *костюм*.

Загальні риси сценічного костюма:

- Костюм передавав соціальний статус і характер персонажа.
- Кольори, фасони й аксесуари були навмисно перебільшені.
- Костюм працював разом із маскою – доповнював її функції.

Приклади:

- Арлекін: латані ромби, дерев'яний меч, мішечок – уособлення винахідливості.
- Дотторе: чорна мантия, білий комір, маска з горбатим носом – пародія на вченого.
- Тарталья: мантия судді, окуляри, сувої – ґлазування з чиновників.
- Пульчинелла: білий балахон, горб, чорна маска – образ простолюдина.

У комедії Масок як ключовий елемент сприймаються: маска – не лише частина костюму, а повноцінна «особистість» персо-

нажа. Актор усе життя міг грати одну маску, розвиваючи її індивідуальні риси [2, с. 201].

Маски поділялись на:

- грубі, комічні (для слуг),
- витончені або відсутні (для шляхетних персонажів).

Висновки. Комедія масок дала початок багатьом театральним традиціям європейського театру. Як приклад можна проаналізувати ранні комедії Ж.- Б. Мольєра, які майже невідомі. Але у «Кумедних манірницях» елемент костюму, маски дуже важливі.

Крім того, її елементи використовуються в сучасних формах театру, цирку, телебачення. Створення типових образів дозволяло глядачеві одразу визначати персонажа та очікувати від нього певної поведінки.

Список використаних джерел:

1. Бутиріна М. В. До питання застосування архетипів у комунікаційній практиці. URL: <https://vesnik-fszmk.dp.ua/index.php/FSZMK/issue/view/%D0%92%D1%8B%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA%2013> (дата звернення: 20.02.2025 р.)
2. Безвершук Ж. О. Комедія масок (комедія дель арте). *Історія культури в термінах і назвах: словник-довідник*. Київ: Вища школа, 2003. 247 с.
3. Іздрик Ю. Воцтек & воцтекургія. URL: <https://uabook.com.ua/book/voczczek-voczczekurgiya/> (дата звернення 15.03.2025 р.).
4. Комедія дель арте. *Вікіпедія: вільна енциклопедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Комедія_дель_арте. (дата звернення: 02.04.2025 р.)
5. Розвиток театрального мистецтва в Італії в епоху Відродження. Вчена комедія. *Київський національний університет культури і мистецтв*. URL: <https://studfile.net/preview/5043665/page:10/> (дата звернення: 19.03.2025 р.)
6. Сучасні літературознавчі студії. Літературні виміри видовищних форм культури. Випуск 14. 2017. 516 с.

НІМЕЦЬКА МОВА ТА МЕТОДИКА ЇЇ ВИКЛАДАННЯ

Катерина БОГОВИЧ

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
4 року навчання спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (німецька))

Науковий керівник: **Тетяна КАЛИНЮК**
кандидат педагогічних наук, доцент

РОЛЬ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

У статті розглядаються сучасні інструменти, які сприяють розвитку креативності здобувачів освіти на уроках німецької мови. Аналізуються цифрові технології, інтерактивні методи навчання та творчі завдання, які допомагають здобувача освіти розвивати мовну компетентність і критичне мислення. Окреслюються переваги використання гейміфікації, проектної діяльності та візуальних засобів для активізації пізнавальної діяльності та підвищення мотивації до вивчення мови.

Ключові слова: креативність, німецька мова, цифрові технології, інтерактивні методи, інтерактивні платформи, гейміфікація, проектна діяльність.

Актуальність публікації. Актуальність дослідження зумовлена потребою оновлення підходів до мовної освіти з урахуванням викликів сучасного освітнього простору та суспільства. У контексті модернізації освіти особливого значення набуває формування креативного мислення як ключової компетентності XXI століття. Іноземна мова, як засіб міжкультурної комунікації, сприяє розвитку гнучкості мислення, вміння генерувати нестандартні ідеї та ефективно вирішувати проблеми. Вивчення іноземної мови створює умови для активізації когнітивних процесів, що є необхідною передумовою розвитку творчого потенціалу здобувачів освіти.

Мета публікації. Метою дослідження є визначити зміст поняття «креативність» у контексті навчання іноземних мов, а та-

кож продемонструвати технології розвитку творчого потенціалу в процесі вивчення іноземної мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вперше термін «креативність» використав психолог Д. Сімпсон у 1922 році. На його думку «креативність – це здатність людини відмовитися від стереотипних способів мислення, здатність до руйнування загальноприйнятого, звичайного порядку походження ідей у процесі мислення» [3, с. 3].

На думку В. В. Павленко важливою аксіомою на сьогодні повинен бути вислів: «щоб успішно розвивати креативність школярів, сучасний учитель сам повинен бути креативною особистістю, прагнути до подолання в собі сили шаблону та формальності у викладанні навчального матеріалу»[2, с. 1].

З метою формування креативності здобувачів освіти доцільно, на нашу думку, використовувати як традиційні, так і інноваційні технології навчання, зокрема: Технології навчання – це науково обґрунтовані послідовності дії вчителя/викладача та здобувача освіти/студента, які відповідають основним положенням того чи іншого підходу або методу навчання [1; 4, с. 25; 5]: технологія ситуаційного навчання, ігрові технології, технології навчання у співробітництві.

1. Технологія ситуаційного навчання. Основним завданням є розвиток комунікативних навичок поведінки залежно від ситуації. Навчальна ситуація представлена у вигляді завдання, яке має практичне життєве спрямування (вправи чи задачі, які описують реальні ситуації)та потребують від учнів креативності задля її розв'язання. Це може бути спільна діяльність здобувачів освіти, спрямована на досягнення конкретного результату, наприклад: розробка рекламного проспекту; написання резюме для працевлаштування; складання різних видів листів (лист-пропозиція, лист-подяка, лист-запрошення, лист-замовлення тощо).

2. Ігрові технології навчання. Даний вид технології включає визначення мети, спрямованої на засвоєння змісту освіти, вибір навчально-пізнавальної діяльності та форму взаємодії. Функції ігрової діяльності:

- спонукальна (викликає інтерес);
- комунікативна (засвоєння елементів культури спілкування);
- самореалізація (кожен учасник гри реалізує свої можливості);
- розвивальна (розвиток уваги, волі та інших психічних якостей);
- розважальна (отримання задоволення);
- діагностична (виявлення прогалин у знаннях, уміннях та навичках, відхилень у поведінці);
- корекційна (внесення позитивних змін у структуру особистості).

У Таблиці 1 представлено різні види ігрових завдань, які можливо реалізувати на уроці німецької мови.

Таблиця 1

Види ігрових завдань

<i>Ігрові вправи</i>	Це кросворди, ребуси, вікторини тощо.
<i>Ігрова дискусія</i>	Включає колективне обговорення спірного питання, обмін думками та ідеями між кількома учасниками. Основним призначенням є виявлення відмінностей у тлумаченні проблеми і встановлення істини в процесі товариської суперечки.
<i>Ігрова ситуація</i>	Основною є проблемна ситуація, яка активізує пізнавальний інтерес здобувачів освіти, спрямовує їх розумову діяльність. Зорієнтована на встановлення зв'язку теорії і практики з теми, що вивчалася або вивчається, вміння аналізувати, робити висновки, приймати рішення у нестандартних ситуаціях.
<i>Рольова гра</i>	Дає змогу відтворити будь-яку ситуацію в ролях. Спонукає здобувачів освіти до психологічної переорієнтації, усвідомлення себе особами, які мають певні права та обов'язки і несуть відповідальність за прийняте рішення.
<i>Ділова гра</i>	Змальовує діяльність фахівців та керівників щодо розв'язання проблеми, прийняття певного рішення, пов'язаного з управлінням виробничого процесу.
<i>Колективні творчі справи</i>	Це аукціон знань, інтелектуальний хокей, біатлон, розповідь-естафета, ринг, коло ідей

3. Технологія навчання у співробітництві. Згадана технологія заснована на комунікації у малих групах (3-5) в статичних або динамічних. До цієї групи належить проєктна технологія. Метод проєктів – це технологія навчання, під час якої здобувачі освіти набувають знання та вміння у процесі планування й виконання практичних завдань (проєктів), які поступово ускладнюються. Завдяки цьому методу стимулюються інтерес в здобувачів освіти, розвивається їх пізнавальна активність шляхом самостійної пошукової діяльності.

Проєктна діяльність включає два аспекти процесу пізнання: метод навчання та засіб практичного застосування засвоєних знань та умінь.

Використання інтерактивних платформ допомагає урізноманітнити уроки та зробити їх більш цікавішими для дітей. На сьогодні існує безліч варіантів, які вчитель може використати для своїх занять. Деякі з них є більш відомими, деякі ще не набули своєї популярності. Інтерактивні платформи дозволяють створювати різноманітні інтерактивні вправи, які можна використовувати, як в офлайн уроках, так і в заняттях онлайн-формату, такі як: Worldwall, Bamboozle, Book Creator, LingoClip, Educaplay тощо.

Висновки. Отже, використання сучасних технологій допомагає урізноманітнити освітній процес, сприяє самовираженню та розвитку креативності здобувачів освіти.

Список використаних джерел:

1. Кузнецова О. В. Сучасні технології навчання. *Всеосвіта*: вебсайт. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-sucasni-tehnologii-navcanna-90376.html>
2. Павленко В. В. Креативність учителя як чинник розвитку педагогічної творчості. *Формування дидактичної компетентності педагогів дошкільної та початкової освіти*: збірник науково-методичних праць / за заг. ред. В. Є. Литнєвої, Н. Є. Колесник, Т. В. Наумчук. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. С. 145-150. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/16821/1/%D0%BF%D0%B0%D0%B2..pdf>
3. Павленко В. В. Креативність: сутнісна характеристика поняття. *Креативна педагогіка*: [наук.-метод. журнал]. Житомир, 2016. Вип. 11. С. 20 URL: <http://eprints.zu.edu.ua/25862/1/%d0%bf%d0%b0%d0%b2%d0%bb.%e2%80%99..PDF>
4. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: колективна монографія / С. Ю. Ніколаєва, Г. Е. Борецька, Н. В. Майер, О. М. Устименко, В. В. Черниш та інші; [за ред. С. Ю. Ніколаєвої; техн. ред. І. Ф. Соболевої]. Київ: Ленвіт, 2015. 444 с. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/589956/mod_resource/content/1
5. Шевченко І. Ю. Сучасні технології навчання. *На Урок*: вебсайт. URL: <https://naurok.com.ua/suchasni-tehnologi-navchannya-396581.html>

Софія БОДНАР

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
3 року навчання спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (німецька))*

*Науковий керівник: Ганна БРАТИЦЯ
кандидат філологічних наук*

РОЗРОБКА ЗАВДАНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЧИТАННІ (НА ОСНОВІ ТЕКСТІВ, КОМІКСІВ, ІНТЕРАКТИВНИХ ПЛАТФОРМ)

Розвиток компетентності у читанні є важливою складовою освітнього процесу, що визначає здатність учнів ефективно орієнтуватися в інформаційному просторі, критично осмислювати текстову та візуальну інформацію, а також застосовувати здобуті знання в різних життєвих ситуаціях. Сучасні технології, інтерактивні платформи та мультимедійні ресурси надають нові можливості учням для формування навичок читання, що виходять за межі

традиційного підходу. Використання текстів, коміксів та інших інтерактивних завдань дозволяє не лише зробити процес навчання цікавим і мотивуючим, але й стимулює розвиток критичного мислення, творчих здібностей і здатності працювати з інформацією у різних форматах. У цьому контексті особливо важливими є завдання, що сприяють розширенню словникового запасу, комплексному розвитку читання та покращенню розуміння тексту.

Ключові слова: *читацька компетентність, інтерактивні вправи, комікси, ігровізація, цифрові платформи, критичне мислення, НУШ.*

Актуальність теми. У сучасному освітньому процесі особливу увагу приділяють формуванню читацької компетентності як ключового компоненту загальної успішності навчання та особистісного зростання учнів. Враховуючи швидкі зміни в інформаційному середовищі, звичні форми подачі тексту вже не завжди захоплюють школярів. Натомість виникає необхідність в оновлених, інтерактивних підходах до роботи з текстами, які поєднують візуалізацію (комікси), ігровізацію та цифрову взаємодію (інтерактивні платформи).

Створення ефективних завдань, що враховують ці сучасні формати, є надзвичайно актуальним, адже сприяє підвищенню мотивації до читання, розвитку критичного мислення, здатності аналізувати, інтерпретувати й використовувати прочитане у практичному контексті. Такий підхід відповідає вимогам Нової української школи та загальноєвропейським тенденціям в освіті.

Мета публікації. Метою публікації є розгляд інтерактивних вправ у формуванні читання на уроках німецької мови НУШ на основі досліджень українських науковців.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток компетентності у читанні є важливим аспектом сучасного освітнього процесу, це сприяє формуванню навичок критичного мислення, аналізу інформації та самостійної роботи з текстами різних форматів. Використання текстів, коміксів та інтерактивних платформ для створення завдань надає учням можливість взаємодіяти та розуміти матеріал різними способами, що робить навчання більш захоплюючим і ефективним. Тексти різних жанрів розвивають уявлення учнів про різноманіття інформаційних джерел, в той час як комікси через поєднання тексту та візуальних елементів допомагають краще осмислювати зміст і підвищують мотивацію до читання.

Інтерактивні платформи дозволяють адаптувати завдання до рівня учнів, підтримуючи інтерес до навчання через ігрові елементи та персоналізацію процесу. Сучасні технології та інноваційні підходи відіграють ключову роль у навчальному процесі, особливо для покоління, яке зростає в цифрову епоху. Використання інте-

рактивних платформ, мультимедійного контенту, ігрових методик та віртуальної реальності сприяє підвищенню мотивації учнів, робить навчання цікавим, динамічним та ефективним. Поєднання традиційних методів з цифровими ресурсами дозволяє забезпечити персоналізований підхід до навчання, розвивати критичне мислення, креативність і навички співпраці. Завдяки технологіям учні отримують можливість занурюватися в автентичне мовне середовище, взаємодіяти з реальними носіями мови та застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Висновки. Розвиток читацької компетентності в сучасній освіті потребує інноваційних рішень при розробці навчальних задач. Використання текстів різноманітних форматів, коміксів та інтерактивних платформ значно збільшує зацікавленість школярів, поглиблює розуміння матеріалу й формує критичне мислення. Поєднання традиційних і цифрових інструментів навчання забезпечує індивідуальний підхід, активізує пізнавальну активність та розвиває ключові навички XXI століття: креативність, взаємодію, самостійність. Такий підхід відповідає потребам сучасних учнів і сприяє покращенню ефективності навчання у цифрову еру.

Список використаних джерел:

1. Пономарьова К. Формування мовленнєвої компетентності молодших школярів на уроках української мови. *Digital Library NAES of Ukraine*. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/8027/1/Формування_мовленнєвої_компетентності_молодших_школярів.pdf (дата звернення: 31.01.2025).
2. Редько В. Г. та ін. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5–9 класи. *МОН України*: вебсайт. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/programi-inozemni-movi-5-9-12.06.2017.pdf> (дата звернення: 05.03.2025).
3. Рудак А. Комунікативні компетенції під час навчання читання на уроках іноземної мови в початкових класах, особливості їх формування. *Освітній проект «На Урок» для вчителів*: вебсайт. URL: <https://naurok.com.ua/komunikativni-kompetenci-pid-chas-navchannya-chitannya-na-urokakh-inozemno-movi-v-pochatkovih-klasah-osoblivosti-h-formuvannya-303194.html> (дата звернення: 31.01.2025).
4. Супрунчук Ю. Змістові складники структури мовленнєвої компетентності курсантів військових закладів вищої освіти. *Педагогіка. Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. № 37. Т. 3. С. 211–218.
5. Тимченко-Михайліді Н. С. Формування перекладацької компетентності у процесі підготовки студентів економічного профілю. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія*. 2019. № 1. С. 192–199.
6. Тутова Т. Удосконалення навичок говоріння, як складової мовленнєвої компетенції та однієї з складових комунікативної компетенції студентів шляхом інтеграції інтерактивних технологій навчання. *Науковий*

часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17. Теорія і практика навчання та виховання. С. 169-175. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/31599/Tutova.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 31.01.2025).

Яна ЛЬВОВСЬКА

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
3 року навчання спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (німецька))*

*Науковий керівник: Ганна БРАТИЦЯ
кандидат філологічних наук*

ІНТЕРАКТИВНІ ВПРАВИ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У сучасних умовах реформування освіти в Україні особливу увагу приділяють формуванню комунікативної компетентності учнів відповідно до вимог НУШ. Одним із найважливіших аспектів цього процесу є розвиток граматичної компетентності. Враховуючи вікові особливості учнів початкової та середньої школи, актуальності набуває застосування інтерактивних методів навчання, які сприяють активному залученню школярів до навчального процесу та допомагають ефективно засвоїти граматичний матеріал.

Ключові слова: *реформування освіти, комунікативна компетентність, НУШ, граматична компетентність, початкова та середня школи, інтерактивні методи, активне залучення.*

Актуальність теми. Інтерактивні вправи як засіб формування граматичної компетентності відіграють важливу роль у контексті компетентнісного підходу. Вони передбачають активну взаємодію учнів між собою, з учителем та навчальним матеріалом, що сприяє засвоєнню правил й розвитку навичок для їхнього використання у мовленні. Такий вид вправ створює ситуації реального спілкування, які імітують життєві контексти та сприяють формуванню мовленнєвої гнучкості.

До найбільш ефективних інтерактивних вправ для формування граматичної компетентності відносяться рольові ігри, мовні проекти, граматичні квести, робота в парах та групах. Також можна використовувати цифрові технології. Використання цифрових ресурсів, таких як інтерактивні тести, онлайн-завдання та мобільні додатки, сприяє персоналізації навчального процесу та підвищенню його ефективності, оскільки учні самостійно виконують вправи.

Мета публікації. Метою публікації є розгляд інтерактивних вправ у формуванні граматичної компетентності на уроках німецької мови НУШ на основі досліджень українських науковців.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтерактивні методи навчання відіграють ключову роль у формуванні граматичної компетентності учнів на уроках німецької мови в умовах Нової української школи (НУШ). Згідно з дослідженнями українських науковців, інтерактивні вправи сприяють активному залученню учнів до навчального процесу, підвищують мотивацію та ефективність засвоєння граматичного матеріалу.

О. Даниленко у своїй роботі наголошує на доцільності застосування інтерактивних методів як ефективного засобу подолання труднощів у вивченні німецької мови учнями початкової школи. Вона зазначає, що інтерактивні методи сприяють кращому розумінню та засвоєнню граматичних структур через активну взаємодію та практичне застосування знань у різноманітних комунікативних ситуаціях [1].

Згідно з дослідженнями Д. Остафійчук інтерактивні методи навчання, зокрема рольові ігри, мовні квести, дискусії та симуляції, створюють оптимальні умови для практичного застосування граматичних знань, сприяють активному використанню вивчених граматичних конструкцій у різних контекстах, що значно покращує їх запам'ятовування та засвоєння [2].

Рольові ігри забезпечують можливість моделювання реальних комунікативних ситуацій, що сприяє розвитку граматичних навичок у природному мовленнєвому середовищі. Дослідження О. Володарської свідчать про ефективність рольових ігор у навчанні іноземної мови, оскільки вони стимулюють мовленнєву активність учнів та мотивують їх до використання граматичних конструкцій у спонтанному мовленні [3]. Мовні квести, у свою чергу, активізують когнітивні процеси та забезпечують контекстуальне закріплення граматичних структур.

Дискусії та симуляції як інтерактивні методи дозволяють учням інтегрувати граматичні знання у вільне мовлення. Згідно з дослідженнями А. Анісімової такі вправи допомагають сформуванню вміння аргументовано висловлювати думку, що сприяє розвитку не лише граматичної компетентності, а й критичного мислення [4]. Крім того, інтерактивні вправи сприяють формуванню соціальних навичок, зокрема вміння працювати в команді та взаємодіяти з іншими учасниками навчального процесу, що є важливим у контексті компетентнісного підходу до навчання.

Адаптація навчального процесу до індивідуальних особливостей учнів є важливим аспектом особистісно орієнтованого навчання. Дослідження В. Мохір підтверджують, що інтерактивні вправи дозволяють враховувати когнітивні стилі учнів, їхні сильні сторони та зони найближчого розвитку, що значно підвищує ефективність засвоєння граматичного матеріалу [5]. Наприклад, для учнів з розвиненою аналітичною складовою мислення ефективними є вправи на розпізнавання та систематизацію граматичних

структур, тоді як для учнів з комунікативним стилем навчання більш результативними є рольові ігри та мовні симуляції.

Крім того, диференційований підхід, що реалізується через інтерактивні вправи, дозволяє уникати одноманітності навчального процесу, що позитивно впливає на мотивацію учнів до вивчення німецької мови. Як зазначає Л. Орловська, інтерактивні методи активізують пізнавальну діяльність учнів, роблять навчання більш привабливим і сприяють розвитку їхньої творчості та ініціативності [6]. Це, у свою чергу, забезпечує не лише ефективне засвоєння граматичних конструкцій, але й формування ключових компетентностей, необхідних для успішного спілкування у сучасному світі.

Висновки. Таким чином, інтерактивні вправи є невід'ємною складовою особистісно орієнтованого навчання в умовах НУШ. Вони сприяють реалізації, враховують індивідуальні особливості учнів, активізують їхню мовленнєву діяльність і роблять процес навчання німецької мови більш ефективним, гнучким і мотивуючим. Використання інтерактивних методів, таких як лексико-граматичні ігри, квести, вправи на складання речень, онлайн-тести та робота в групах, дозволяє учням не лише засвоювати правила, а й ефективно їх застосовувати в реальних ситуаціях. Інтерактивні вправи сприяють підвищенню рівня уваги, розширенню словникового запасу та розвитку навичок комунікації.

Список використаних джерел:

1. Даниленко О. Формування граматичної компетентності майбутніх учителів у процесі навчання англійської мови після німецької за допомогою вправ для самостійної роботи. *Наукові записки. Серія «Педагогіка»*. 2018. № 2. С. 65–73
2. Остафійчук Д. Роль інтерактивних методів у навчанні англійської мови: інноваційний підхід. *Інноваційні технології в освіті*. 2023. № 58 (2). С. 20–25.
3. Володарська О.В. Система вправ для навчання учнів основної школи мовлення німецькою мовою з використанням інтерактивної дошки. *Філологічні науки. Питання теорії та практики*. 2014. № 4 (34), Ч. 1. С. 46–51
4. Анісімова А. О. Формування граматичних навичок говоріння німецькою мовою після англійської у майбутніх перекладачів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2010. 443 с.
5. Мохір В. Формування граматичної компетенції як складова успішного опанування іноземної мови в рамках профільної освіти / Ніжинський ліцей Ніжинської міської ради при НДУ ім. М. Гоголя. Ніжин, 2023.
6. Орловська Л. Вимоги до вправ для формування граматичної компетенції в усному мовленні у закладах загальної середньої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2015. Вип. 12. С. 290–295.

Олеся МОЙСОВА

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
3 року навчання спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (німецька))

Науковий керівник: **Тетяна КАЛИНЮК**
кандидат педагогічних наук, доцент

МЕТОДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті розглянуто значення формувального оцінювання у процесі вивчення німецької мови в умовах Нової української школи. Проаналізовано основні методи цього підходу, зокрема спостереження, зворотний зв'язок, самооцінювання та взаємооцінювання. Особливу увагу приділено ролі сучасних технологій у процесі оцінювання, які сприяють індивідуалізації та підвищенню ефективності освітнього процесу. Доведено, що впровадження формувального оцінювання позитивно впливає на розвиток мовленнєвих навичок та загальний рівень володіння іноземною мовою.

Ключові слова: *формувальне оцінювання, вивчення німецької мови, зворотний зв'язок, самооцінювання, взаємооцінювання.*

Актуальність теми. Сучасні підходи до навчання іноземних мов вимагають нових методів оцінювання, які будуть зорієнтовані не лише на контроль знань здобувачів освіти, а й сприятимуть їхньому розвитку. Формувальне оцінювання стає особливо важливим у вивченні німецької мови, оскільки акцент робиться на комунікативних навичках, інтеграції нових знань у практичні ситуації та розвитку самостійності здобувачів освіти. Упровадження нових підходів до оцінювання дозволяє забезпечити гнучкість організації освітнього процесу, підвищити його ефективність, враховувати індивідуальні потреби здобувачів освіти, реалізувати диференційований підхід.

Німецька мова, як одна з іноземних мов, що викладається у закладах загальної середньої освіти України, потребує особливої уваги до методів та засобів її навчання. Мовна діяльність, яку виконують здобувачі освіти на уроках німецької мови, включає не лише механічне запам'ятовування правил, а й розвиток умінь комунікації, що вимагає використання новітніх педагогічних підходів. В умовах реалізації формувального оцінювання важливо зосередитися на постійному аналізі і коригуванні освітнього процесу, що дозволяє виявляти сильні та слабкі сторони здобувачів освіти, своєчасно надавати їм зворотний зв'язок та підвищувати мотивацію до навчання.

Завданням формувального оцінювання є не лише вимірювання результатів навчання, але й надання здобувачам освіти можливості для самоаналізу, осмислення своїх досягнень і помилок, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу та розвитку нави-

чок самоосвіти. Важливим є також підтримання позитивної атмосфери на уроці, коли оцінювання виступає як елемент мотивації та заохочення до подальшого розвитку. Це й визначає актуальність нашого дослідження.

Мета публікації. Основною метою цієї публікації є – розглянути роль формувального оцінювання у вивченні німецької мови, проаналізувати можливості реалізації, зокрема завдяки використанню сучасних технологій та визначити вплив формувального оцінювання на розвиток мовленнєвих навичок здобувачів освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Замість традиційної системи оцінювання, орієнтованої на підсумкові результати, формувальне оцінювання акцентує увагу на освітньому процесі, підтримці здобувачів освіти у їхніх зусиллях, зворотному зв'язку та коригуванні освітнього процесу. Особливо важливим це стає у вивченні іноземних мов, зокрема, німецької, де комунікативні навички та активне застосування мови у різних ситуаціях є основою успішного засвоєння матеріалу.

Формувальне оцінювання – це процес, спрямований на постійне моніторинг та коригування діяльності здобувачів освіти, забезпечення зворотного зв'язку в освітньому процесі. Це означає, що вчитель не тільки оцінює досягнення здобувачів освіти, а й використовує оцінки для покращення навчальної діяльності, розвитку їхніх навичок і компетентностей [1, с. 24].

У контексті вивчення німецької мови, формувальне оцінювання має на меті не лише перевірку знань, але й стимулювання до розвитку мовних навичок через комунікативні вправи, які сприяють інтеграції нових знань у реальні ситуації. Важливим аспектом є те, що формувальне оцінювання дозволяє враховувати індивідуальні особливості здобувачів освіти, а також забезпечує їхній розвиток у мовній компетенції [4].

Аналіз наукової літератури дозволяє визначити такі основні методи формувального оцінювання на уроках німецької мови:

1. Спостереження та ведення журналу спостережень. Метод спостереження є одним із найбільш ефективних у формувальному оцінюванні. Під час уроку вчитель уважно спостерігає за діяльністю кожного здобувача освіти, звертаючи увагу на рівень мовленнєвих навичок, здатність використовувати граматичні конструкції, лексичний запас, а також комунікативні здібності. Спостереження дозволяє отримати актуальну інформацію про прогрес здобувачів освіти, визначити проблемні аспекти та коригувати навчальну стратегію.

Ведення журналу спостережень дозволяє фіксувати індивідуальні досягнення здобувачів освіти на кожному етапі навчання, що є корисним для подальшого аналізу та планування. Журнал може містити відомості про виконання завдань, рівень активності на уроці, наявність труднощів у виконанні завдань тощо.

2. Зворотний зв'язок через усне та письмове коментування. Зворотний зв'язок є ключовим елементом формувального оцінювання, оскільки він допомагає здобувачам освіти зрозуміти, що саме потрібно покращити в їхній роботі. Для цього вчитель може використовувати усне коментування під час виконання завдань, а також надавати письмові зауваження до виконаних робіт. Важливо, щоб зворотний зв'язок був конструктивним, чітким і мотивуючим [2, с. 49].

Під час усного коментування вчитель може акцентувати увагу на тих моментах, де учень зробив помилки, пропонуючи альтернативні варіанти, або ж на тих, що потребують подальшого вдосконалення. Письмові коментарі можуть включати рекомендації щодо самостійного виправлення помилок або покращення мовленнєвих навичок, а також заохочення до подальшої роботи.

3. Використання самостійного та взаємного оцінювання. Самооцінка та взаємна оцінка є важливими інструментами формувального оцінювання. Вони сприяють розвитку рефлексії здобувачів освіти щодо своїх досягнень та навичок. Метод самооцінки дає можливість здобувачам освіти визначити, наскільки ефективно вони виконали завдання, наскільки вони задоволені своїм результатом і що можна покращити.

Взаємне оцінювання дозволяє здобувачам освіти не тільки отримати зворотний зв'язок від однокласників, а й самостійно оцінити рівень роботи своїх товаришів. Це може бути ефективним способом підвищення рівня мотивації та взаємної підтримки серед здобувачів освіти. Під час таких процесів вчитель може надавати шаблони для оцінювання або структурувати обговорення певних аспектів роботи.

4. Формулювання критерієм оцінювання. Чітке визначення критеріїв оцінювання є важливим елементом формувального оцінювання. Вчитель має заздалегідь ознайомити здобувачів освіти з критеріями, за якими буде оцінюватися їхня робота. Це можуть бути критерії, що стосуються граматичних аспектів, лексичної правильності, рівня володіння певними мовними структурами, точності вимови, а також комунікативної ефективності [2, с. 50].

Прозорість критеріїв оцінювання допомагає здобувачам освіти зрозуміти, на що потрібно звертати увагу під час виконання завдань, і спонукає їх до активнішої участі в процесі навчання.

Сучасні технології відкривають нові можливості для реалізації формувального оцінювання на уроках німецької мови. Наприклад, інтерактивні платформи та програми для навчання дозволяють створювати тестування, вправи для самостійної роботи, що дають миттєвий зворотний зв'язок. Інтерактивні засоби уможливають проведення перевірки мовних навичок у реальному часі, а також здійснювати моніторинг прогресу кожного здобувача освіти [3, с. 8].

Також можна використовувати відео та аудіозаписи для аналізу мовних помилок, що сприяє розвитку аудіювання та вимови. Важливою перевагою таких технологій є можливість адаптації завдань під різні рівні підготовки здобувачів освіти.

Висновок. Формувальне оцінювання є важливим елементом освітнього процесу, який сприяє розвитку мовних навичок здобувачів освіти, зокрема на уроках німецької мови. Використання різноманітних методів, таких як спостереження, зворотний зв'язок, самооцінка та взаємне оцінювання, дозволяє не тільки оцінити знання здобувачів освіти, але й активно сприяти їхньому розвитку. Впровадження сучасних технологій у цей процес дозволяє зробити оцінювання більш інтерактивним і персоналізованим, що є важливим для досягнення високих результатів у вивченні іноземних мов.

Список використаних джерел:

1. Безена І. М., Кирпа А. В., Богатирьова Т. М. Трансформація ролі вчителя гуманітарних дисциплін у сучасній післядипломній освіті. *Нова педагогічна думка*. Науково-методичний журнал. 2020. №2 (102). С. 23-28.
2. Морзе Н. В. Формувальне оцінювання: від теорії до практики. *Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах*. 2013. Вип. 6. С. 45-57.
3. Онопрієнко О. В. Інструментарій оцінювання результатів компетентнісно орієнтованого навчання молодших школярів: методичний посібник. URL: <https://surl.li/thvprw>
4. Оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів НУШ. URL: <https://osvita.ua/school/estimation/89059/>

Дарія МЯСТКОВСЬКА

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
4 року навчання спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська))*

*Науковий керівник: **Олена ШМИРКО**
кандидат педагогічних наук*

ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ НАВЧАЛЬНИХ ІГОР У НУШ

Проаналізовано ефективність використання навчальних ігор як засобу формування граматичної компетентності учнів 6 класу на уроках німецької мови в умовах реалізації концепції НУШ. Подано приклади ігрових завдань, що сприяють засвоєнню граматичних структур та підвищують мотивацію до навчання.

Ключові слова: граматична компетентність, навчальні ігри, НУШ, німецька мова, інтерактивне навчання, 6 клас.

Актуальність теми. У процесі вивчення іноземної мови в учнів, зокрема, 6 класу, особливу роль відіграє граматична компетентність – здатність будувати правильні мовні конструкції та використовувати їх у комунікативних ситуаціях. У рамках реалізації Концепції «Нова українська школа» (НУШ) [9], що передбачає особистісно орієнтоване навчання, граматику більше не подається як абстрактна система правил, а інтегрується в практичну діяльність учнів. У цьому контексті особливо ефективними є навчальні ігри, які відповідають віковим особливостям шестикласників: вони потребують активного залучення, змагального елементу, емоційної насиченості та конкретного результату.

При вивченні на уроках німецької мови граматичних тем, як-от відмінювання дієслів, порядок слів у реченні, вживання артиклів та прийменників, часто викликають труднощі у засвоєнні. Тому важливо добирати методи, які забезпечують глибше розуміння та міцне закріплення граматичного матеріалу, водночас зберігаючи мотивацію учнів до навчання.

Мета публікації. Метою статті є обґрунтування доцільності та ефективності використання навчальних ігор як методу формування граматичної компетентності учнів 6 класу на уроках німецької мови, а також представлення прикладів ігрових завдань у межах програми НУШ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Граматична компетентність охоплює знання та вміння, що дозволяють правильно будувати речення, дотримуючись граматичних норм. У 6 класі учні вже володіють початковим рівнем німецької мови (A1) і здатні переходити до складніших граматичних конструкцій, зокрема: часи *Präsens*, *Perfekt*, модальні дієслова, порядковість слів у підрядних реченнях, вживання відмінків [1; 2; 7; 10; 11].

На цьому етапі навчання важливо забезпечити не лише теоретичне ознайомлення здобувачів освіти з граматику, а й їхню комунікативну практику – використання граматичних структур у реальних ситуаціях. Це досягається через інтерактивні методи, зокрема навчальні ігри, які дозволяють вивчати граматику в контексті мовлення [3; 4; 5; 6].

Гра – природна форма діяльності підлітків, через яку вони охоче навчаються. Психологи зазначають, що саме в грі активізуються пам'ять, мислення, уява та емоційна сфера. Навчальні ігри сприяють не лише кращому засвоєнню граматики, а й формуванню в учнів позитивного ставлення до мови.

Залежно від цілей уроку, можна використовувати:

- Дидактичні ігри – для тренування правил (наприклад, «Склади речення», «Знайди помилку»).
- Ігри на швидкість та реакцію – для закріплення відмінювання дієслів або артиклів (наприклад, «Граматична естафета»).

- Рольові ігри – для моделювання діалогів з використанням цільових граматичних конструкцій (наприклад, «У лікаря», «У по-дорожі»).

- Цифрові ігри – за допомогою ресурсів таких як Wordwall, Kahoot, LearningApps [8; 12; 13].

Приклади граматичних ігор для 6 класу:

1. «Wer sagt was?» (Хто що сказав?). Мета – відпрацювання порядку слів у реченні. Учні отримують різнокольорові картки з підметом, присудком і додатками. Завдання – утворити правильне речення.

2. «Der Falljäger» (Мисливець на відмінки). Гра на закріплення вживання знахідного та давального відмінків. Учні кидають кубик, обирають предмет і ставлять його у потрібному відмінку, залежно від ситуації.

3. «Verben-Bingo». Вчитель читає переклади дієслів, учні закреслюють відповідні дієслова в Präsens або Perfekt.

4. «Bau den Satz!» (Збудуй речення!). Інтерактивна командна гра з конструювання речень, де кожен учень відповідає за одну граматичну категорію.

Після використання таких ігор під час занять було помічено, що учні стали активніше користуватись новими граматичними структурами в усному мовленні, а рівень правильності письмових робіт покращився.

Висновки. Використання навчальних ігор на уроках німецької мови у 6 класі сприяє активному формуванню граматичної компетентності, підвищує мотивацію до вивчення мови, знижує рівень тривожності та мовного бар'єру. Ігрові методи відповідають принципам НУШ – особистісному підходу, розвитку компетентностей та активній участі учнів в освітньому процесі. У подальших дослідженнях доцільно створити систематизований збірник ігор для кожної граматичної теми в курсі німецької мови для 6 класів.

Список використаних джерел:

1. Buscha A., Szita S. Begegnungen A1+. Leipzig: Schubert Verlag, 2021. 238 S.
2. Buscha A., Szita S. Begegnungen A2+. Leipzig: Schubert Verlag, 2021. 248 S.
3. Deutsch lernen. Deutsche Welle. URL: <https://www.dw.com/de/deutschlernen/s-2055> (дата звернення: 29.03.2025).
4. Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lernen, lehren, beurteilen. . Klett-Langenscheidt: München, 2013. 244 S.
5. Michael Schart, Michael Legutke. Lehrkompetenz und Unterrichtsgestaltung. Klett-Langenscheidt: München, 2012. 199 S.
6. Rüdiger Grotjahn, Karin Kleppin. Prüfen, Testen, Evaluieren. Klett-Langenscheidt: München, 2015. 176 S.

7. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti> (дата звернення: 30.03.2025).
8. Конструктор дидактичних ігор для навчання граматики – wordwall. URL: <https://wordwall.net> (дата звернення: 29.03.2025).
9. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrayinska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 29.03.2025).
10. Модельна навчальна програма «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти / автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюк І. В., Добра О. М., Кіор Т. М. URL: <https://surl.li/acrnai> (дата звернення: 29.03.2025).
11. Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти / автори Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В. URL: <https://surl.li/nfuqot> (дата звернення: 29.03.2025).
12. Онлайн-платформа для навчання, що базується на ігрових методах. URL: <https://kahoot.com/> (дата звернення: 31.03.2025).
13. Онлайн-платформа для створення інтерактивних вправ earningapps. URL: <https://learningapps.org> (дата звернення: 31.03.2025).

Олександра НІКІТИНА

*здобувачки вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
4 року навчання спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська))*

*Науковий керівник: **Ганна БРАТИЦЯ**
кандидат філологічних наук*

ЗАСОБИ STEM-НАВЧАННЯ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Дослідження особливостей використання та висвітлення практичних питань реалізації елементів STEM-освіти у навчанні німецької мови.

Ключові слова: STEM-освіта, технології, засоби навчання, освітня методика STEM, інтегроване навчання, міжпредметні зв'язки.

Актуальність теми: у XXI столітті предметні межі між предметами стираються, а освітній процес стає частиною загальної картини світу. Реформування освіти України в напрямку інтеграції в європейський освітній простір передбачає розробку та впровадження інноваційних освітніх систем і технологій.

Мета публікації: інтерпретування засобів STEM-навчання при вивченні німецької мови у закладах середньої освіти

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним із напрямків інноваційного розвитку природничо-математичної освіти є система навчання STEM (Science-наука, Technology-технологія, Engineering-інженерія, Mathematics-математика), завдяки якій діти розвивають логічне мислення та технічну грамотність, вчаться розв'язувати поставлені задачі, стають новаторами, винахідниками. Представникам покоління Z немає ще і 18 років, вони всі ще у школі і, здавалося б, не дуже хвилюють громадськість. Однак батьки вже давно помітили, що сучасним дітям гаджети замінили книги, виникають побоювання інтернет-залежності. Діти вже давно у комп'ютерному світі, а батьки наголошують на читанні ними книг. Як стверджують окремі психологи, сучасні діти не хочуть читати і змушувати їх безглуздо. Не будуть вони читати. Завдяки зміні комунікативних технологій змінилася сенсорна модальність – діти вже не читають, а дивляться. А коли вони дивляться, увага не потрібна. Сигнал потрапляє безпосередньо в потиличну кору головного мозку. Діти вже належать до нової комунікативної культури. Досягти змістовного збагачення STEM-ресурсів можна за допомогою новітніх інформаційно-комунікаційних технологій. Вивчення предметної сфери STEM – це спосіб допомогти сьогоднішнім дітям завтра стати новаторами, цілеспрямованими, творчими і надійними ланками команди, суспільства, країни. Така система освіти вчить жити в реальному швидкозмінному світі, вміти реагувати на зміни, критично мислити, бути творчою особистістю [2].

Підходи та особливості інноваційних технологій. STEM поєднує у собі проєктний та міждисциплінарний підхід, у ході якого учасники освітнього процесу працюють разом, висловлюють свої ідеї та пропозиції, дискутують. На основі аналізу теоретико-методологічних засад створення інноваційної моделі STEM-освіти виділимо основні підходи до впровадження моделі STEM-навчання у педагогічному університеті (рис. 1) [3].

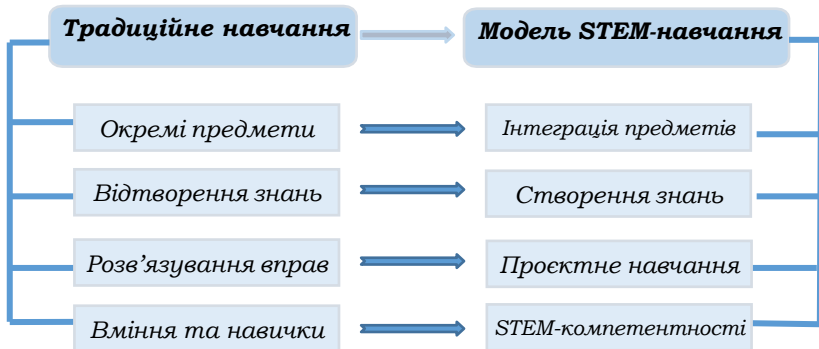

Рис. 1

Інструменти STEM-навчання. При використанні STEM технологій можна поєднувати декілька предметів. Сучасним школярам треба постійно бачити результати своєї роботи і вони дуже радіють, коли виконуючи один проект, отримують оцінки з декількох предметів. Тому вибір засобів STEM-навчання сьогодні є досить різноманітний, а саме:

- друковані методичні засоби: підручники, електронні підручники, навчальні посібники, картки-завдання, навчальні інструкції, навчальні алгоритми;
- наочне приладдя: *натуральне* – обладнання, прилади, інструменти, матеріали, зразки тощо; *образне* (зображувальне) – фотографії, репродукції картин художників, плакати; *знаково-символічне* – знакові моделі, графіки, схеми, таблиці;
- технічні засоби навчання: *інформаційні* – відеоапаратура (комп'ютери, мультимедійні технології, оверхед-проектори; слайд-проектори; копії-дошки, інтерактивні дошки, документ-камери, відео-конференційні системи, маркерні та текстильні дошки, проекційні столики тощо) та *контролюючі* – тренажери, прилади для діагностики процесів [4].

Звернемо увагу на те, що невід'ємною частиною життя підростаючого покоління стали смартфони, планшети, ноутбуки – потужні високотехнологічні пристрої, багатофункціональність яких залишається значною мірою не затребуваною. Активні спроби використання цих пристроїв в освітньому процесі характеризуються в літературних джерелах як тренд BYOD (Bring Your Own Device). З точки зору STEAM-освіти використання BYOD приносить багато корисних можливостей, таких як:

- миттєва фіксація даних, етапів (динаміки) роботи за допомогою створення послідовних скріншотів дисплея або послідовностей кадрів, наприклад, з YouTube-каналу або власного відео, є можливість кадрування скріншоту, додавання тексту, графіки;
- зручне створення відео, фотографій, які автоматично завантажуються в безпечне хмарне сховище, упорядковуються і стають доступними для пошуку відразу після завантаження з дотриманням повної конфіденційності;
- зручне опрацювання відео, фотографій завдяки розвиненим функціям фільтрації, наявності зручних інструментів для додавання тексту на фото і відео та багато іншого;
- сканування QR-коду (с англ. Quick Response – швидкий відгук), що надає вільний доступ до світових джерел інформації (відео, аудіо, веб-сайти та інше);
- легке створення власного QR-коду (e-mail, телефонний номер або будь-яка інформація) й поширення, за необхідністю, за допомогою соціальних мереж (Facebook, Twitter та інші) між учасниками комунікації, адже QR-код, виконуючи функцію гіперпо-

силання, може стати у нагоді при необхідності повідомити важливу інформацію або спростити її використання іншими;

- доступ до Е-карт у режимі схематичної або супутникової карти з можливістю автоматичного пошуку об'єктів, миттєвого визначення власного або потрібного місцеположення, GPS-навігацією, додатковою гео-інформацією тощо;
- доступ до Е-словників, Е-енциклопедій та інших Е-ресурсів;
- робота з Google-документами (перегляд, редагування тощо) в реальному часі, у зручний для дитини момент;
- використання багатфункціональних навчальних додатків;
- Science for fun – інструментально-ресурсна підтримка пізнавальної діяльності школяра поза межами шкільного закладу;
- створення єдиного інформаційно-освітнього цифрового простору для організації якісної роботи групи, зокрема, відкрите онлайн-коментування роботи, ведення історії взаємодії тощо;
- співпраця з учасниками групи, проекту в реальному часі, незалежно від позиціонування.

Використання концепції BYOD як універсального інструменту реалізації STEAM-освіти дає змогу реалізувати на більш високому рівні такі принципи навчання як наочність, доступність, усвідомленість, зв'язок навчання з життям, а головне – розвинути інтерес учнів до набуття знань, сприяти їх пізнавальній активності, ініціативності, мотивують ставити перед собою проблеми і знаходити шляхи їх вирішення [1].

Висновки. Основною особливістю STEM-освіти є інтегроване навчання, застосування науково-технічних знань у реальному житті. Науково-методичні засади створення моделі STEM-освіти полягають у переході від традиційного навчання до інноваційного шляхом використання методів проектно-орієнтованого навчання. Досягти змістовного збагачення STEM-ресурсів можна за допомогою новітніх інформаційно-комунікаційних технологій. Перспективи подальших досліджень полягають у координації зусиль науковців і педагогів загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів, вищих навчальних закладів з метою поширення кращих STEM-освітніх практик, створенні стратегічного партнерства між університетом, середніми школами та підприємствами.

Список використаних джерел:

1. Андрієвська В. М., Білоусова Л. І. Концепція BYOD як інструмент реалізації STEAM-освіти. *Фізико-математична освіта: науковий журнал*. 2017. Вип. 4(14). С. 13-17.
2. Багашова В. STEM-освіта – від уроку до інновації. *Збірник наукових праць НАН України*. Київ, 2017. Вип. 10. С. 183-196.

3. Балик Н. Р. Підходи та особливості сучасної STEM-освіти. 2017. Вип. 2. С. 26–30.
4. Дишлєва С. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та їх роль в освітньому процесі. *ОСВІТА.UA*: веб-сайт. URL: <https://osvita.ua/school/method/technol/6804/> (дата звернення 20.12.2024).

Олеся ЧАПЛЮК

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
4 року навчання спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська))*

*Науковий керівник: Ганна БРАТИЦЯ
кандидат філологічних наук*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІГОР ПРИ ВИВЧЕННІ ЛЕКСИКИ

У статті досліджено роль ігор у вивченні лексики іноземної мови. Розглянуто гейміфікацію як засіб підвищення мотивації та ефективності запам'ятовування. Показано, що ігрові методи сприяють активному залученню учнів і покращують засвоєння лексичних одиниць.

Ключові слова: ефективність, ігри, вивчення лексики, мотивація, гейміфікація, активне запам'ятовування, повторення.

Актуальність теми. Вивчення лексики є важливим аспектом процесу навчання іноземним мовам. Традиційні методи, що полягають у заучуванні списків слів, часто виявляються недостатньо ефективними для довготривалого запам'ятовування. Сучасні технології та інтерактивні підходи, зокрема використання ігор, відкривають нові можливості для підвищення ефективності навчання. Ігрові методи навчання, які включають гейміфікацію та елементи змагання, стають важливим інструментом у вивченні лексики, завдяки здатності залучати учнів, підвищувати їх мотивацію та забезпечувати глибше засвоєння матеріалу.

Мета публікації. Метою публікації є показати можливості використання ігор у процесі вивчення лексики, розкрити їхню роль у підвищенні мотивації учнів та сприянні ефективному запам'ятовуванню нових слів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ігри створюють інтерактивне навчальне середовище, яке заохочує учнів активно взаємодіяти з лексикою через різноманітні завдання. Вони дозволяють інтегрувати нові слова в практичні ситуації, що сприяє кращому запам'ятовуванню та розумінню їхнього використання в контексті [2].

Включення гейміфікаційних елементів, таких як бали, змагання та рівні, підвищує зацікавленість учнів у навчанні. Це допомагає знизити рівень стресу та тривожності, що зазвичай супроводжує традиційні методи вивчення, і робить процес більш приємним та мотивуючим.

Багато сучасних ігор для вивчення лексики включають техніки активного запам'ятовування та повторення, які підтверджуються дослідженнями як ефективні методи для довготривалого засвоєння матеріалу. За допомогою ігор учні не лише впізнають слова, але й активно їх відтворюють, що зміцнює нейронні зв'язки в пам'яті [5]. До них відносяться такі ігри, як Quizlet Live, Kahoot!, Wordwall, Baamboozle та LearningApps. Ці ігри стимулюють учнів до активної взаємодії з лексикою через різноманітні завдання, що підвищують їх мотивацію та сприяють кращому засвоєнню матеріалу.

Ігри часто представляють нову лексику в контексті реальних ситуацій, що дозволяє учням краще розуміти нюанси вживання слів. Використання ігор для створення сцен та завдань, що відображають реальні обставини, дозволяє учням розвивати навички застосування слів у природному мовному середовищі. Це можна побачити під час рольових ігор, під час яких учні можуть організовувати події або вирішувати проблеми, застосовуючи нові слова для досягнення певних цілей [3].

Сучасні цифрові платформи для вивчення лексики дозволяють адаптувати завдання відповідно до рівня учня, що сприяє індивідуалізації навчання. Такі платформи, як Quizlet, дають можливість проводити тренування з лексики у зручний час, а також коригувати складність вправ у міру розвитку учня [4].

Ігри допомагають активувати різні когнітивні функції, зокрема увагу та пам'ять. Використання інтерактивних завдань та змагальних елементів сприяє розвитку цих навичок, що важливо для ефективного засвоєння лексики [1].

Висновки. Ігри є ефективним інструментом при вивченні лексики, оскільки вони не тільки підвищують мотивацію учнів, а й забезпечують глибоке та довготривале засвоєння лексичних одиниць. Використання елементів гейміфікації, активного запам'ятовування, повторення та контекстуального навчання забезпечує багатоканальний підхід, який задовольняє різні стилі навчання і допомагає зберігати інформацію в довготривалій пам'яті. Технологічні платформи на основі ігор забезпечують зручність і доступність для учнів, що робить процес вивчення лексики не тільки більш ефективним, але й цікавим.

Список використаних джерел:

1. 8 German Games for Language Learning | FluentU German Blog. *FluentU*. URL: <https://www.fluentu.com/blog/german/german-games-online/> (дата звернення: 08.03.2025).
2. Harmer J. *The Practice of English Language Teaching*. London: Pearson Longman, 2015. 448 p.
3. Lee W. R. *Language teaching games and contests*. Oxford: Oxford University Press. 1982. 218 p.
4. Shahiwala S., Rahul D.R. Digital Games for Language Learning: A Scoping Review. 2024. 210 p.
5. Zhou Z. The Effect of Digital Vocabulary Learning Games on Students' Vocabulary Acquisition. *International Journal of Applied Linguistics & English Literature*. Березень 2020. Р. 44-45.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ ТА НАУКОВИХ КЕРІВНИКІВ

Богович Катерина, здобувачка четвертого року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)) за ОПП «Середня освіта (Мова і література (німецька, англійська))». Науковий керівник: **Калинюк Тетяна Василівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри німецької мови.

Боднар Софія, здобувачка третього року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)) за ОПП «Середня освіта (Мова і література (німецька, англійська))». Науковий керівник: **Братиця Ганна Георгіївна**, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри німецької мови.

Боришкевич Руслана, здобувачка третього року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) за ОПП «Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька))». Науковий керівник: **Никитюк Світлана Іванівна**, старший викладач кафедри англійської мови.

Возняк Олена, здобувачка третього року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) за ОПП «Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька))». Науковий керівник: **Никитюк Світлана Іванівна**, старший викладач кафедри англійської мови.

Гуменюк Ірина, здобувачка першого року навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська)) за ОПП «Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література)». Науковий керівник: **Литвинюк Оксана Миколаївна**, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри англійської мови.

Дапкевич Олександр, здобувач другого року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 035 Філо-

логія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) за ОПП «Англійська мова і література». Науковий керівник: **Кеба Олександр Володимирович**, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри германських мов і зарубіжної літератури.

Дорофій Луїза, здобувачка третього року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) за ОПП «Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька))». Науковий керівник: **Шаповал Ольга Григорівна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германських мов і зарубіжної літератури.

Іваськова Олександра, здобувачка третього року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) за ОПП «Англійська мова і література». Науковий керівник: **Никитюк Світлана Іванівна**, старший викладач кафедри англійської мови.

Ігнат Валерія, здобувачка першого року навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська) за ОПП «Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література)». Науковий керівник: **Литвинюк Оксана Миколаївна**, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри англійської мови.

Ігнат Дар'я, здобувачка першого року навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська) за ОПП «Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література)». Науковий керівник: **Литвинюк Оксана Миколаївна**, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри англійської мови.

Калапац Яна, здобувачка четвертого року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська) за ОПП «Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька))». Науковий керівник: **Сліпачук Наталія Миколаївна**, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри германських мов і зарубіжної літератури.

Каніцька Валерія, здобувачка третього року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) за ОПП «Англійська мова і література». Нау-

ковий керівник: **Никитюк Світлана Іванівна**, старший викладач кафедри англійської мови.

Кіндзерська Олександра, здобувачка другого року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) за ОПП «Англійська мова і література». Науковий керівник: **Кеба Олександр Володимирович**, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри германських мов і зарубіжної літератури.

Компанієць Вікторія, здобувачка першого року навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.01 Українська мова і література за ОПП «Українська мова і література». Науковий керівник: **Трофименко Анастасія Олександрівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов.

Компанієць Вікторія, здобувачка першого року навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська) за ОПП «Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література)». Науковий керівник: **Голубішко Ірина Юріївна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германських мов і зарубіжної літератури.

Лакатощ Андрій, здобувач третього року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) за ОПП «Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька))». Науковий керівник: **Марчишина Алла Анатоліївна**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови.

Лучинський Іван, здобувач першого року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (німецька)) за ОПП «Середня освіта (Мова і література (німецька, англійська))». Науковий керівник: **Шаповал Ольга Григорівна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германських мов і зарубіжної літератури.

Львовська Яна, здобувачка третього року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)) за ОПП «Середня освіта (Мова і література (німецька, англійська))». Науковий керівник: **Братиця Ганна Георгіївна**, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри німецької мови.

Мазур Катерина, здобувачка четвертого року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) за ОПП «Англійська мова і література». Науковий керівник: **Никитюк Світлана Іванівна**, старший викладач кафедри англійської мови.

Мей Ірина, здобувачка першого року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (польська)) за ОПП «Середня освіта (Мова і література (польська, англійська))». Науковий керівник: **Голубішко Ірина Юріївна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри германських мов і зарубіжної літератури.

Мельник Ірина, здобувачка третього року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) за ОПП «Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька))». Науковий керівник: **Никитюк Світлана Іванівна**, старший викладач кафедри англійської мови.

Мойсова Олеся, здобувачка третього року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)) за ОПП «Середня освіта (Мова і література (німецька, англійська))». Науковий керівник: **Калинюк Тетяна Васиївна**, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри німецької мови.

Мястковська Дарія, здобувачка четвертого року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) за ОПП «Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька))». Науковий керівник: **Шмирко Олена Сергіївна**, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри німецької мови.

Нікітіна Олександра, здобувачка четвертого року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) за ОПП «Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька))». Науковий керівник: **Братиця Ганна Георгіївна**, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри німецької мови.

Нінадовська Анастасія, здобувачка четвертого року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) за ОПП «Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)». Науковий керівник: **Никитюк Світлана Іванівна**, старший викладач кафедри англійської мови.

Ністор Ірина, здобувачка третього року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) за ОПП «Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька))». Науковий керівник: **Никитюк Світлана Іванівна**, старший викладач кафедри англійської мови.

Овчарук Вероніка, здобувачка першого року навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська) за ОПП «Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література)». Науковий керівник: **Галайбіда Оксана Василівна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови.

Пентюк Катерина, здобувачка першого року навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська) за ОПП «Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література)». Науковий керівник: **Свідер Ірина Анатоліївна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови.

Попюк Ангеліна, здобувачка четвертого року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) за ОПП «Англійська мова і література». Науковий керівник: **Кришталюк Ганна Анатоліївна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германських мов і зарубіжної літератури.

Рокіщук Людмила, здобувачка четвертого року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) за ОПП «Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)». Науковий керівник: **Никитюк Світлана Іванівна**, старший викладач кафедри англійської мови.

Ростоцька Анна, здобувачка другого року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська)) за ОПП «Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька))». Науковий керівник: **Шаповал Ольга Григорівна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германських мов і зарубіжної літератури.

Сакаль Вероніка, здобувачка четвертого року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності

035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) за ОПП «Англійська мова і література». Науковий керівник: **Никитюк Світлана Іванівна**, старший викладач кафедри англійської мови.

Семенюк Дар'я, здобувачка третього року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) за ОПП «Англійська мова і література». Науковий керівник: **Никитюк Світлана Іванівна**, старший викладач кафедри англійської мови.

Сліпачук Наталія, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри германських мов і зарубіжної літератури.

Стефурак Альбіна, здобувачка третього року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) за ОПП «Англійська мова і література». Науковий керівник: **Никитюк Світлана Іванівна**, старший викладач кафедри англійської мови.

Ткачик Юлія, здобувачка третього року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) за ОПП «Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька))». Науковий керівник: **Никитюк Світлана Іванівна**, старший викладач кафедри англійської мови.

Ткачук Анна, здобувачка другого року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) за ОПП «Англійська мова і література». Науковий керівник: **Кеба Олександр Володимирович**, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри германських мов і зарубіжної літератури.

Уварова Анна, здобувачка другого року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (польська) за ОПП «Середня освіта (Мова і література (польська, англійська))». Науковий керівник: **Шаповал Ольга Григорівна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германських мов і зарубіжної літератури.

Федорчак Микола, здобувач першого року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація за ОПП «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Науковий керівник: **Крук Аліна Анатоліївна**, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов.

Чаплук Олеся, здобувачка четвертого року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) за ОПП «Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька))». Науковий керівник: **Братиця Ганна Георгіївна**, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри німецької мови.

Щекань Юлія, здобувачка першого року навчання вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (польська)) за ОПП «Середня освіта (Мова і література (польська, англійська))». Науковий керівник: **Голубішко Ірина Юріївна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германських мов і зарубіжної літератури.

ЗМІСТ

Англійська мова та методика її викладання	3
<i>Боришкевич Руслана</i>	
Семантичні особливості англійських ідіом із кольоровими компонентами	3
<i>Возняк Олена</i>	
Соціокультурні тренди у виборі сучасних англійських імен.....	5
<i>Гуменюк Ірина</i>	
Хореографічна метафора у тексті роману Д. Роуз «Його балерина».....	7
<i>Іваськова Олександра</i>	
Стилістичні функції ідіом у піснях The Weeknd	10
<i>Ігнат Валерія</i>	
Методи навчання словникового запасу за допомогою онлайн-інструментів у ЗЗСО.....	12
<i>Ігнат Дар'я</i>	
Використання CLIL-технологій для навчання англійської мови здобувачів середньої освіти: розвиток мовленнєвих компетентностей через інтеграцію змістовних дисциплін	15
<i>Каніцька Валерія</i>	
Лінгвістичні особливості рекламних текстів у мережі Instagram	18
<i>Компанієць Вікторія</i>	
Ідіоми з фітонімічним компонентом у перекладацькому аспекті	20
<i>Лакатош Андрій</i>	
Своєрідність стилістичних засобів у тексті роману Джона Фаулза “Жінка французького лейтенанта”.....	22
<i>Мазур Катерина</i>	
Стратегії перекладу рекламних слоганів міцних напоїв.....	25
<i>Мельник Ірина</i>	
Унікальність та популярність сучасних американських імен для дітей	27
<i>Нінадовська Анастасія</i>	
Онлайн-ресурси для дистанційного навчання	29

Ністор Ірина	
Вплив соціокультурних та психологічних факторів на назви англійськомовних музичних гуртів	32
Овчарук Вероніка	
Emotive Nature of Images and their Role in Learning Foreign Languages.....	34
Пентюк Катерина	
Дослідження мовленнєвої характеристики персонажа в літературі та кінематографі.....	36
Поплюк Ангеліна	
Білінгвізм як фактор формування перекладацької компетентності	39
Рокіщук Людмила	
Інтерактивні вправи у формуванні комунікативних навичок учнів 5 класу ЗЗСО	41
Сакаль Вероніка	
Негативні конотації кольору як емоційного маркеру англійських фразеологізмів	43
Семенюк Дар'я	
Репрезентативні стилістичні засоби в романі «Керрі» Стівена Кінга	46
Стефурак Альбіна	
Класифікація сленгу в текстах пісень Imagine Dragons.....	48
Ткачик Юлія	
Лінгвістичні особливості англomовних урбанонімів.....	50
Федорчак Микола	
Pragmatics of Humor (Linguocultural Features of American Jokes)	52
Зарубіжна література та методика її викладання.....	56
Дапкевіч Олександр	
Особливості хронотопу роману Грема Свіфта «Вотерленд»	56
Дорофей Луїза	
Міфологічний вимір роману Сари Дж. Маас «Двір шипів і троянд».....	59
Калапац Яна, Сліпачук Наталія	
Метафоричний вимір оповідання О. Генрі «Дари волхвів»	62
Кіндзерська Олександра	
Стратегії жанрового синтезу в романі Г. Свіфта «Світло дня»	65
Компанієць Вікторія	
Екфрасис у творчості письменників-постмодерністів	68

Лучинський Іван	
Скарлетт О'Хара: символ сильної жінки чи егоїстичної авантюристки?	71
Мей Ірина	
Підліткові проблеми у творах Джона Майкла Гріна «Провина зірок» та «Паперові міста»	74
Ростоцька Анна	
Учитель зарубіжної літератури і професійні вимоги до нього	77
Ткачук Анна	
«Вотерленд» Г. Свіфта як історіософський роман.....	82
Уварова Анна	
Роман Френка Герберта «Дюна» як міф та політична алегорія	85
Шекань Юлія	
Комедія масок: особливості сценічного костюму.....	89
Німецька мова та методика її викладання	92
Богович Катерина	
Роль іноземної мови як засобу формування креативного мислення здобувачів освіти.....	92
Боднар Софія	
Розробка завдань для розвитку компетентності у читанні (на основі текстів, коміксів, інтерактивних платформ)	95
Львовська Яна	
Інтерактивні вправи на уроках німецької мови для формування граматичної компетентності.....	98
Мойсова Олеся	
Методи реалізації формувального оцінювання на уроках іноземної мови	101
Мястковська Дарія	
Формування граматичної компетентності на уроках німецької мови засобами навчальних ігор у НУШ	104
Нікітіна Олександра	
Засоби STEM-навчання на уроках німецької мови	107
Чаплюк Олеся	
Ефективність ігор при вивченні лексики.....	111
Відомості про авторів та наукових керівників	114

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка

Наукове електронне видання

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
СТУДЕНТІВ ТА МАГІСТРАНТІВ
ФАКУЛЬТЕТУ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА**

Випуск 18

Електронне видання

Відповідальний редактор: О. Г. Шаповал

Підписано 2.09.2025. Гарнітура «Bookman Old Style».
Об'єм даних 1,9 Мб. Обл.-вид. арк. 7,5. Зам. № 1195.

Видавець і виготовлювач Кам'янець-Подільський національний
університет імені Івана Огієнка, вул. Огієнка, 61, м. Кам'янець-
Подільський, 32300

Свідоцтво про внесення до державного реєстру суб'єктів видавничої
справи серії ДК № 3382 від 05.02.2009 р.